

ОБЩИНА ВЪРБИЦА, ОБЛАСТ ШУМЕН

ОБЩНСКИ СЪВЕТ ВЪРБИЦА

9870 гр. Върбица, ул. Септемврийско въстание № 40 ; тел. 05391/ 21- 10

ПРОТОКОЛ № 9 от 28.03.2024 г.

Днес 28.03.2024 година от 10:00 до 11:30 часа в заседателната зала на общински съвет Върбица под ръководството на Председателя на Общински съвет Върбица Кадир Хасан, се проведе редовно заседание на Общински съвет Върбица.

Присъстват 17 общински съветника:

1. Кадир Хасан
2. Бирсен Елманов
3. Ердинч Исмаилов
4. Севдалин Алдинов
5. Мустафа Хюсеинов
6. Руфи Чуфадар
7. Кенан Халил
8. Сафие Кичукова
9. Янаки Янакиев
10. Мехмед Юсуфов
11. Себайдин Фейзула
12. Басри Басриев
13. Емел Петрова
14. Мердин Ахмедов
15. Неслихан Пехливан
16. Есер Садък
17. Емил Димов

На заседанието присъстват:

Мердин Байрям	– Кмет на Община Върбица
Бейсим Мустафа	– Зам. кмет на Община
Хава Хасанова	– Директор Дирекция „РРХДИП“
Савина Атанасова	– Началник отдел „ГР и АПО“
Джемиле Кюлюмова	– Началник отдел „ОЗСД“
Виолета Филипова	– Гл. спец.“ КРВП“
Айше Ереджеб	– Спец. “ОС“
Мустафа Исмаил	– Спец. “Е и УО“

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

В присъствената книга на общинския съвет са положени 17 на брой подписи присъстват 17 общински съветници. На основание чл.27, ал.2 от ЗМСМА заседанието на общинския съвет е законно, тъй като от 17 присъстват 17 общински съветници. Имаме кворум и общинския съвет може да взема решения.

Дневния ред раздаден предварително, а именно:

ДНЕВЕН РЕД

- 1. Докладна записка с вх. №44/20.02.2024 г. от Временната комисия за създаване на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет и взаимодействието му с общинската администрация на Общински съвет Върбица, *относно:* Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на Община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица и Докладна записка с вх. № 54/19.03.2024 г. от Общински съветници Председатели на Постоянни комисии, *относно:* Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация Община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица, и прилагане на Закона за изменение и допълнение на ЗМСМА – обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г.) в сила от 01 февруари 2024 г. в едно с мотивите.**
- 2. Протокол №1 от 27.02.2024 г. на Временната комисия, избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. по Протокол №7 на Общински съвет – Върбица, от проведеното изслушване на допуснатите кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав.**
- 3. Докладна записка с вх. №50/13.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Годишен отчет по чл.79, ал.5 от Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ бр. 91/2002г. изм. и доп.) за изпълнение на „Програма за опазване на околната среда в Община Върбица 2021 - 2027” за 2023 г.**
- 4. Докладна записка с вх. №51/13.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Информирание на Общински съвет гр.Върбица за изпълнението на „Програма за управление на отпадъците на Община Върбица 2021 – 2028 г.” за 2023 г.**
- 5. Докладна записка с вх. №53/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Даване на съгласие за издаване на разрешение за ползване на воден обект по Закона за водите.**
- 6. Докладна записка с вх. №55/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* продажба на имоти – частна общинска собственост, намиращи се в с. Чернооково, с. Менгишево и в с.Иваново.
МОТИВИ: Проявен интерес за закупуване на имотите. За същите има съставени актове за частна общинска собственост, вписани в Службата по Вписванията гр. В. Преслав.**
- 7. Докладна записка с вх. №56/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Прехвърляне на собственост чрез продажба от Община Върбица на реална част от урегулиран поземлен имот: УПИ V-188, кв.42 по плана на с.Бяла река по реда на §8, ал.2, т.1 от ПР на ЗУТ.**

МОТИВИ: Молба за купуване на придаваемо общинско място към гореописаният имот от Шабан Алиев. Това придаваемо място не може да бъде самостоятелен обект на разпореждане. Площта му е 33 кв.м.

8. Докладна записка с вх. № 57/19.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, относно: Приемане на Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027г. през 2023г.

9. Докладна записка с вх. № 58/20.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, относно: Приемане на Общинска програма за закрила на детето в Община Върбица за 2024 г.

10. Докладна записка с вх. № 59/20.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, относно: Приемане на Програма за намаляване на риска от бедствия на Община Върбица 2024-2025г.

11. Питания.

Има ли други предложения относно дневния ред?

Да, Г-н Байрям имате думата, заповядайте:

инж. Мердин БАЙРЯМ - Кмет на Община Върбица

Уважаеми господин Председател, уважаеми общински съветници, имам предложение, като точки преди точка питания в дневния ред да се включи още една докладна записка, а именно:

- **Докладна записка с вх. № 61/22.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, относно:** Даване на съгласие за строеж на граница на съседен имот в с. Маломир.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Благодаря Ви г-н Байрям.

Други предложения има ли, относно дневния ред?

Видно няма.

Да проверим кворума. Общия брой на съветниците е 17, присъстват 17 общински съветници, имаме кворум.

Докладната е депозирана в деловодството на Общински съвет и на основание чл.66, ал.2 от Правилника за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комиссии и взаимодействието му с общинската администрация, може да се включи, като допълнителна точка в дневния ред на днешното заседание.

Подлагам на гласуване, който е съгласен, като точка 11 единадесета/, да се включи

Докладна записка с вх. № 61/22.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, относно: Даване на съгласие за строеж на граница на съседен имот в с. Маломир.,

Режим на явно гласуване.

Резултати от гласуването: за - 17; против - 0; въздържали се - 0,

предложението се приема.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

Кадир ХАСАН- Председател на Об С

Имате ли въпроси или предложения относно дневния ред? Видно няма.

Уважаеми съветници подлагам на гласуване всички точки целия дневния ред състоящ се от 12 точки, а именно:

ДНЕВЕН РЕД

---

1. Докладна записка с вх. №44/20.02.2024 г. от Временната комисия за създаване на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет и взаимодействието му с общинската администрация на Общински съвет Върбица, *относно:* Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на Община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица и Докладна записка с вх. № 54/19.03.2024 г. от Общински съветници Председатели на Постоянни комисии, *относно:* Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация Община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица, и прилагане на Закона за изменение и допълнение на ЗМСМА – обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г.) в сила от 01 февруари 2024 г. в едно с мотивите.

2. Протокол №1 от 27.02.2024 г. на Временната комисия, избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. по Протокол №7 на Общински съвет – Върбица, от проведеното изслушване на допуснатите кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав.

3. Докладна записка с вх. №50/13.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Годишен отчет по чл.79, ал.5 от Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ бр. 91/2002г. изм. и доп.) за изпълнение на „Програма за опазване на околната среда в Община Върбица 2021 - 2027” за 2023 г.

4. Докладна записка с вх. №51/13.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Информирание на Общински съвет гр.Върбица за изпълнението на „Програма за управление на отпадъците на Община Върбица 2021 – 2028 г.” за 2023 г.

5. Докладна записка с вх. №53/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Даване на съгласие за издаване на разрешение за ползване на воден обект по Закона за водите.

6. Докладна записка с вх. №55/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* продажба на имоти – частна общинска собственост, намиращи се в с. Чернооково, с. Менгишево и в с.Иваново.

МОТИВИ: Проявен интерес за закупуване на имотите. За същите има съставени актове за частна общинска собственост, вписани в Службата по Вписванията гр. В. Преслав.

7. Докладна записка с вх. №56/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Прехвърляне на собственост чрез продажба от Община Върбица на реална част от урегулиран поземлен имот: УПИ V-188, кв.42 по плана на с.Бяла река по реда на §8, ал.2, т.1 от ПР на ЗУТ.

МОТИВИ: Молба за купуване на придаваемо общинско място към гореописаният имот от Шабан Алиев. Това придаваемо място не може да бъде самостоятелен обект на разпореждане. Площта му е 33 кв.м.

8. Докладна записка с вх. № 57/19.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Приемане на Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027г. през 2023г.

9. Докладна записка с вх. № 58/20.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Приемане на Общинска програма за закрила на детето в Община Върбица за 2024 г.

10. Докладна записка с вх. № 59/20.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Приемане на Програма за намаляване на риска от бедствия на Община Върбица 2024-2025г.

11. Докладна записка с вх. № 61/22.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Даване на съгласие за строеж на границана съседен имот в с. Маломир.

12. Питания.

Резултати от гласуването:

за - 17;

против - 0;

въздържали се - 0, предложението се приема.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание чл.27 ал. 3 с явно гласуване Дневния ред е приет.

I.

По първа точка от дневния ред:

ОТНОСНО: 1. Докладна записка с вх. №44/20.02.2024 г. от Временната комисия за създаване на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет и взаимодействието му с общинската администрация на Общински съвет Върбица, *относно:* Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на Община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица и Докладна записка с вх. № 54/19.03.2024 г. от Общински съветници Председатели на Постоянни комисии, *относно:* Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация Община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица, и прилагане на Закона за изменение и допълнение на ЗМСМА – обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г.) в сила от 01 февруари 2024 г. в едно с мотивите.

Руфи ЧУФАДАР – Общински съветник - Председател на Временната комисия за създаване на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет и взаимодействието му с общинската администрация на Общински съвет Върбица, запозна съветниците с Докладните записки, разгледани на заседания на постоянните комисии, а именно:

Във връзка с разпоредбите на чл.26, ал.3 и ал.4 от Закона за нормативните актове и чл.77 от Административно-процесуалния кодекс на 19.01.2024 година, проекта на правилника беше публикувано с обявление на интернет страницата на община Върбица, раздел „Общински съвет”, „ Наредби”. Съгласно чл.26, ал.2 и ал.4 от Закона за нормативните актове, Общински съвет Върбица предостави възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения, становища или възражения по докладната записка относно Правилника.

В рамките на предоставения 30-дневен срок за публично обсъждане в деловодството на Общински съвет Върбица, както и на посочената електронна поща няма постъпили и заведени писмени предложения и становища. За липсата на предложения и становища е изготвена справка съгласно чл.26, ал.5 от Закона за нормативните актове.

Във връзка с влезлите в сила от 01 февруари 2024 г. промени в ЗМСМА обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г. общински съвет Върбица, следва да предприеме действие по актуализиране на Правилника за организацията и дейността на общински съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на община Върбица.

В във връзка с гореизложеното и промените в ЗМСМА, предлагаме Общински съвет Върбица да ДОБАВИ следните промени в проекта на Правилника, а именно:

1. В чл.17, ал.1, точка 12, изречение първо след думите „страницата на” се добавя „общинския съвет или на”

2. В чл.48 се правят следните допълнения:

В алинея (2) и (3) се създава нов текст:

„(2) Дневният ред за всяко предстоящо заседание на комисииите и материалите за него два дена преди заседанието се публикуват на интернет страницата на общинския съвет или на общината в отворен формат, позволяващ директно извличане на текстова информация, и/или в машинночетим отворен формат.”

„ (3) Протоколът от всяко заседание на комисия в седем дневен срок се публикува на интернет страницата на общинския съвет или на общината в отворен формат, позволяващ директно извличане на текстова информация, и/или в машинночетим отворен формат.”

досегашният текст на алинея (2) става алинея (4)

„(4) Председателят на комисията е длъжен да уведоми членовете ѝ за насроченото заседание, но не по-късно от два дни преди деня на провеждане на заседанието чрез звеното по чл. 29а, ал.2 от ЗМСМА. В изключителни случаи уведомяването може да стане и по телефон, факс или електронна поща. Членовете на комисията са длъжни да получат материалите за заседанието от звеното по чл. 29а от ЗМСМА. „

досегашният текст на алинея (3) става алинея (5)

„(5) При обявени извънредно положение, бедствено положение, извънредна епидемична обстановка или кризисна ситуация, засягащи територията на община Върбица или част от нея, и когато въведените мерки и наложените ограничения, свързани с тях, не позволяват или затрудняват провеждането на присъствени заседания, /обстоятелства по чл. 28а, ал. 1 от ЗМСМА/, председателят на общинския съвет може да свика заседания на постоянните комисии от разстояние при спазване на условията за кворум и лично гласуване, като се осигурява пряко и виртуално участие чрез видеоконференция чрез технически средства за комуникационна връзка за едновременно предаване и приемане на образ и звук между общинските съветници, намиращи се на различни места, които отговарят на изискванията за мрежова и информационна сигурност и гарантират участието, идентифицирането и начина на гласуване на всеки общински съветник.”

досегашният текст на алинея (4) става алинея (6)

„(6) В случаите по ал.3 когато няма техническа възможност за провеждане на заседания на постоянните комисии от разстояние чрез видеоконференция, председателят на общинският съвет може да свика заседания на постоянните комисии от разстояние, на които да се приемат решения чрез неприсъствено гласуване по друг начин, който осигурява спазването на условията за кворум и лично гласуване и гарантира участието, идентифицирането и начина на гласуване на всеки общински съветник. „

досегашният текст на алинея (5) става алинея (7)

„(7) За идентифициране участието и начина на гласуване на общинските съветници при провеждане на заседания по ал.3 и ал.4, общинските съветници подписват декларация за ползване на служебен имейл. „

досегашният текст на алинея (6) става алинея (8)

„(8) При провеждане на заседания на постоянните комисии, чрез видеоконференция, на служебния имейл ще се изпращат кодове и данни, необходими за провеждане на заседанието. В началото на заседанието на съответната постоянна комисия се извършва проверка на кворума, чрез поименно повикване на общинските съветници и идентификацията им чрез звук и видео. За заседанията се изготвя видеозапис върху електронен носител, който се прилага към протокола от заседанието. „

досегашният текст на алинея (7) става алинея (9)

„(9) При провеждане на заседания на постоянните комисии, чрез неприсъствено приемане на решения, на служебния имейл общинските съветници получават образец на формуляр за неприсъствено гласуване по дневния ред на съответната постоянна комисия. Всеки общински съветник следва да изпрати от своя служебен имейл попълнен формуляр в електронно писмо на електронния адрес на Общински съвет – Върбица obshtinskisavet@varbitsa.org, в което посочва начина /”за“, „против“, „въздържал се“/, по който гласува по предложените проекти за решения по въпросите, включени в дневния ред на заседанието на комисията. В електронното писмо общинските съветници могат да излагат мотиви за начина, по който гласуват. Въз основа на постъпилите електронни писма от общинските съветници с изразения в тях начин на гласуване, се съставя протокол, в който се отразява извършеното гласуване от общинските съветници. Разпечатки от електронните писма на общинските съветници, с които са заявили начина, по който са гласували по проектите за решения се прилагат към съставения протокол на заседанието на постоянната комисия. Съставените протоколи за проведените заседания на постоянните комисии, се удостоверяват с подписа на председателите на постоянни комисии и протоколиста.”

досегашният текст на алинея (8) става алинея (10)

„(10) При провеждане на заседания по ал.1 и ал.4 се спазват установените в закона и правилника изисквания за кворум и мнозинство за приемане на решенията, включително за изпращане на материалите и проектите за решения на общинските съветници, а необходимата организация се осъществява от председателя на Общинския съвет.”

3. В чл. 54 ал.1 в изречение първо текста „съкратен” се премахва.

4. В чл.59 се правят следните допълнения:

В алинея 1 се създава изречение трето:

„Дневният ред за всяко предстоящо заседание на общинския съвет и материалите за него пет дена преди заседанието се публикуват на интернет страницата на общинския съвет или на общината в отворен формат, позволяващ директно извличане на текстова информация, и/или в машинночетим отворен формат.”

5. В чл.60 се правят следните изменения:

В текста на алинея (2) се прави следното изменение:

„(2) Председателят на общинския съвет информира за предстоящото заседание, като обявява дневен ред, датата, часа и мястото на провеждане и се публикуват на интернет страницата на общинския съвет или на общината в отворен формат, позволяващ директно извличане на текстова информация, и/или в машинночетим отворен формат.

6. В чл.61 се правят следните допълнения:

В алинея (3) се създава нов текст:

„(3) Председателят на общинския съвет свиква заседанията и определя начина на провеждането им, като осигурява публичност и пряко излъчване на интернет страницата на общинския съвет или на общината на заседанията по ал. 1, освен ако общинският съвет реши отделно заседание да бъде закрито. За откритите заседания по ал. 1 се прилагат разпоредбите на ал. 2.”

В алинея (4) се създава нов текст:

„(4) Обстоятелствата по ал. 1 и 2 се отразяват в протокола от заседанието.”

досегашният текст на алинея (3) става алинея (5)

„(5) За идентифициране участието и начина на гласуване на общинските съветници при провеждане на заседания по ал. 1 и ал. 2, общинските съветници подписват декларация за ползване на служебен имейл.”

досегашният текст на алинея (4) става алинея (6) и в изречение трето след думите „страницата на” се добавя „общинския съвет или на”

„(6) При провеждане на заседания, чрез видеоконференция, на служебния имейл се изпращат кодове и данни, необходими за провеждане на заседанието. В началото на заседанието се извършва проверка на кворума, чрез поименно повикване на общинските съветници и идентификацията им чрез звук и видео. За заседанията се изготвя видеозапис върху електронен носител, който се прилага към протокола от заседанието и се публикува на интернет страницата на „общинския съвет или на” Община Върбица, раздел Общински съвет, освен ако общинският съвет реши отделно заседание или част от него да бъде закрито.”

досегашният текст на алинея (5) става алинея (7)

„(7) При провеждане на заседания, чрез неприсъствено приемане на решения, на служебния имейл общинските съветници получават образец на формуляр за неприсъствено гласуване по дневния ред. Всеки общински съветник следва да изпрати от своя служебен имейл попълнен формуляр в електронно писмо на електронния адрес на Общински съвет - Върбица – obshtinskisavet@varbitsa.org, в което посочва начина /за“, „против“, „въздържал се“/, по който гласува по предложените проекти за решения по въпросите, включени в дневния ред на заседанието. В електронното писмо общинските съветници могат да излагат мотиви за начина, по който гласуват. Въз основа на постъпилите електронни писма от общинските съветници с изразения в тях начин на гласуване, се съставя протокол, в който се отразява извършеното гласуване от общинските съветници. Разпечатки от електронните писма на общинските съветници, с които са заявили начина, по който са гласували по проектите за решения се прилагат към съставения протокол на заседанието с взети неприсъствени решения.”

досегашният текст на алинея (6) става алинея (8)

„(8) При провеждане на заседания по ал. 1 и ал. 2 се спазват установените в закона и правилника изисквания за кворум и мнозинство за приемане на решенията, включително за изпращане на материалите и проектите за решения на общинските съветници, а необходимата организация се осъществява от председателя на Общинския съвет.”

досегашният текст на алинея (7) става алинея (9)

„(9) Решенията взети на заседанията по ал. 1 и ал. 2 се обявяват публично по реда определен в чл.97, ал.1 от настоящия правилник.”

7. В чл.79 се правят следните допълнения:

Създава се алинея (4) с текст:

„(4) В общинския съвет се създава и поддържа публичен електронен регистър на питанията по чл. 33, ал. 1, т. 4 от ЗМСМА и чл. 23, ал. 1, т. 4 от този Правилник и отговорите към тях. Питанията и отговорите към тях се публикуват на интернет страницата на общинския съвет или на общината в отворен формат, позволяващ директно извличане на текстова информация, и/или в машинночетим отворен формат.”

8. В чл.85 се правят следните допълнения:

Създава се алинея (3):

“ (3) Протокола по ал.1 се публикува в 7-дневен срок от заседанието на общински съвет на интернет страницата на общинския съвет или на общината в отворен формат, позволяващ директно извличане на текстова информация, и/или в машинночетим отворен формат.”

ВНОСИТЕЛИ:

1. **Кадир Хасан :.....**
Председател ОбС Върбица
2. **Руфи Чуфадар:.....**
Председател на Постоянна комисия „Бюджет и финанси, икономика и инвестиционна политика”
3. **Мехмед Юсуфов:.....**
Председател на Постоянна комисия „Обществен ред и транспорт, устройство, организация и развитие на територията на общината”.
4. **д-р Янаки Янакиев:.....**
Председател на Постоянна комисия „Здравеопазване, социални дейности, екология и опазване на околната среда”.
5. **Сафие Кичукова:.....**
Председател на Постоянна комисия „Наука, образование и култура, младежки дейности и спорт”.
6. **Бирсен Елманов:.....**
Председател на „Постоянна комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество”.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Имате думата, уважаеми съветници. Въпроси имате ли?

На заседанията на комисиите се запознахме с новите изиквания на ЗМСМА. Видно няма въпроси. Който е съгласен, с проекта на Правилника, моля да гласува.

Режим на гласуване.

Резултати от гласуването:

за - 17;

против - 0;

въздържали се - 0, предложението се приема.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл. 21, ал.3 от ЗМСМА,

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№1

МОТИВИ:

Относно: Обсъждане и приемане на нов Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация община Върбица, изготвен от Временната комисия към общински съвет Върбица, и прилагане на Закона за изменение и допълнение на ЗМСМА (обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г.) в сила от 01 февруари 2024 г.

УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Във връзка с влезлите в сила от 01 февруари 2024 г. промени в ЗМСМА обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г. общински съвет Върбица, следва да предприеме действие по актуализиране на Правилника за организацията и дейността на общински съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на община Върбица.

Действащият към момента Правилник за организацията и дейността на общински съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на община Върбица е приет на основание чл.21, ал.3 от ЗМСМА, с последна актуализация в сила от 22 декември 2021 година.

С конституирането на Общинския съвет от новоизбраните общински съветници с Решение №2 по Протокол № 2 от 22.11.2023 г. се създаде временна комисия към Общински съвет, в състав :

Председател: Руфи Чуфадар-общински съветник

Членове:

Янаки Янакиев -общинск съветник

Мустафа Решидов-общински съветник

Къймет Узунова – секретар на Община Върбица

Джемиле Ниязиева – технически секретар на Общински съвет Върбица

Като се съобрази с актуалното законодателство комисията изготви Проект на нов Правилник.

Предлагаме на Вашето внимание за обсъждане и приемане на проекта на Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация община Върбица подготвен в срок от временната комисия.

Причини, които налагат приемането на Правилника за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация община Върбица.

С новия мандат на общинските съветници се предоставя възможност на общинския съвет по компетентност за предложения на нови актуални правила в Правилника, съобразно действащото законодателство на Република България.

Съгласно чл.21, ал.3 от ЗМСМА, Общинския съвет приема Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация.

Цели, които се поставят с предложения Проект и очаквани резултати:

Прецизиране на разпоредбите на Правилника, в съответствие с правата на общинските съветници;

Законосъобразно изпълнение на процедурата по провеждането на присъствени заседания от разстояние при спазване на условия за кворум и лично гласуване.

Постигане по голяма прозрачност в работа на общински съвет и информираност на местното население при приемането на решения.

Финансови и други средства, необходими за прилагане на новата уредба:

Предлаганите промени може да са свързани с необходими допълнителни финансови средства.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

Настоящият проект на Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на община Върбица е в пълно съответствие с европейското законодателство - Европейската харта за местно самоуправление, както и с целите и разпоредбите на националното законодателство.

Във връзка с разпоредбите на чл.26, ал.3 и ал.4 от Закона за нормативните актове и чл.77 от Административно-процесуалния кодекс на 19.01.2024 година, проекта на правилника беше публикувано с обявление на интернет страницата на община Върбица, раздел „Общински съвет”, „Наредби”.

Съгласно чл.26, ал.2 и ал.4 от Закона за нормативните актове, Общински съвет Върбица предостави възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения, становища или възражения по докладната записка относно Правилника.

В рамките на предоставения 30-дневен срок за публично обсъждане в деловодството на Общински съвет Върбица, както и на посочената електронна поща няма постъпили и заведени писмени предложения и становища. За липсата на предложения и становища е изготвена справка съгласно чл.26, ал.5 от Закона за нормативните актове.

Прилагайки влезлите в сила от 01 февруари 2024 г. промени в ЗМСМА обнародван в ДВ, бр.8/26.01.2024 г. общински съвет Върбица, предприе действие по актуализиране на Правилника за организацията и дейността на общински съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация на община Върбица, а именно:

Измененията и допълненията по §1 и 2, точка 2 от §3, §4, точка 2 от §5, ал.1 и 3 от §6 от ЗИД на ЗМСМА, ДВ, бр.8/26.01.2024 г. са актуализирани в текстовете на Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация община Върбица

В във връзка с гореизложеното Общински съвет Върбица приема следното

РЕШЕНИЕ:

1. На основание чл.21, ал.3 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, при спазване изискванията на чл.76, ал.3 чл.77 и чл.79 от Административно-процесуалния кодекс и в съответствие с чл.7, ал.1, чл.11, ал.3, чл.15, ал.1, чл.26 и чл.28 от Закона за нормативните актове, Общински съвет Върбица, приема Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация община Върбица, съгласно Приложение.

2. Правилникът влиза в сила от деня на приемането му и отменя Правилника, приет с решение №2-1 от 14.02.2012 г. на общински съвет Върбица.

Промяна с решение №13 по Протокол №6 от 26.07.2012 г.

Изм. с решение №18 по Протокол №4 от 17.07.2014 г.

Промяна с решение №21 по Протокол № 3 от 28.12.2015 г.

Изменен с решение №3 от Протокол №13 от 27.11.2017 г.

Изменен с решение №12 и №13 от Протокол №2 от 21.02.2018 г.

Изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на Общински съвет Върбица, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация е приет с Решение № 3 по Протокол №16 от 30.12.2020 г.

Промяна с решение №5 по Протокол №29 от 22.12.2021 г.

ПРОЕКТ

**ПРАВИЛНИК
ЗА**

**ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА ОБЩНСКИЯ
СЪВЕТ, НЕГОВИТЕ КОМИСИИ И
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МУ С ОБЩНСКАТА
АДМИНИСТРАЦИЯ**

ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник урежда организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация.

Общинският съвет е орган на местното самоуправление, избран от жителите в общината.

Чл. 2. Организацията и дейността на общинския съвет се определят и осъществяват съгласно Конституцията на Република България, Европейската харта за местно самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, действащото законодателство и разпоредбите на този правилник.

Чл. 3. (1) Правилникът има за цел да осигури ефективна организация на работата на общинския съвет, неговите комисии и общинските съветници, взаимодействието им с общинската администрация за осъществяване на местното самоуправление.

(2) В своята дейност общинският съвет се ръководи от следните общи принципи: законност; самостоятелност по отношение на държавните органи при вземане на решения; гарантиране и закрила интересите на жителите на Община Върбица; публичност при вземане на решенията и тяхното изпълнение.

Чл. 4. (1) Общинският съвет се състои от седемнадесет съветници /17/ и заседава в заседателната зала на младежкия дом.

(2) Заседание може да се проведе и на друго място на територията на общината по решение на общинския съвет.

Чл. 5. (1) Общинският съвет изпълнява функциите по чл.21 от ЗМСМА и решава въпроси от местно значение, които не са от изключителна компетентност на други органи и не съставляват изпълнителна дейност.

(2) В изпълнение на правомощията си общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, решения, декларации и обръщения.

Глава втора КОНСТИТУИРАНЕ НА ОБЩНСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 6. Първото заседание на новоизбрания общински съвет се свиква от областния управител и се провежда в 14-дневен срок от обявяването на резултатите на изборите.

Чл. 7. (1) Първото заседание на общинския съвет се открива от най-възрастния от присъстващите общински съветници. Той ръководи заседанието до избиране на председател на общинския съвет;

(2) Общинските съветници, кметът на общината, кметовете на кметства полагат предвидената в чл.32, ал.1 от ЗМСМА клетва устно, което се удостоверява, като всеки подписва клетвена декларация;

(3) Клетвената декларация на всеки общински съветник, кмет на община и кмет на кметство се съхранява в архива на общинския съвет.

Чл. 8. Под председателството на най-възрастния общински съветник могат да се проведат само разисквания по избора на председател на общинския съвет.

Чл. 9. На първото си заседание общинският съвет избира от своя състав с тайно гласуване председател на общинския съвет.

Чл. 10. За произвеждането на тайно гласуване по чл.9 се избира комисия от общински съветници.

Чл. 11. Всеки общински съветник, партия, коалиция, представени в общинския съвет, могат да издигат кандидатури за председател.

Чл. 12. (1) Изборът на председател се извършва с бюлетини по утвърдения образец с имената на издигнатите кандидати;

(2) Всеки съветник гласува, като поставя в плик бюлетина с името на предпочитания от него кандидат и пуска плика в изборната урна;

(3) Гласът е действителен, ако в плика е намерена една бюлетина или в плика са намерени повече бюлетини, подадени за един и същи кандидат. Когато в плика са поставени две или повече бюлетини за един и същи кандидат, те се смятат за една;

(4) Недействителни са бюлетините, когато:

1. са намерени в избирателната кутия без плик;

2. в избирателния плик са поставени две или повече бюлетини за различни кандидати;

3. върху тях са дописани думи и знаци;

4. не са по установения образец;

(5) Празните пликосе се смятат за недействителни бюлетини;

(6) За избран се смята кандидатът, получил повече от половината от гласовете от общия брой на съветниците. Ако при първото гласуване не се получи необходимото мнозинство, изборът се повтаря в същия ден, като в него участват двамата кандидати, получили най-много гласове. В този случай за избран се смята този, който е получил повече от половината от гласовете на общия брой на съветниците. Ако и при повторното гласуване нито един от кандидатите не бъде избран, процедурата по избора започва отначало и се провежда на следващото заседание.

Чл. 13. (1) Общинският съвет избира един или двама заместник-председатели по предложение на отделните групи общински съветници.

(2) Заместник-председател на общинския съвет се избира с явно гласуване.

Чл. 14. (1) Правомощията на председателя на общинския съвет се прекратяват предсрочно при:

1. подаване на оставка;

2. трайна невъзможност или системно неизпълнение на задълженията си като председател за повече от три месеца с решение на общинския съвет, взето с тайно гласуване с повече от половината от гласовете от общия брой на съветниците;

3. влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 прекратяването на правомощията се констатира без да се обсъжда и гласува. То поражда действие от обявяването на искането пред общинския съвет.

(3) Нов избор за председател на общинския съвет се провежда в 30-дневен срок от прекратяване на пълномощията на председателя на съвета.

(4) При предсрочно прекратяване на правомощията на председателя, при негово отсъствие, както и при обсъждане на дейността му, заседанието на съвета се председателства от избран съветник или от заместник-председател, ако има избран такъв.

Чл. 15. (1) Пълномощията на заместник-председател на общинския съвет се прекратяват предсрочно:

1. при подаване на оставка;

2. при трайна невъзможност или системно неизпълнение на задълженията си като заместник-председател за повече от три месеца;

(2) в случаите по ал.1 и т.2 решението на общинския съвет се взема по реда на чл.13.

Чл. 16. При предсрочно прекратяване на пълномощията на председателя, при негово отсъствие, както и при обсъждане на дейността му, заседанието на съвета се председателства от избран съветник или от заместник-председател, ако има избран такъв.

Глава трета

РЪКОВОДСТВО НА ОБЩНСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 17. (1) Председателят на общинския съвет:

1. свиква и ръководи заседанията на съвета, ръководи подготовката им;
  2. координира работата на постоянните комисии и им разпределя работните материали според тяхната компетентност;
  3. провежда срещи и консултации с председателите на постоянните комисии и на групите общински съветници, с представители на политически партии, обществени организации и граждани (сам или съвместно със заместник – председател);
  4. подпомага съветниците в тяхната дейност;
  5. представлява общинския съвет пред външни лица и организации;
  6. удостоверява с подписа си съдържанието на приетите от общинския съвет актове;
  7. осигурява необходимите условия за работата на комисиите на общинския съвет и на общинските съветници;
  8. изпраща на кмета на общината и областния управител препис от актове на общинския съвет в 7-дневен срок от приемането им;
  9. удостоверява с подписа си съдържанието на протоколите от заседанията на общинския съвет и актовете му;
  10. определя местата в заседателната зала за общинските съветници, участващите лица с право на съвещателен глас, гражданите и представителите на медиите;
  11. следи за довеждане до знанието на гражданите на общината на всички актове, приети от общинския съвет;
  12. обявява на населението приетите и оспорените актове на общинския съвет и постановените по тях съдебни актове чрез официалната страница на Община Върбица, както и по друг подходящ начин, определен в друг нормативен акт;
  13. организира по график с участието на общински съветници прием на граждани по населени места;
  14. следи за спазване на този правилник;
  15. изготвя и внася за разглеждане два пъти в годината отчет за дейността на Общински съвет Върбица и неговите комисии, който се разглежда в открито заседание и се разгласява на населението на общината по чл. 20, ал. 1 от Правилника;
  16. разглежда и се произнася по заявления за достъп до обществена информация по реда на ЗДОИ;
  13. изпълнява и други функции, възложени му от законите на Република България, изпълнява и други функции, възложени му от законите на Република България, общинския съвет и този правилник.
- (2) При участие на председателя на общинския съвет в разискванията по даден проект за решение, заседанието се ръководи от заместник-председател (от избран от общинския съвет съветник) до гласуването на проекта или прекратяване на обсъждането.
- (3) Председателят на общинския съвет, за времето на отсъствието си, определя заместник-председател или избран от общинския съвет съветник, който да го замества.
- (4) Председателят не може да участва при вземане на решения, които се отнасят до негови имуществени интереси или до интереси на съпруг и роднини по права линия и по съребрена линия до четвърта степен, включително и по сватовство, до втора степен включително. В този случай заседанието се ръководи от заместник-председател.
- (5) Общинския съвет се свиква на заседания от неговият председател:
- 1 по негова инициатива;

- 2 по искане на една трета от общинските съветници;
- 3 по искане на една пета от избирателите на общината;
- 4 по искане на областният управител.

(6) Председателят на общинския съвет може да свиква заместник-председателя на общинския съвет, председателите на постоянните комисии и ръководителите на групите общински съветници или техни заместници за консултации и обсъждане по работата на комисиите по постъпилите проекти за решения и други актове, и по дневния ред на общинския съвет, както и по други въпроси от неговата дейност.

Чл. 18. (1) Председателят на общинския съвет получава възнаграждение, което се определя от общинския съвет на основание чл. 26, ал.1 от ЗМСМА.

Председателят на общинския съвет получава месечно възнаграждение в размер на 80 на сто от възнаграждението на кмета на община Върбица. Размерът на възнаграждението при намалено работно време се определя пропорционално на неговата продължителност.

(2) Председателят на общинския съвет има всички права по трудово правоотношение освен тези, които противоречат или са несъвместими с неговото правно положение.

(3) Председателят на общинския съвет има право на:

1. обществено осигуряване и допълнително социално осигуряване при условия и по реда на Кодекса за социално осигуряване и на здравно осигуряване при условията и по реда на Закона за здравното осигуряване;

2. отпуски и обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, на допълнителни трудови възнаграждения и други плащания при условията и по реда на Кодекса на труда;

(3) Средствата се осигуряват от общинския бюджет, в рамките на бюджета на общинския съвет.

Чл. 19. Заместник-председателят на общинския съвет:

1. подпомага председателя при упражняване на неговите функции и правомощия.

2. изпълнява отделни функции и правомощия на председателя, след писмено възлагане от председателя на съвета.

3. замества председателя при негово отсъствие след възлагане от негова страна писмено и персонално, което се обявява пред общинския съвет.

Глава четвърта. **ОБЩИНСКИ СЪВЕТ**

Чл. 20. Общинският съвет е орган на местно самоуправление, който се избира от населението на Община Върбица при условията, определени от Изборния кодекс състоящ се от 17 общински съветници.

Чл. 21. (1) Общинският съвет в рамките на предоставените му от законите компетенции определя политиката на общината за нейното изграждане и развитие, като решава въпросите, свързани с:

1. общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;

2. устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;

3. образованието;

4. здравеопазването;

5. културата;

6. благоустрояването и комуналните дейности;

7. социалните услуги;

8. опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;

9. поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;

10. развитието на спорта, отдиха и туризма с общинско значение;

11. защита при бедствия.

(2) В изпълнение на функциите по предходния член Общинският съвет:

1. създава постоянни и временни комисии и избира техните членове;

2. одобрява общата численост и структурата на общинската администрация в общината, района и кметството по предложение на кмета на общината;
3. избира и освобождава председателя на общинския съвет;
4. определя размера на възнаграждението на председателя и заместник председателя на общинския съвет;
5. определя размера на трудовите възнаграждения на кметовете в рамките на действащата нормативна уредба и средствата за работна заплата на персонала от общинския бюджет по предложение на кмета на общината;
6. приема и изменя годишния бюджет на общината, включително и показателите по чл. 45, ал. 1, т. 2 от Закона за публичните финанси за районите, кметствата и населените места с кметски наместници, с изключение на тези, които са определени като второстепенни разпоредители с бюджет по реда на чл. 11, ал. 10 от Закона за публичните финанси, осъществява контрол и приема отчета за изпълнението му;
7. определя размера на местните такси;
8. приема решения за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество и определя конкретните правомощия на кмета на общината и кметовете на райони и кметства;
9. приема решения за създаване, преобразуване и прекратяване на търговски дружества с общинско имущество и избира представителите на общината в техните органи;
10. приема решения за ползване на банкови кредити, за предоставяне на безлихвени заеми, както и решения за поемане на общински дълг чрез сключване на договори за заем или емитиране на общински ценни книжа и за издаване на общински гаранции при условия и по ред, определени със закон;
11. приема решения за създаване и одобряване на устройствени планове и техни изменения за територията на общината или за части от нея при условията и по реда на Закона за устройство на територията;
12. приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват и европейските политики за развитие на местните общности;
13. определя изисквания за дейността на физическите и юридическите лица на територията на общината, които произтичат от екологичните, историческите, социалните и другите особености на населените места, както и от състоянието на инженерната и социалната инфраструктура;
14. приема решения за създаване и за прекратяване на общински фондации и за управлението на дарено имущество;
15. приема решения за участие на общината в сдружения на местни власти в страната и в чужбина, както и в други юридически лица с нестопанска цел и определя представителите на общината в тях;
16. създава райони и кметства при условия и по ред, определени със закон;
17. прави предложения за административно-териториални промени, засягащи територията и границите на общината;
18. приема решения за именуване и преименуване на улици, площади, паркове, инженерни съоръжения, вилни зони, курорти и курортни местности и други обекти с общинско значение;
19. обсъжда и приема решения по предложения на кметове на райони и кметства по въпроси от своята компетентност;
20. приема решения за произвеждане на референдуми и общи събрания на населението по въпроси от своята компетентност;
21. одобрява символ и печат на общината;
22. удостоява с почетно гражданство български и чуждестранни граждани;
23. решава и други въпроси от местно значение, които не са от изключителната компетентност на други органи, включително за обявяване на определен ден за празничен и неприсъствен на територията на общината, района, кметството или населеното място по предложение на кмета на общината след съгласуване с областния управител;
24. упражнява текущ и последващ контрол върху изпълнението на приетите от него актове;

25. определя условията и реда за пътуване по маршрутите на обществения градски транспорт на територията на съответната община.

(3) В изпълнение на правомощията си по ал. 1, общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, решения, декларации и обръщения.

Глава четвърта

ОБЩНСКИ СЪВЕТНИК

Чл. 22. Пълномощията на общинския съветник възникват от деня на полагане на клетвата по чл.32, ал.1 от ЗМСМА.

Чл. 23. (1) Общинският съветник има право:

1. да бъде избран в състава на постоянни и временни комисии на съвета;
2. да предлага включването в дневния ред на заседанията на общинския съвет разглеждането на въпроси от компетентността на съвета и да внася проекти за решения;
3. да участва в обсъждането и решаването на всички въпроси от компетентността на съвета;
4. да отправя питания към кмета, на които се отговаря писмено и устно на следващото заседание на общинския съвет, освен ако самият съвет реши друго;
5. да получава от държавни органи, службите на общинската администрация, стопански и обществени организации съдействие и информация, свързана с дейността му на съветник, освен когато те съставляват класифицирана информация, представляваща държавна или служебна тайна;
6. да ползва неплатен служебен отпуск за времето, през което изпълнява задълженията си на съветник;

(2) За изпълнение на задълженията си, за участие на общинския съветник в работата на общинския съвет и на неговите комисии се заплаща възнаграждение за един месец в размер на 60 на сто от средната брутна работна заплата на общинска администрация гр. Върбица за съответния месец, съгласно чл. 34, ал. 1 и ал. 2, т. 2 от ЗМСМА, считано от датата на полагане на клетва, като общински съветник.

(3) Размера на възнагражденията за един месец се разпределя както следва: 50 на сто на заседание на комисии и 50 на сто на заседание на общински съвет, пропорционално на броя на взетите решения.

(4) Средствата за възнаграждение на общинските съветници, както и пътните и други разноски се осигуряват от общинския бюджет в рамките на бюджета, предвиден за общинския съвет.

(5) При отсъствие на общински съветник от заседание по уважителни причини, той е длъжен да уведоми в писмена форма председателя на Об С до деня на заседанието.

Общински съветник, на когото се налага да напусне заседанието, преди да е завършило, или да закъснее за заседание, уведомява председателя на общински съвет.

Чл. 24. Общинският съветник е длъжен:

1. да присъства на заседанията на общинския съвет и на неговите комисии, в които е избран, и да участва в решаването на разглежданите въпроси;
2. да провежда срещи с гражданите по предварително оповестен график и да ги информира за дейността и решенията на общинския съвет;
3. да следи местните печатни и електронни медии по теми, отнасящи се до дейността на общинския съвет и общинската администрация;
4. да следи промените в нормативната уредба, отнасящи се до местното самоуправление;
5. да се подписва в присъствената книга на всяко заседание на общинския съвет и на неговите комисии;
6. да се запознава предварително със съдържанието на изпратените му и подлежащи на обсъждане материали;

7. да спазва установения ред по време на заседанията на общинския съвет и неговите комисии;

8. да уведомява Председателя на Общинския съвет за неучастието си в заседание на съвета по уважителни причини.

Чл. 25. (1) Пълномощията на общинския съветник възникват от деня на полагане на клетвата по чл. 32, ал. 1 от ЗМСМА. Общинските съветници продължават да изпълняват своите функции до полагането на клетвата от новоизбраните общински съветници.

(2) На общинския съветник се изготвя служебна карта от общинския съвет, легитимираща го пред съответните органи.

(3) Пълномощията на общинския съветник се прекратяват предсрочно:

1. при поставяне под запрещение;
2. когато съветникът е осъден с влязла в сила присъда на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер или на лишаване от право да заема държавна длъжност;
3. при подаване на оставка чрез председателя на общинския съвет до Общинската изборителна комисия;
4. при избирането му за народен представител, министър или областен управител, при назначаването му за заместник-министър или заместник областен управител, кмет, заместник-кмет, кметски наместник или при назначаването му на щатна длъжност в общинската администрация;
5. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си поради заболяване за повече от 6 месеца;
6. при смърт;
7. при извършване на административно-териториални промени, водещи до промяна на постоянния му адрес извън територията на общината;
8. при извършване на административно-териториални промени, водещи до закриване на общината;
9. когато, без да е уведомил писмено председателя на общински съвет за неучастието си в заседанието на съвета по уважителни причини - служебна ангажираност, отсъствие от страната, заболяване и други, не участва в три поредни или в общо пет заседания на Общинския съвет през годината;
10. при избирането или при назначаването му за член на управителен, надзорен или контролен съвет, съвет на директорите, контролър, управител, прокурор, търговски пълномощник, синдик или ликвидатор на търговски дружества с общинско участие или директор на общинско предприятие по Закона за общинската собственост, както и при заемането на длъжност като общински съветник или подобна длъжност в друга държава - членка на Европейския съюз;
11. при неизпълнение на задължението по чл. 34, ал. 6 от ЗМСМА;
12. при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията;
13. при установяване на неизбираемост.

(4) Предсрочното прекратяване на пълномощията по ал. 3, т. 1, 2, 3, 4, 6, 7 и 8, се обявяват пред Общинския съвет от неговия председател.

(5) Обстоятелствата по ал. 3, се установяват служебно от общинската администрация относно съдимостта на лицата и със съответните други документи, издадени от компетентните органи, които се изпращат на общинската изборителна комисия в тридневен срок от издаването им. В случаите по ал. 3, т. 3 в тридневен срок от подаването на оставката председателят на общинския съвет я изпраща на общинската изборителна комисия

(6) В тридневен срок от получаване на документите, удостоверяващи обстоятелствата по ал. 3, т. 5, 9 и 11, Общинската изборителна комисия уведомява общинския съветник, който може да направи писмено възражение пред комисията в тридневен срок от

уведомяването му. В тридневен срок от изтичане на срока за възражение Общинската изборителна комисия приема решение. Когато установи, че обстоятелствата за прекратяване на пълномощията са налице, общинската изборителна комисия прекратява пълномощията на общинския съветник и обявява за избран за общински съветник следващия в листата кандидат.

(7) В тридневен срок от получаване на справката и документите, удостоверяващи обстоятелствата по ал. 3, т. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12 и 13, общинската изборителна комисия обявява за избран за общински съветник следващия в листата кандидат.

(8) Решенията и отказите на общинската изборителна комисия по ал. 6, както и отказите по ал. 7 могат да се оспорват пред съответния административен съд от заинтересуваните лица или от централните ръководства на партиите, компетентни съгласно устава, ръководствата на коалиции от партии, компетентни съгласно решението за образуване на коалицията, които са представени в общинския съвет или упълномощени от тях лица, по реда на чл. 459 от Изборния кодекс. Препис от решението се изпраща на председателя на Общинския съвет в тридневен срок от влизането му в сила.

(9) Преди началото на първото заседание на Общинския съвет, което се провежда не по-късно от един месец след влизането в сила на решението на Общинската изборителна комисия по ал. 6, съответно-след постановяване на решението по ал. 7 на Общинската изборителна комисия, новоизбраният общински съветник полага клетва по чл. 32, ал. 1 от ЗМСМА.

(10) Ако в срока по ал. 9 председателят на Общинския съвет не свика заседание на съвета или заседанието не бъде проведено, то се свиква от областния управител и се провежда в 7-дневен срок от изтичане на срока по ал. 9. При липса на кворум за провеждане на заседанието новоизбраният общински съветник полага клетвата пред областния управител в присъствието на представител на Общинската изборителна комисия, общинските съветници и граждани.

Чл. 26. Общинският съветник се легитимира чрез служебна карта, издадена по образец,

утвърден от кмета на общината по предложение на председателя на общинския съвет.

Глава пета

ПОВЕДЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТНИК. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 27. Общинският съветник по време на заседание няма право:

1. да прекъсва изказващия се;
2. да отправя лични нападки, оскърбителни думи, жестове или заплахи;
3. да разгласява данни, отнасящи се до личния живот или увреждащи доброто име на гражданите;
4. на непристойно поведение или на постъпки, които нарушават реда на заседанието.

Чл. 28. (1) Общинският съветник не може да участва при вземане на решения на общинския съвет, които се отнасят до негови имуществени интереси или до интереси на негов съпруг и роднина по права линия и по съребрена линия до четвърта степен включително, и по сватовство до втора степен включително, както и по въпроси, отнасящи се до интереси на лица, с които се намира в особени отношения, които пораждат основателно съмнение за наличието на пряк или косвен, материален или нематериален интерес;

(2) Ако са налице обстоятелствата по ал.1, общинският съветник е длъжен сам, преди общинският съвет да започне разискванията, да разкрие наличието на конфликт на интереси и да не участва в гласуването;

(3) Искане за разкриване на конфликт на интереси може да прави и всеки общински съветник, на който са станали известни обстоятелствата по ал.1;

(4) При възникване на спор за наличие на конфликт на интереси, общинският съвет може да отложи вземането на решението, като избира анкетна комисия, която да изясни спорните обстоятелства.

(5) Общинският съветник не може:

1. да бъде член на управителен, надзорен или контролен съвет, съвет на директорите, контролор, управител, прокурор, търговски пълномощник, синдик или ликвидатор на търговски дружества с общинско участие или директор на общинско предприятие;

2. да заема длъжност като общински съветник или подобна длъжност в друга държава - членка на Европейския съюз;

3. да извършва дейности, които водят до нарушаване на забрана или ограничение по глава осма, раздел II от Закона за противодействие на корупцията.

(6) В едномесечен срок от полагането на клетвата лице, което при избирането му за общински съветник заема длъжност по ал. 5, т. 1 и 2, от ЗМСМА подава молба за освобождаването му от заеманата длъжност и уведомява писмено за това председателя на общинския съвет и общинската изборителна комисия.

(7) Когато общински съветник има частен интерес, той е длъжен да предприеме действие за предотвратяване на конфликт на интереси по глава осма, раздел III от Закона за противодействие на корупцията.

(8) За общинския съветник, включително за председателя на общинския съвет, не е налице конфликт на интереси при участие в подготовката, обсъждането и приемането на бюджета на общината и на възнаграждението на кметовете, на председателя на общинския съвет и на общинските съветници.

Чл. 29. (1) Общинският съветник не може да използва положението си на съветник в лична изгода. Той не може да представлява или защитава интересите на физическо или юридическо лице пред общинския съвет и неговите комисии, освен ако това не е в обществен интерес.

(2) Общинският съветник не може да използва общинско имущество за лична изгода.

Чл. 30. Общинският съветник не може да използва или разкрива информация, получена при или по повод изпълнение на задълженията си или да използва положението си на съветник с цел да набави за себе си или другото имотна облага или да причини другиму имотна вреда.

Чл. 31. Общинският съветник няма право да използва положението си за получаване на специални привилегии, освобождаване от задължения, лични придобивки или избягване на последствията от свои или на другото незаконни действия.

Чл. 32. Общинският съветник няма право да извършва лични услуги, които са несъвместими с безпристрастното изпълнение на неговите задължения или биха навредили на интересите на общността.

Чл. 33. Общинският съветник няма право да приема подарък или каквато и да е друга имотна облага, която не му се следва, за да извърши или да не извърши действие в качеството си на общински съветник или защото е извършил или не е извършил такова действие, в случаите, когато деянието не е престъпление по Наказателния кодекс.

Чл. 34. Председателят на общинския съвет може да налага на общинските съветници следните дисциплинарни мерки:

1. напомняне;
2. забележка;
3. порицание;
4. отнемане на думата;
5. отстраняване от заседание;

удържане на сума от възнаграждението на общинския съветник.

Чл. 35. Напомняне се прави на общински съветник, който се отклони от предмета на разискванията или наруши реда на заседанието по какъвто и да е друг начин.

Чл. 36. (1) Забележка се прави на общински съветник, на когото е направено напомняне на същото заседание, но продължава да нарушава реда.

(2) Забележка се прави и на общински съветник, който се е обърнал към свой колега или колеги с оскърбителни думи, жестове или със заплаха.

Чл. 37. Порицание се налага на общински съветник, който въпреки напомнянето или забележката продължава да нарушава реда на заседанието или е създал безредие по време на заседание, както и при нарушение на правилата, предвидени по чл. 31-35 от този правилник, освен ако не подлежи на наказание по друг ред.

Чл. 38. Председателят на общинския съвет отнема думата на общински съветник, който:

1. по време на изказването си има наложени две от предвидените от правилника дисциплинарни мерки;

2. след изтичане на времето за изказване продължава изложението си, въпреки поканата на председателя да го прекрати.

Чл. 39. Председателят на общинския съвет може да отстрани от едно заседание общински съветник, който:

1. възразява против наложената дисциплинарна мярка по груб и непристоен начин;

2. продължително и непрекъснато не дава възможност за нормална работа по време на заседание.

Чл. 40. Отстраненият от заседанието общински съветник не получава в пълен размер възнаграждение за заседанията, от които е бил отстранен.

Чл. 41. На основание чл. 36, ал. 2 от ЗМСМА при неприсъствие на заседанията на общинския съвет и на комисиите общинския съветник, в които е избран и не участва в решаването на разглежданите въпроси не получава възнаграждение.

(3) Данните се вземат от присъствената книга по чл.24, т.5 и от протоколите на проведените заседания.

Глава шеста

КОМИСИИ НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 42. Общинският съвет създава постоянни и временни комисии. Той избира от своя състав техния председател и членовете на всяка комисия с явно гласуване с обикновено мнозинство от общия брой на съветниците.

Чл. 43. (1) Постоянните комисии са в състав от 5 члена.

Постоянните комисии на общинския съвет са:

1. Постоянна комисия „Бюджет и финанси, икономика и инвестиционна политика”.

2. Постоянна комисия „Обществен ред и транспорт, устройство, организация и развитие на територията на общината”.

3. Постоянна комисия „Здравеопазване, социални дейности, екология и опазване на околната среда”.

4. Постоянна комисия „Наука, образование и култура, младежки дейности и спорт”.

5. Постоянна комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество.

(2) Общинският съвет може да извършва промени във вида, броя, състава и ръководствата на постоянните комисии.

Чл. 44. (1) Постоянните комисии имат за задача:

1. да проучват потребностите на населението в съответната област и да правят предложения за решаване на проблемите;

2. да подпомагат общинския съвет при подготовката на решения по въпроси, внесени за обсъждане и решаване;

3. да осъществяват контрол за изпълнение на решенията на общинския съвет.

(2) Постоянните комисии разглеждат проектите за решения и други актове, разпределени им от председателя на общински съвет, правят предложения и препоръки и изготвят становища по тях.

(3) Постоянните комисии наблюдават изпълнението на Общинския план за развитие по компетентност в рамките на мандата.

Чл. 45. (1) Всеки общински съветник може да участва в състава на постоянна комисия, но не повече от три.

(2) Общинският съвет определя състава на комисията според професионалната подготовка и личното желание на всеки общински съветник.

Чл. 46. (1) Председател на постоянна комисия се освобождава при подаване на оставка, като прекратяването на пълномощията се приема, без да се обсъжда и гласува.

(2) Председател на постоянна комисия се освобождава с решение на общинския съвет по предложение на една трета от членовете на комисията или на председателя на съвета при обективна невъзможност да изпълнява своите задължения или при системно нарушаване или неизпълнение на произтичащи от този правилник права или задължения.

Чл. 47. Постоянните комисии могат да образуват подкомисии и работни групи.

Чл. 48. (1) Постоянната комисия се свиква на заседание от нейния председател, по искане най-малко на една трета от членовете, или от председателя на общинския съвет.

(2) Председателят на комисията е длъжен да уведоми членовете ѝ за насроченото заседание, но не по-късно от два дни преди деня на провеждане на заседанието чрез звеното по чл. 29а, ал.2 от ЗМСМА. В изключителни случаи уведомяването може да стане и по телефон, факс или електронна поща. Членовете на комисията са длъжни да получат материалите за заседанието от звеното по чл. 29а от ЗМСМА.

(3) При обявени извънредно положение, бедствено положение, извънредна епидемична обстановка или кризисна ситуация, засягащи територията на община Върбица или част от нея, и когато въведените мерки и наложените ограничения, свързани с тях, не позволяват или затрудняват провеждането на присъствени заседания, /обстоятелства по чл. 28а, ал. 1 от ЗМСМА/, председателят на общинския съвет може да свика заседания на постоянните комисии от разстояние при спазване на условията за кворум и лично гласуване, като се осигурява пряко и виртуално участие чрез видеоконференция чрез технически средства за комуникационна връзка за едновременно предаване и приемане на образ и звук между общинските съветници, намиращи се на различни места, които отговарят на изискванията за мрежова и информационна сигурност и гарантират участието, идентифицирането и начина на гласуване на всеки общински съветник.

(4) В случаите по ал.3 когато няма техническа възможност за провеждане на заседания на постоянните комисии от разстояние чрез видеоконференция, председателят на общинският съвет може да свика заседания на постоянните комисии от разстояние, на които да се приемат решения чрез неприсъствено гласуване по друг начин, който осигурява спазването на условията за кворум и лично гласуване и гарантира участието, идентифицирането и начина на гласуване на всеки общински съветник.

(5) За идентифициране участието и начина на гласуване на общинските съветници при провеждане на заседания по ал.3 и ал.4, общинските съветници подписват декларация за ползване на служебен имейл.

(6) При провеждане на заседания на постоянните комисии, чрез видеоконференция, на служебния имейл ще се изпращат кодове и данни, необходими за провеждане на заседанието. В началото на заседанието на съответната постоянна комисия се извършва проверка на кворума, чрез поименно повикване на общинските съветници и идентификацията им чрез звук и видео. За заседанията се изготвя видеозапис върху електронен носител, който се прилага към протокола от заседанието.

(7) При провеждане на заседания на постоянните комисии, чрез неприсъствено приемане на решения, на служебния имейл общинските съветници получават образец на формуляр за неприсъствено гласуване по дневния ред на съответната постоянна комисия. Всеки общински съветник следва да изпрати от своя служебен имейл попълнен формуляр в електронно писмо на електронния адрес на Общински съвет – Върбица obshtinskisavet@varbitsa.org, в което посочва начина /”за“, „против“, „въздържал се“/, по който гласува по предложените проекти за решения по въпросите, включени в дневния ред на заседанието на комисията. В електронното писмо общинските съветници могат да излагат мотиви за начина, по който гласуват. Въз основа на постъпилите електронни писма от общинските съветници с изразения в тях начин на гласуване,

се съставя протокол, в който се отразява извършеното гласуване от общинските съветници. Разпечатки от електронните писма на общинските съветници, с които са заявили начина, по който са гласували по проектите за решения се прилагат към съставения протокол на заседанието на постоянната комисия. Съставените протоколи за проведените заседания на постоянните комисии, се удостоверяват с подписа на председателите на постоянни комисии и протоколиста.

(6) При провеждане на заседания по ал. 1 и ал. 2 се спазват установените в закона и правилника изисквания за кворум и мнозинство за приемане на решенията, включително за изпращане на материалите и проектите за решения на общинските съветници, а необходимата организация се осъществява от председателя на Общинския съвет.

Чл. 49. (1) Постоянните комисии заседават, ако присъстват повече от половината от техните членове.

(2) По предложение на председателя, постоянната комисия определя дневен ред и продължителността на заседанието си.

(3) Председателят на постоянната комисия ръководи заседанието на комисията, дава думата за изказвания на присъстващите и формулира проектите за предложения и препоръки.

(4) Постоянната комисия приема предложения и препоръки с мнозинство повече от половината от присъстващите, с явно гласуване.

Чл. 50. (1) Предложения и проекти за решения от общинската администрация се разглеждат в постоянните комисии, само ако са внесени от кмета на общината.

(2) Предложения и проекти за решения могат да се внасят и от кметовете на кметства по въпроси, касаещи само тяхното кметство, които са от компетентността на общинския съвет за решаване;

(3) Гражданите и юридическите лица могат да внасят писмени предложения и становища в комисии на общинския съвет;

(4) При обсъждане на предложения и проекти за решения или други въпроси разпределени за разглеждане от постоянната комисия, вносителят или негов представител присъства на заседанието;

(5) Ако докладната записка, включена в дневния ред на комисията, не се докладва от вносителя или от упълномощено от него компетентно лице, комисията не е задължена да вземе становище по нея.

Чл. 51. (1) Заседанията на комисии са открити. Комисии могат да решат по изключение отделни заседания да бъдат закрити по предложение на председателя на комисията или нейни членове.

(2) Гражданите могат да участват в заседания на комисии и да се изказват по въпроси, които са включени в дневния ред на комисията.

(3) Гражданите, представителите на неправителствени организации и на медиите са длъжни да спазват установения ред и да заемат специално определени за тях места.

Чл. 52. Комисии могат да провеждат изнесени заседания в отделно населено място на общината по обществено значими въпроси, засягащи интересите на гражданите на съответното населено място.

Чл. 53. (1) Общински съветници, които не са членове на съответната комисия, както и кметът на общината, кметовете на кметства кметските заместници и експерти от общината, могат да участват в заседанията с право на съвещателен глас.

(2) Председателят на комисията може да кани на заседание представители на държавни институции и ведомства и други заинтересовани страни, ако се разискват въпроси от тяхната компетентност или се засягат техни права и интереси.

(3) Участващите в заседанията на комисии са длъжни да спазват изискванията във връзка с опазване на служебната тайна, както и на сведения, отнасящи се до личния живот и доброто име на гражданите.

Чл. 54. (1) За заседанията на постоянните комисии се води съкратен протокол, в който се отбелязват всички приети становища.

(2) Протоколът се подписва от председателя на комисията и от водещия протокола.

Чл. 55. (1) Комисиите могат да провеждат съвместни заседания, когато се разглеждат общи за две или повече комисии въпроси. Тези заседания се ръководят по споразумение от един от председателите на комисия.

(2) При съвместни заседания всяка комисия гласува свое становище, което представя на председателя на общинския съвет.

Чл. 56. Становище на постоянна комисии се докладва на заседание на общинския съвет от председателя на постоянната комисия или от определен от него член.

Чл. 57. (1) Временна комисия се образува по конкретен повод за проучване на отделни въпроси и за провеждане на анкети.

(2) Правилата за работа на постоянна комисия се прилагат и за временната комисия.

(3) Временната комисия изготвя и представя отчет за резултатите от дейността си пред общинския съвет.

(4) Общинският съвет с решение прекратява дейността на временната комисия.

Чл. 58. (1) По разглежданите въпроси комисиите приемат доклади, становища, предложения и препоръки, които се предават в общинския съвет и на съответните заинтересувани лица.

(2) При необходимост в работата си постоянните и временните комисии могат да привличат външни лица като експерти и консултанти, по предварително определени от общинския съвет критерии и условия.

Глава седма

ПЛАНИРАНЕ, ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСЕДАНИЯ НА ОБЩНСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 59. (1) Общинския съвет се свиква на заседание не по-малко от шест пъти годишно.

Ако в продължение на три месеца общинският съвет не проведе заседание, правомощията му се прекратяват с решение на общинската изборителна комисия и в тримесечен срок се произвеждат нови избори за общински съвет.

(2) Заседанията на общинския съвет са законни, ако присъстват повече от половината от общия брой на съветниците. Повече от половината от общия брой на съветниците е налице, когато броят на присъстващите на заседанието общински съветници е по-голям от останалата част от общия брой на съветниците.

(3) Решенията на общинския съвет се вземат с явно гласуване с мнозинство повече от половината от присъстващите съветници. Решенията са приети с мнозинство повече от половината от присъстващите съветници, когато броят на гласувалите "за" общински съветници е по-голям от останалата част от присъстващите на заседанието съветници. Съветът може да реши гласуването да бъде и тайно.

(4) Решенията на общинския съвет по чл. 21, ал. 1, т. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 20 и по чл. 21а, ал. 3от ЗМСМА, се вземат с мнозинство повече от половината от общия брой на съветниците. Решенията са приети с мнозинство повече от половината от общия брой на съветниците, когато броят на гласувалите "за" общински съветници е по-голям от останалата част от общия брой на общинските съветници.

(5) Решенията на общинския съвет по чл. 21, ал. 1, т. 6, 7, 8, 9, 10, 14 и 15 се приемат с поименно гласуване, което се отразява в протокола от заседанието.

(6) Общинският съвет с решение може да удължи времето на заседанието.

(7) В изпълнение на приетите планове, председателят на общинския съвет подготвя проект за дневен ред.

(8) В дневния ред могат да бъдат включени само материали, по които са приети становища на комисиите на общинския съвет.

(9) При определяне на дневния ред за всяко заседание на общинския съвет, председателят на съвета включва отделна точка "изказвания, питания, становища и предложения на граждани" и определя време за тази точка не повече от тридесет минути за едно заседание.

Чл. 60. (1) Когато важни обстоятелства налагат да се промени датата на заседанието, председателят на общинския съвет определя нова дата и уведомява съветниците звеното по чл.29а, ал.2 от ЗМСМА.

(2) Председателят на общинския съвет информира за предстоящото заседание, като обявява дневен ред, датата, часа и мястото на провеждане, чрез местните печатни издания или на официалната Интернет страница на общината.

Чл. 61. (1) При обявени извънредно положение, бедствено положение, извънредна епидемична обстановка или кризисна ситуация, засягащи територията на община Върбица или част от нея, и когато въведените мерки и наложените ограничения, свързани с тях, не позволяват или затрудняват провеждането на присъствени заседания, /обстоятелства по чл. 28а, ал. 1 от ЗМСМА/, председателят на общинския съвет може да свика заседание от разстояние при спазване на условията за кворум и лично гласуване, като се осигурява пряко и виртуално участие чрез видеоконференция чрез технически средства за комуникационна връзка за едновременно предаване и приемане на образ и звук между общинските съветници, намиращи се на различни места, които отговарят на изискванията за мрежова и информационна сигурност и гарантират участието, идентифицирането и начина на гласуване на всеки общински съветник.

(2) В случаите по ал. 1 когато няма техническа възможност за провеждане на заседание от разстояние чрез видеоконференция, председателят на общинският съвет може да свика заседание от разстояние, на което да се приемат решения чрез неприсъствено гласуване по друг начин, който осигурява спазването на условията за кворум и лично гласуване и гарантира участието, идентифицирането и начина на гласуване на всеки общински съветник.

(3) За идентифициране участието и начина на гласуване на общинските съветници при провеждане на заседания по ал. 1 и ал. 2, общинските съветници подписват декларация за ползване на служебен имейл.

(4) При провеждане на заседания, чрез видеоконференция, на служебния имейл се изпращат кодове и данни, необходими за провеждане на заседанието. В началото на заседанието се извършва проверка на кворума, чрез поименно повикване на общинските съветници и идентификацията им чрез звук и видео. За заседанията се изготвя видеозапис върху електронен носител, който се прилага към протокола от заседанието и се публикува на интернет страницата на Община Върбица, раздел Общински съвет, освен ако общинският съвет реши отделно заседание или част от него да бъде закрито.

(5) При провеждане на заседания, чрез неприсъствено приемане на решения, на служебния имейл общинските съветници получават образец на формуляр за неприсъствено гласуване по дневния ред. Всеки общински съветник следва да изпрати от своя служебен имейл попълнен формуляр в електронно писмо на електронния адрес на Общински съвет - Върбица – obshtinskisavet@varbitsa.org, в което посочва начина /за“, „против“, „въздържал се“/, по който гласува по предложените проекти за решения по въпросите, включени в дневния ред на заседанието. В електронното писмо общинските съветници могат да излагат мотиви за начина, по който гласуват. Въз основа на постъпилите електронни писма от общинските съветници с изразения в тях начин на гласуване, се съставя протокол, в който се отразява извършеното гласуване от общинските съветници. Разпечатки от електронните писма на общинските съветници, с които са заявили начина, по който са гласували по проектите за решения се прилагат към съставения протокол на заседанието с взети неприсъствени решения.

(6) При провеждане на заседания по ал. 1 и ал. 2 се спазват установените в закона и правилника изисквания за кворум и мнозинство за приемане на решенията, включително за изпращане на материалите и проектите за решения на общинските съветници, а необходимата организация се осъществява от председателя на Общинския съвет.

(7) Решенията взети на заседанията по ал. 1 и ал. 2 се обявяват публично по реда определен в чл.97, ал.1 от настоящия правилник.

Чл. 62. (1) Кметът на общината или общински съветник могат да предлагат за включване на неотложни въпроси в дневния ред.

(2) Причина за включване на неотложни въпроси в дневния ред може да бъде:

1. настъпването на непредвидими обстоятелства - природни бедствия, промишлени аварии със значителни щети, обществени, социални проблеми, които изискват спешно вземане на решение;

2. спазването на законосъобразен срок, който не позволява прилагането на установената процедура.

(3) Неотложните въпроси се включват в дневния ред с решение на общинския съвет.

Чл. 63. (1) Председателят на общинския съвет е длъжен да организира уведомяването на общинските съветници за заседанието. Изпращането на поканите до общинските съветници за провеждане на заседанието на общинския съвет и материалите за него се извършва от звеното по чл.29а, ал,2 от ЗМСМА в пет /5/ дневен срок преди неговото провеждане.

(2) По изключение материали за съответното заседание могат да се предоставят на общинските съветници и в деня на неговото провеждане.

(3) При събития, за които се налага спешно свикване на общинския съвет, председателят насрочва извънредно заседание, на което се обсъжда само събитието, по повод на което се провежда заседанието. В този случай не е необходимо уведомление с писмена покана и спазване на петдневния срок по чл.63.

Уведомяването се извършва по телефон и на посочен от общинския съветник електронен адрес в рамките на работното време в предходния ден.

Чл. 64. (1) Заседанията на общинския съвет се откриват и ръководят от председателя на общинския съвет.

(2) При отсъствие на председателя на общинския съвет, заседанията се откриват и ръководят от заместник-председател (избран общински съветник)

Чл. 65. (1) Председателят на общинския съвет открива заседанието, ако присъстват повече от половината от общия брой на съветниците.

(2) Проверката на кворума се извършва преди откриването на заседанието, след всяка почивка или прекъсване на заседанието.

(3) По преценка на председателя или по искане на група общински съветници проверка на кворума може да се извърши и в процеса на заседанието.

(4) Проверката на кворума се извършва чрез преброяване на общинските съветници или чрез поименно прочитане на имената им от председателя.

Чл. 66. (1) В началото на заседанието се гласува дневния ред.

(2) Предложения за включване на допълнителни точки в дневния ред се подлагат на гласуване само, ако са депозираны в писмен вид преди началото на заседанието.

(3) По време на заседанието не могат да бъдат обсъждани въпроси, които не са включени в гласувания дневен ред.

Чл. 67. (1) Заседанията на общинския съвет са открити.

На заседанията на общинския съвет не се допускат въоръжени лица, лица в явно нетрезво състояние, под въздействието на наркотични вещества, с психични отклонения и неприличен външен вид. Не се допуска ползване на мобилни телефони и провеждане на разговори по време на заседание, както и използването на мобилни телефони с включен звуков режим. При неспазване на тези забрани председателят на общински съвет отстранява лицата от залата.

(2) По изключение общинският съвет може да реши отделни заседания или части от тях да бъдат закрити.

(3) Предложение за закрито заседание могат да правят не по-малко от една трета от общинските съветници.

(4) Общинският съвет обсъжда и гласува предложението за закрито заседание. Съобразно резултата от гласуването заседанието продължава, като открито или закрито.

(5) Решенията, взети на закрито заседание, се обявяват публично.

Чл. 68. (1) Гражданите имат право да присъстват на заседанията на общинския съвет.

(2) Председателят на общинския съвет е длъжен да осигури условия за присъствие на граждани, представители на неправителствени организации и на медиите.

(3) Гражданите, представителите на неправителствени организации и медиите са длъжни да спазват установения ред и да заемат специално определените за тях места.

(4) Граждани, които смущават провеждането на заседанията, явяват се в нетрезво състояние, нарушават реда за изказване или отправят обидни думи към лица в залата, се отстраняват от заседанието.

Чл. 69. (1) Председателят на общинския съвет дава думата за изказване на общинските съветници.

(2) Общински съветник не може да се изказва, без да е получил думата от председателя.

(3) Думата се иска от място с вдигане на ръка или с предварителна писмена заявка.

(4) Председателят съставя списък на желаещите за изказвания и определя реда на изказващите се в зависимост от поредността на заявките.

(5) Изказванията са до десет /10/ минути.

Чл. 70. (1) По процедурни въпроси думата се дава веднага, освен ако има направени искания за реплика, дуплика или за обяснение на отрицателен вот.

(2) Процедурни са въпросите, с които се възразява срещу конкретно нарушение на реда за провеждане на заседанията, предвиден в този правилник, или съдържат предложения за изменение и допълнение на приетия ред за развитие на заседанието, включително и за:

1. прекратяване на заседанието;

2. отлагане на заседанието;

3. прекратяване на разискванията;

4. отлагане на разискванията;

5. отлагане на гласуването.

(3) Процедурните въпроси се поставят в рамките на не повече от две /2/ минути без да се засяга същността на главния въпрос.

Чл. 71. (1) Когато общински съветник се отклонява от обсъждания въпрос, председателят го предупреждава и ако нарушението продължи или се повтори, отнема му се думата.

(2) Общинският съветник не може да говори по същество повече от един път по един и същи въпрос.

Чл. 72. (1) Всеки общински съветник може да се изказва по един път по точка от дневния ред, като продължителността на изказването не може да превишава времето за изказване от десет /10/ минути по чл.69, ал. 5.

(2) Председателят отнема думата на общински съветник, който превиши определеното по предходната алинея време за изказване, след като го предупреди за това.

Чл. 73. (1) Общинският съветник има право на реплика.

(2) Репликата е кратко възражение по същество на приключило изказване. Тя се прави веднага след изказването и не може да бъде повече от две /2/ минути.

(3) Не се допуска реплика на реплика. Репликираният общински съветник има право на отговор (дуплика) с времетраене до /две/ 2 минути след приключване на репликите.

Чл. 74. (1) Общинският съветник има право на лично обяснение до пет минути, когато в изказване на заседание е засегнат лично или поименно. Личното обяснение се прави в края на заседанието.

(2) Общинският съветник има право след гласуването на обяснение на своя отрицателен вот в рамките на две минути след гласуването.

(3) Правото на обяснение на отрицателен вот има само този общински съветник, който при обсъждането на въпроса не е изразил същото отрицателно становище или не се е изказал.

(4) Не се допуска обяснение на отрицателен вот след тайно гласуване или след гласуване на процедурни въпроси.

Чл. 75. След като списъкът на изказващите се е изчерпал, председателят обявява разискванията за приключени.

Чл. 76. Когато е постъпило процедурно предложение, думата се дава на общински съветник, който не е съгласен с него. Предложението се поставя веднага на гласуване, без да се обсъжда.

Чл. 77. (1) Кметът на общината, кметовете на кметства и кметските заместници имат право да присъстват на заседанията на общинския съвет.

(2) Председателят на общинския съвет дава думата за изказване на кмета на общината по негово искане.

(3) Председателят на общинския съвет дава думата за изказване на кметовете на кметства и кметските заместници по тяхно искане при обсъждане на въпроси, отнасящи се до съответните кметства или населени места.

Чл. 78. (1) Гражданите могат да се изказват, да отправят питання, становища и предложения от компетентността на общинския съвет, кмета или общинската администрация, представляващи обществен интерес. Питанията се правят в рамките на определеното по чл. 69, ал. 5, от този правилник време.

(2) Всеки гражданин може да се изкаже в рамките на пет минути.

Чл. 79. (1) На питаннята на граждани, включени в дневния ред се отговаря на същото заседание, освен ако гражданинът не е изявил желание да получи писмен отговор.

(2) По изключение, когато питането е свързано с извършване на допълнителни справки или проучвания, отговорът се отлага за следващото заседание.

(3) Председателят на общинския съвет определя кой да отговори в зависимост от характера и съдържанието на поставения въпрос.

Чл. 80. (1) При шум или безредие, с което се пречи на работата на съвета или важни причини налагат, председателят на общинския съвет може да прекъсва заседанието за определено време.

(2) Всяка група може да поиска прекъсване на заседанието за не повече от десет минути веднъж на заседание.

(3) Председателят прекъсва заседанието след като това бъде поискано и определя продължителността на прекъсването, което не може да бъде по-малко от пет /5/ минути.

Чл. 81. (1) Заседанието може да бъде прекратено или отложено с решение общинския съвет по предложение на председателя на общинския съвет или от общински съветници.

(2) Когато са постъпили предложения за прекратяване на заседанието отлагането му, първо се гласува предложението за прекратяване на заседанието.

Чл. 82. (1) Гласуването е лично. Гласува се “за”, “против” и “въздържал се”. Гласуването се извършва явно, освен в определените от закона случаи. По предложение на група съветници общинският съвет може да реши отделно гласуване да бъде тайно.

(2) Тайното гласуване се извършва с бюлетини по утвърден образец.

Чл. 83. Предложението се смята за прието, ако за него са гласували повече от половината от присъстващите общински съветници, освен ако в закон е предвидено друго.

Чл. 84. (1) Председателят на общинския съвет обявява резултата от гласуването веднага.

(2) Когато процедурата по гласуването или резултатът от него бъдат оспорени веднага след приключването му, председателят на общинския съвет разпорежда то да бъде повторено. Резултатът от повторното гласуване е окончателен.

Чл. 85. (1) За заседанието на общинския съвет се води подробен протокол, който се изготвя в деня на заседанието или най-късно на другия ден. Протоколът се води от секретар, който е служител в звеното по чл.29а, ал.2 от ЗМСМА, и се подписва от него от председателя на общинския съвет най-късно в четири /4/ дневен срок от заседанието.

(2) Към протокола се прилагат материалите по дневния ред, писмените становища на комисиите, декларации, питаннята на гражданите и общинските съветници и отговорите към тях.

Чл. 86. Общинските съветници могат да преглеждат протокола и да искат поправянето на грешки в 7-дневен срок от заседанието.

За възникналите спорове се задължават да преглеждат протокола и да искат коригиране на грешки в 3-5 дневен срок от заседанието.

Чл. 87. Поправки на явни фактически грешки в приети актове се извършват по нареждане на председателя на общинския съвет, след консултации с вносителя и докладчика и се обявяват пред общинския съвет на следващото заседание.

Глава осма

ВНАСЯНЕ, ОБСЪЖДАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА ПРОЕКТИ ЗА РЕШЕНИЯ И ДРУГИ АКТОВЕ НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 88. (1) Проекти на правилници, наредби, инструкции и решения, заедно с мотивите към тях, се внасят от общинските съветници и кмета на общината. Проектът за годишния бюджет на общината се внася от кмета на общината.

(2) В мотивите вносителят дава становище по очакваните последици от прилагането на проекта и за необходимите разходи за неговото изпълнение.

Чл. 89. Председателят на общинския съвет разпределя проектите между постоянните комисии.

Председателят на общинския съвет определя водеща постоянна комисия за всеки проект за решение, когато се налага обсъждане в повече комисии.

Чл. 90. (1) Постоянните комисии обсъждат проектите за решения . Те представят техните становища на председателя на общинския съвет, на председателя на водещата комисия и на вносителя на проекта за решение.

(2) Становищата по проектите за решения се предоставят на общинския съвет не по-късно от 3 /три/ дни от датата на внасяне на проектите за решения.

(3) Водещата комисия се произнася със становище, с което предлага приемане, допълване, изменение или отхвърляне на предложения проект. Прокторешението се разглежда и подлага на гласуване независимо от становището на водещата комисия.

Чл. 91. (1) Проектите за решения заедно с редакционните поправки, изменения и допълнения, с мотивите към тях и със становището на водещата комисия, се предоставят на общинските съветници.

(2) Проектът за решение се обсъжда и гласува, след като общинският съвет изслуша становището на водещата комисия, становището на вносителя и становищата на други комисии, на които той е бил разпределен.

Чл. 92. Вносителят на проекта за решение може да го оттегли до гласуването на дневния ред на заседанието.

Чл. 93. Председателят на общинския съвет е длъжен да изпрати приетите от общинския съвет решения до кмета на общината и областния управител в 7-дневен срок от приемането им, освен ако в закон не е предвидено друго.

Чл. 94. (1) Общинският съвет със свое решение може да създаде обществен съвет, който да подпомага работата му по конкретни въпроси.

(2) Общинският съвет със свое решение може да създава работни /експертни/ групи във връзка с осъществяване на своите правомощия или в изпълнение на конкретни задачи , произтичащи от нормативни актове или от негови решения;

(3) В решението за съставяне на експертна група общинският съвет определят техният ръководител и състав, редът на осъществяване на дейността им, техните функции и задачи.

(4) Експертите работят на обществени начала.

(5) В случаите, когато е необходимо експертите и консултантите могат да получат възнаграждение. Размерът на възнаграждението се определя от общинския съвет, в зависимост от обема на извършената работа и се изплаща въз основа на договор, подписан от кмета на общината.

(6) Средствата се осигуряват от общинския бюджет, в рамките на бюджета на общинския съвет.

(7) Информация за състава на експертната група и резултатите от тяхната работа се предоставя на официалната страница на общината в Интернет.

Чл. 95. (1) Проектът за общинския бюджет се внася от кмета на общината и се разпределя за становище на всички постоянни комисии. Водеща е комисията, отговаряща за финанси и бюджет.

(2) Проектът се разглежда приоритетно от постоянните комисии и от съвета.

Чл. 96. (1)Текстът на нормативните актове на общинския съвет (наредбите), както и приемането им по надлежният ред се удостоверява с подпис от председателя на общинския съвет и лицето, водило протокола, непосредствено след текста на акта.

(2) Удостовереният нормативен акт по реда на ал.1 е оригинал и се съхранява в общинския архив.

(3) Препис от оригинала се издава с разрешение на председателя на общинския съвет и се заверява от секретаря на общината.

Чл. 97. (1) Нормативните и общите ненормативни актове на общинския съвет се разгласяват чрез официалната страница на общината в Интернет, местните печатни издания или по друг подходящ начин.

(2) Председателят Общинския съвет изготвя и внася за разглеждане два пъти годишно отчет за дейността на съвета и на неговите комисии, които се разглеждат в открито заседание съгл.чл. 27 (6) от ЗМСМА.

Чл. 98. (1) Председателят на общинския съвет, неговите заместници и общинските съветници са длъжни да приемат граждани и представители на техните организации, и да изслушват предложения и молби по въпроси от местно значение.

(2) Приемането се провежда в определени дни и часове, с възможност за гражданите да се ползват от правото си и в извънработно време.

Глава девета

КОНТРОЛ ВЪРХУ АКТОВЕТЕ НА КМЕТА НА ОБЩИНАТА, ИЗДАДЕНИ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АКТОВЕТЕ НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ

Чл. 99. (1) Общинския съвет упражнява контрол върху актове на кмета на общината, издадени в изпълнение на актовете на общинския съвет.

(2) Общинските съветници упражняват контролните си функции чрез питаня.

Чл. 100. Общинския съветник може да отправя питаня чрез председателя на общинския съвет. Питането се изготвя в писмена форма, подписва се от общинския съветник, и се завежда в деловодството на общината. То трябва да бъде ясно и точно формулирано и да не съдържа обвинения и лични нападки.

Чл. 101. (1) Кметът отговаря на питането на следващото заседание, освен ако общинския съвет реши друго. Отговорът може да бъде устен или писмен. Отговорът трябва да бъде писмен, когато общинския съветник, отправил питането, е изразил изрично желание за това.

(2) Кметът може да поиска удължаване на срока за отговор на питането, но не повече от едно заседание.

Чл. 102. (1) Председателят на общинския съвет обявява постъпилите питаня в началото на всяко заседание;

(2) Председателят на общинския съвет е длъжен да изпрати на кмета питането.

(3) Отговорът на питането се отлага, ако поставилият го общински съветник отсъства от заседанието;

Чл. 103. Общинския съветник може писмено да оттегли питането си преди получаването на отговор, за което председателят на общинския съвет уведомява кмета на общината и съобщава в началото на заседанието;

Чл. 104. (1) Вносителят може да представи питането си в рамките на пет минути, а кметът да отговори в рамките на пет минути.

(2) В отговора на питането не се провеждат разисквания и не се допускат реплики. Общинския съветник, отправил питането, може в рамките на две минути да изрази своето отношение към отговора.

Чл. 105. (1) При писмен отговор на питане, председателят съобщава за това в началото на заседанието и връчва екземпляр от него на съветника, който е отправил питането.

(2) Питането, заедно с писмения отговор, се прилагат към протокола.

Чл. 106. (1) Общинския съвет изслушва питанята и отговорите в края на заседанието

(2) Питанята се задават по реда на тяхното постъпване. След всяко питане се изслушва отговора на кмета.

Чл. 107. (1) Общински съветник не може да зададе питане, на което вече е отговорено.

(2) В случаите, когато питанята не съответстват на изискванията на правилника, председателят уведомява общинския съветник да отстрани в тридневен срок несъответствията.

Чл. 108. Кметът на Общината организира изпълнението на актовете на общинския съвет и внася в общинския съвет отчет за изпълнението им два пъти годишно съгласно чл .44 (7) от ЗМСМА. Отчетът обхваща решенията на Общински съвет, договорите и административните актове, издадени в тяхно изпълнение и съдържа анализ на неизпълнените решения с мерки и срокове за тяхното изпълнение.

Чл. 109. (1) Кметът на общината може да върне за ново обсъждане незаконосъобразните или нецелесъобразните актове на общинския съвет или да оспорва незаконосъобразните актове пред съответния административен съд и да иска спиране на изпълнението на общите административни актове и действието на подзаконовите нормативни актове.

(2) Върнатият за ново обсъждане акт заедно с мотивите за връщането му се изпраща на председателя на общинския съвет в 7-дневен срок от получаването му.

(3) Председателят на Общинският съвет разпределя на водещата комисия постъпилото от Кмета на Общината оспорване на решение на Съвета в тридневен срок от получаването им и възлага изготвяне на становище.

(4) Върнатият за ново обсъждане акт не влиза в сила и се разглежда от общинския съвет в 14-дневен срок от получаването му;

(5) Върнатият за ново обсъждане акт може да бъде оспорен пред съответния административен съд от кмета на общината, съответно от областния управител, в 7-дневен срок от изтичане на срока по ал. 4, ако в този срок общинският съвет не се произнесе по него;

(6) Общинският съвет може да отмени, да измени или да приеме повторно върнатия за ново обсъждане акт;

(7) Актът, върнат за ново обсъждане, се приема повторно с мнозинството, определено

в закон, но с не по-малко от повече от половината от общия брой на общинските съветници.

Чл. 110. (1) Пълномощията на Кмета на Общината или на кметовете на кметства се прекратяват предсрочно на предвидените в чл.42, ал.1 от ЗМСМА основания с решение на общинската избирателна комисия.

(2) Когато пълномощията на кмет на община или на кметство са прекратени предсрочно, общинският съвет избира временно изпълняващ длъжността кмет на общината, съответно временно изпълняващ длъжността кмет на кметството, за срок до полагане на клетва от новоизбрания кмет. За временно изпълняващ длъжността кмет на общината се избира един от заместник-кметовете. Когато няма назначен заместник-кмет, временно изпълняващ длъжността кмет на общината се избира по предложение на общински съветник.

(3) Решенията на общинския съвет по ал. 2 се приемат с мнозинство повече от половината от общия брой на съветниците.

Чл. 111. (1) Общинският съвет може да отменя административните актове, издадени от кмета на общината, които противоречат на актове, приети от съвета, в 14-дневен срок от получаването им. В същия срок съветът може да оспорва незаконосъобразните административни актове, издадени от кмета на общината, пред съответния административен съд;

(2) Решенията на общинския съвет по ал. 1 се приемат с мнозинство повече от половината от общия брой на съветниците.

Глава десета ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ И ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Чл. 112. (1) Кметът на общината, кметовете на кметства и кметските заместници могат да присъстват на заседанията на общинския съвет и неговите комисии с право на съвещателен глас и да се изказват при условията и по реда, определени в този правилник.

(2) Кметът на общината подписва и внася в общинския съвет проекти на решения за разглеждане в заседанията на комисиите или на съвета.

(3) Проекти за решения, внесени от общински съветници се придружават задължително със становище на кмета на общината, освен ако не касаят организационната работа на съвета.

Чл. 113. Кметът на общината организира изпълнението на решенията на общинския съвет чрез кметовете на кметства, кметските заместници и общинската администрация.

Чл. 114. (1) Кметът на общината определя длъжностни лица от общинската администрация и подходящо помещение в сградата на общината, за съхраняване копията на актовете на общинския съвет от последните десет години на хартиен носител и за осигуряване достъп на гражданите до тях в рамките на работното време.

(2) На гражданите, желаещи да получат копие от актовете на общинския съвет, се осигурява възможност за това срещу заплащане. Цените на услугите се определят в наредба на общинския съвет.

Чл. 115. Секретарят на общината следи за изготвянето и обнародването на актовете на общината и за довеждането им до знанието на населението.

Чл. 116. (1) Кметът на общината уведомява писмено общинския съвет за времето на отпуск или отсъствие по други причини, както и за лицето, което ще го замества през времето на отсъствието му.

(2) Председателят на общинския съвет уведомява писмено кмета на общината за времето на отсъствие, както и за лицето, което ще го замества.

Чл. 117. (1) Общинският съвет определя размера на трудовите възнаграждения на кмета на общината и кметовете на кметства в рамките на действащата нормативна уредба по предложение на кмета на общината.

(2) Общинският съвет решава и други въпроси, произтичащи или свързани с правата по трудово правоотношение по отношение на лицата по ал.1, които не са изключителна компетентност на други органи.

Чл. 118. (1) Общинският съвет одобрява структурата на общинската администрация и определя средствата за работна заплата на служителите на издръжка от общинския бюджет по предложение на кмета на общината.

(2) Общинският съвет може да създава служби на общинската администрация в отделни кметства, населени места или в части от тях по предложение на кмета на общината и определя функциите им.

Чл. 119. (1) Общинският съвет няма администрация със собствен щат. Дейността на общинския съвет се подпомага и осигурява от общинската администрация.

(2) Кметът на общината осигурява експертното и организационно обслужване на общинския съвет, като определя в устройствения правилник на общинската администрация задълженията на нейните служители.

(3) Конкретните задължения на отделни служители, свързани с подпомагане дейността на съвета и неговите комисии, се определят в длъжностните им характеристики от кмета на общината.

Чл. 120. (1) В структурата на общинската администрация се създава специализирано звено за подпомагане и осигуряване на работата на общинския съвет и на неговите комисии.

(2) Служителите в звеното по ал.1 се назначават и освобождават от кмета на общината по предложение на председателя на общинския съвет.

Чл. 121. Звеното по чл.29а, ал.2 от ЗМСМА:

1. осигурява деловодното обслужване на съвета и на неговите комисии
2. осигурява техническото размножаване и изпращане на материалите и поканите за заседания на съвета и неговите комисии;
3. осигурява воденето на протоколите и на присъствените книги от заседанията на съвета и на комисиите, изпращането на актовете на общинския съвет и становищата на комисиите;

4. осигурява спазването на реда по време на заседанията, записван за изказвания, преброяването и отчитането на резултатите от преброяването;

5. изпълнява и други функции, определени в устройствения правилник на общинската администрация или възложени му от председател общинския съвет.

Чл. 122. Общинският съвет може да възлага на кметовете на кметства допълнителни функции извън тези по чл.46 от ЗМСМА.

Чл. 123. (1) Назначените от кмета кметски заместници могат да присъстват на заседанията на общинския съвет, на заседанията на комисиите и да вземат отношение по въпроси от дневния ред, които се отнасят до съответните населени места;

(2) Кметските заместници могат да правят предложения за включване на въпроси в дневния ред на заседанията на общинския съвет чрез кмета на общината.

Глава единадесета

ОБЩНСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Чл. 124. (1) Общините могат да си сътрудничат помежду си, с областите, с юридически или физически лица и да създават сдружения, чрез които да постигат цели от взаимен интерес и на които да възлагат изпълнението на дейности, произтичащи от техните правомощия.

(2) Общинското сътрудничество има за цел да подобри качеството предоставяните от общината услуги на населението, да повиши ефективността им или да намали цената на услугите.

(3) За постигане на целите по ал.2, общинските съвети могат да провеждат съвместни сесии по ред , определен в този правилник.

Чл. 125. Общинският съвет одобрява споразумение за общинско сътрудничество при спазване на изискванията на чл.61, ал.2 от ЗМСМА.

Глава дванадесета

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Правилникът за организацията и дейността на Общинския съвет Върбица е приет с Решение № .. по Протокол №.....2024 г. на Общински съвет Върбица, на основание чл. 21, ал. 3 от ЗМСМА.

§ 2. Правилникът влиза в сила от деня на приемането му и отменя Правилника, приет с решение №2-1 от 14.02.2012 г. на общински съвет Върбица.

Промяна с решение №13 по Протокол №6 от 26.07.2012 г.

Изм. с решение №18 по Протокол №4 от 17.07.2014 г.

Промяна с решение №21 по Протокол № 3 от 28.12.2015 г.

Изменен с решение №3 от Протокол №13 от 27.11.2017 г.

Изменен с решение №12 и №13 от Протокол №2 от 21.02.2018 г.

Изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на Общински съвет Върбица, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация е приет с Решение № 3 по Протокол №16 от 30.12.2020 г.

Промяна с решение №5 по Протокол №29 от 22.12.2021 г.

II.

По втора точка от дневния ред:

ОТНОСНО: Протокол №1 от 27.02.2024 г. на Временната комисия, избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. по Протокол №7 на Общински съвет – Върбица, от проведеното изслушване на допуснатите кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав.

Руфи ЧУФАДАР – Общински съветник - Председател на Временната комисия, избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. на Общински съвет – Върбица, която да проведе процедура за подбор на кандидатите за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав за мандат 2024-2027 г., запозна съветниците с Докладната записка

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Колеги комисията си свърши работата, всички сте запознати и познавате кандидатите. Въпроси имате ли колеги? Видно няма.
Който е съгласен с проекта за решение по точка 2 от дневния ред, моля да гласува.

Резултати от гласуването:

*за - 17
против - 0;
въздържали се - 0, предложението се приема.*

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗМСМА, във връзка с чл.67а, ал.1, чл.68б, ал.1, т.1 от ЗСВ

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№2

Общински съвет – Върбица на основание чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА, на основание чл.67 и следващите от Закона за съдебната власт, **ПРЕДЛАГА** следните кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав, за мандат 2024 – 2027 г., както следва:

- 1. ДЖЕМИЛЕ НИЯЗИЕВА;**
- 2. АТАНАС АТАНАСОВ;**
- 3. ДЖЕМИЛЕ КЮЛЮМОВА;**

Приложение: Протокол и Доклад на Временната комисия, избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. по Протокол №7 на Общински съвет – Върбица.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ВЪРБИЦА

ПРОТОКОЛ № 1

На Временната комисия, избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. по Протокол №7 на Общински съвет – Върбица, от проведеното изслушване на допуснатите кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав.

На 27.02.2024 г. (вторник) от 10.00 ч. се проведе заседание на Временната комисия избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г. на Общински съвет – Върбица, която да проведе процедура за подбор на кандидатите за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав за мандат 2024-2027 г. в състав:

Председател: Руфи Чуфадар
1. Бирсен Елманов
2. Ердинч Исмаилов

Председателят на комисията г- н Чуфадар откри заседанието и обяви, че от общо 3 общински съветници присъстват 3-ма, комисията има кворум и може да заседава.

Г-н Руфи Чуфадар, съгласно разпоредбите на чл.67а, ал.1 във вр. с чл.68б, ал.1, т.1 от ЗСВ, за съдебните заседатели, Шуменски окръжен съд е определил 16 броя съдебни заседатели за Районен съд – Велики Преслав, за мандат 2024 – 2027 г.

Към 09.02.2024 г. (последен срок за подаване на документи) 3 лица са подали необходимите документи.

Комисията единодушно реши и допусна тримата кандидати до изслушване.

Съгласно изискванията на чл.68, ал.5 от Закона за съдебната власт списъка на допуснатите до участие кандидати, заедно с техните автобиографии, мотивационни писма, препоръки и документи по чл.68, ал.3, т.9 се публикува на интернет страницата на Община Върбица, раздел Общински съвет най-малко 14 дни преди датата на изслушването.

Това условие на закона е спазено и документите на кандидатите са публикувани на 09.02.2024 г.

Най-малко 10 на сто от кандидатите трябва да са с квалификация в областта на педагогиката, психологията и социалните дейности.

Тримата кандидати са с висше образование.

Кандидатите подписаха Декларация - съгласие по чл.4, ал.1, т.6 от Закона за защита на личните данни.

Изслушването се извършва на основание чл.68а от Закона за съдебната власт, като в срока по чл. 68а, ал.2 от ЗСВ (не по-късно от три работни дни) до започване на изслушването няма постъпили становища или въпроси от граждани, юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност или общински съветници от Общински съвет – Върбица.

Кандидатите бяха уведомени лично и бяха информирани, че изслушването ще се проведе по реда на входиране на заявленията в деловодството на Общинския съвет. Руфи Чуфадар - колеги, предлагам изслушването да протече по обявения ред, като приканим всеки един кандидат в залата да се представи и да изложи мотиви за кандидатурата си. Всеки един от вас може да задава въпроси към кандидатите. Г-н Чуфадар предложи на членовете на комисията да пристъпят към изслушване на кандидатите.

В залата бяха поканени, по реда на подаване на заявленията, всеки един от кандидатите, допуснати до втори етап - изслушване.

Кандидатите за съдебни заседатели бяха изслушани, като им се даде възможност да изложат мотиви за кандидатурите си.

След приключване на интервюто с кандидатите за съдебни заседатели,

Временната комисия РЕШИ:

ПРЕДЛАГА на Общински съвет – Върбица на основание чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА, във връзка с чл.67а, ал.1, чл.68б, ал.1, т.1 от ЗСВ да **ОДОБРИ** кандидатите за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав, за мандат 2024 – 2027 г., както следва:

1. **ДЖЕМИЛЕ НИЯЗИЕВА;**
2. **АТАНАС АТАНАСОВ;**
3. **ДЖЕМИЛЕ КЮЛЮМОВА;**

ГЛАСУВАНЕ:

ГЛАСУВАЛИ; „за“ – 3; „против“ – няма; „въздържал се“ – няма;

Поради изчерпване на Дневния ред, заседанието на Временната комисия приключи в 11.00 ч.

27.02.2024 г.

РУФИ ЧУФАДАР ....п....

Председател на Временната комисия за определяне на съдебни заседатели към Районен съд – Велики Преслав

Членове: Бирсен Елманов ...п...

Ердинч Исмаилов ...п...

ОБЩНСКИ СЪВЕТ – ВЪРБИЦА

ДОКЛАД

На Временната комисия, избрана Решение № 7 от 29.01.2024 г. по Протокол №7 на Общински съвет – Върбица, от проведеното изслушване на допуснатите кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав

На 27.02.2024 г. в зала № на ОбС – Върбица, се проведе заседание на Временната комисия избрана с Решение № 7 от 29.01.2024 г, относно изслушване на допуснатите кандидати за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав, за мандат 2024-2027 г.

На заседанието присъстваха членовете на комисията:

Председател: Руфи Чуфадар

1. Бирсен Елманов
2. Ердинч Исмаилов

Заседанието започна с доклад на Председателя на комисията г-н Руфи Чуфадар, който обяви, че на основание чл.68, ал.5 от Закона за съдебната власт списъка на допуснатите до участие кандидати, заедно с техните автобиографии, мотивационни писма, препоръки и документи по чл.68, ал.3, т.9 са публикувани на 09.02.2024 г. на интернет страницата на Община Върбица, Общински съвет – Върбица, раздел Съдебни заседатели. Изслушването се извършва на основание чл. 68а от Закона за съдебната власт, като в срока (не по-късно от три работни дни) по чл. 68а, ал.2 от ЗСВ до започване на изслушването няма постъпили становища или въпроси от граждани, юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност или от общински съветници от ОбС – Върбица.

Съгласно разпоредбите на чл.67а, ал.1, във вр. с чл.68б, ал.1, т.1 от ЗСВ, за съдебните заседатели, Шуменски окръжен съд е определил 16 броя съдебни заседатели за Районен съд – Велики Преслав, за мандат 2024 – 2027 г. Към 09.02.2024 г. (краен срок за подаване на документи) 3 (три) лица са подали необходимите документи.

Кандидатите бяха уведомени лично и бяха информирани, че изслушването ще се проведе по реда на входиране на заявленията в деловодството на Общинския съвет. Изслушването на кандидатите протече по обявения ред.

- 1.ДЖЕМИЛЕ НИЯЗИЕВА;
- 2.АТАНАС АТАНАСОВ;
- 3.ДЖЕМИЛЕ КЮЛЮМОВА;

Всеки един кандидат бе приканен в залата да се представи и изложи мотивите си за заемане на позицията „съдебен заседател“. Кандидатите присъстваха лично на изслушването. Комисията проведе събеседване с тях, като се даде възможност на всеки да изложи мотиви за кандидатурата си.

След проведеното изслушване на кандидатите за съдебни заседатели, Временната комисия **ПРЕДЛАГА** на Общински съвет – Върбица, на основание чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗМСМА, във връзка с чл. 67а, ал. 1, чл. 68б, ал. 1, т. 1 от ЗСВ да **ОДОБРИ** кандидатите за съдебни заседатели при Районен съд – Велики Преслав, за мандат 2024 – 2027 г., както следва:

1. **ДЖЕМИЛЕ НИЯЗИЕВА;**
2. **АТАНАС АТАНАСОВ;**
3. **ДЖЕМИЛЕ КЮЛЮМОВА;**

27.02.2024 г.
гр. Върбица

Председател на ВК: .....п.....
/Р.Чуфадар/

III.

По трета точка от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. №50/13.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Годишен отчет по чл.79, ал.5 от Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ бр. 91/2002г. изм. и доп.) за изпълнение на „Програма за опазване на околната среда в Община Върбица 2021 - 2027” за 2023 г.

Мустафа ИСМАИЛ – Спец. “Е и УО“ запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС
Колеги, имате ли въпроси? Видно няма. Режим на гласуване.

Резултати от гласуването:

*за - 17
против - 0;
въздържали се - 0, предложението се приема.*

На основание с чл.21, ал.1, т.24, ал.2, чл.27 ал.3 от ЗМСМА,

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№3

На основание чл.21, ал.1, т.24, ал.2 от *Закона за местното самоуправление и местната администрация* (Обн. ДВ бр. 77/1991 г. изм. и доп.), Общински съвет гр.Върбица приема отчета по изпълнение на „Програма за опазване на околната среда в Община Върбица 2021 - 2027” за 2023 г.

О Б Щ И Н А В Ъ Р Б И Ц А **ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ**

О Т Ч Е Т

за изпълнението на „Програма за опазване на околната среда в Община Върбица 2021 - 2027” за 2023 г. съгласно разпоредбите на чл.79, ал.5 от Закона за опазване на околната среда.

През 2023 г. в Община Върбица по „Програма за опазване на околната среда в Община Върбица 2021 - 2027” са изпълнени следните дейности:

- В процес на проектиране е проект "Изграждане на модулна пречиствателна станция за отпадни води и довеждаща инфраструктура на гр.Върбица, общ.Върбица".
- Извършено е енергийно обследване на уличното осветление на територията на всички населени места в община Върбица.
- През 2023 г. е изготвен график свързан с почистването и озеленяването на зелените площи в общината и следене за неговото спазване. Почистените и озеленени площи са с приблизителна площ 45 дка. – в Спортен комплекс гр.Върбица, почивен дом „Еделвайс”, площад и лого гр.Върбица, стадионите в с.Ловец, с.Менгишево, с.Бяла Река, гр.Върбица.
- През 2023 г. са издадени са 6 броя позволителни за събиране на лечебни билки от общински поземлен фонд съгласно разпоредбите на чл.22 от Закона за лечебните растения.
- През 2023 г. е реализиран проект „Преустройство и въвеждане на мерки за енергийна ефективност на детска градина „Младост” ” с.Чернооково”, община Върбица.

IV.

По четвърта точка от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. №51/13.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, ***относно:*** Информирание на Общински съвет гр.Върбица за изпълнението на „Програма за управление на отпадъците на Община Върбица 2021 – 2028 г.” за 2023 г.

Мустафа ИСМАИЛ – Спец. “Е и УО“, запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Колеги, въпроси? Видно няма. Който е съгласен с докладна записката, моля да гласува:

Резултати от гласуването:

***за - 17
против - 0;
въздържали се - 0, предложението се приема.***

На основание с чл.21, ал.1, т.24, ал.2 , чл.27 ал.3 от ЗМСМА,

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№4

На основание чл.21, ал.1, т.24, ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (Обн. ДВ бр. 77/1991 г. изм. и доп.), Общински съвет гр.Върбица приема отчета

по изпълнение на „Програма за управление на отпадъците на Община Върбица 2021 – 2028 г.” за 2023 г.

О Б Щ И Н А   В Ъ Р Б И Ц А

ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОТЧЕТ - ИНФОРМАЦИЯ

по изпълнението на ”Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2021 – 2028 г.” за 2023 г. съгласно разпоредбите на чл.52, ал.9 от Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр.53/2012 г. изм. и доп.).

През 2023 г. в община Върбица по ”Програма за управление на отпадъците на община Върбица 2021 – 2028 г.” са изпълнени следните дейности:

- Извършват се предварителни проучвания за изграждане на „Площадка за компостиране на биоразградими отпадъци от зелени площи, паркове и градини”, както и „Площадка за временно съхранение на строителни отпадъци” в изпълнение разпоредбите на чл.19, ал.3, от „Закона за управление на отпадъците” ;
- През 2023 г. е изготвен и утвърден график за изчистването на незаконни сметища във всички населени места в общината.
- През изминалата 2023 година са почистени 21 бр. незаконни сметища, в 16 населени места на общината и прилежащите територии на гр.Върбица с наета и собствена техника с приблизителна площ около 45 дка. Поставени са предупредителни табели за забрана нерегламентираното изхвърляне на отпадъци на определени места;
- За депониране в Регионален Център за Контролирано Обезвреждане на Твърди Битови Отпадъци (РЦКОТБО) – гр.Омуртаг са предадени 1428,54 тона твърди битови отпадъци.
- В изпълнение на заложените дейности в програмата и въведената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и несмесване с общия поток битови отпадъци, продължава реализирането на сключения договор с „Екопак България” АД, като за последващо третиране са предадени 2940 кг. стъклени отпадъци, 2920 кг. отпадъци от хартия и картон, 3220 кг. отпадъци от пластмаса.
- В изпълнение на програмата и на чл.19, ал.3, т.6 от „Закона за управление на отпадъците” и „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване” и сключен договор с „Екобултех” АД в общината продължава да се събират излязло от употреба електрическо и електронно оборудване във всички населени места.
- В изпълнение на програмата и на чл.19, ал.3, т.7 от „Закона за управление на отпадъците” и ”Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори” и сключен договор с „Екобулбатери” АД в общината продължава да се събират негодни за употреба батерии и акумулатори по всички населени места.

По пета точка от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. №53/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на **Община Върбица, относно:** Даване на съгласие за издаване на разрешение за ползване на воден обект по Закона за водите.

Хава ХАСАНОВА – Директор Дирекция „РРХДИП“, запозна съветниците с Докладната записка

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Колеги, въпроси имате ли? Ако няма, да преминем към гласуване.

Режим на поименно гласуване.

Резултати от гласуването:

за - 17

1. Кадир Хасан
2. Бирсен Елманов
3. Мехмед Юсуф
4. Севдалин Алдинов
5. Руфи Чуфадар
6. Мехмед Юсуфов
7. Ердинч Исмаилов
8. Мустафа Хюсеинов
9. Мехмед Мехмед
10. Енвер Исуф
11. Исуф Газинов
12. Стоян Димитров
13. Радослав Чалъков
14. Емил Димов
15. Мустафа Еминов
16. Басри Басриев
17. Емел Петрова

против - 0;

въздържали се - 0,

предложението е прието.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл.21, ал.1, т.8, чл.27 ал.3, 4 и 5 от ЗМСМА и чл. 52, ал.1, т.3 от Закона за водите,

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№5

Дава съгласие Кметът на община Върбица да издаде Разрешително за ползване на воден обект – публична общинска собственост – язовир „Конево - 2“ , разположен в ПИ № 47785.17.85 за аквакултури и свързаните с тях дейности за срока до изтичане на срока на договора за наем.

Мотиви: В общинска администрация – Върбица е депозирано Заявление и придружаваша документация за откриване на процедура по издаване на разрешително за ползване на воден обект – язовир „Конево - 2“ , ПИ № 47785.17.85, с цел аквакултури и свързаните с тях дейности от „Пегас- 64” ЕООД, ЕИК 201467667 със седалище и адрес на управление: гр.Върбица, общ.Върбица, обл.Шумен, ул. „Георги Бенковски” №3 представлявано от Пламен Петров – управител и наемател на общински воден обект и изпълняващ функциите на оператор на язовирна стена на язовир „Конево-2” след проведен конкурс.

Съгласно чл. 52, ал. 1, т. 3 от Закона за водите, Разрешително за ползване на водни обекти включително от язовири и минерални води – публична собственост, които са предоставени безвъзмездно за управление и ползване от общините се издава от Кмета на общината след решение на Общински съвет.

Във връзка с издаването на разрешителното за ползване на воден обект са изготвени Преценка по чл. 62, ал.1, Съобщение съгласно чл. 62а, ал. 1 от Закона за водите и проект на Разрешително за ползване на водния обект. Съгласно чл. 64, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗВ е предоставен 14 – дневен срок, от обявяване на съобщението на официалната интернет – страница на общината, през който заинтересованите лица могат да възразят срещу издаването на разрешителното или да предложат условия при които същото да бъде издадено с оглед гарантиране на лични или обществени интереси. В посочения срок не са получени възражения и предложения от заинтересованите лица.

VI.

По шеста точка от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. №55/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* продажба на имоти – частна общинска собственост, намиращи се в с. Чернооково, с. Менгишево и в с. Иваново.

МОТИВИ: Проявен интерес за закупуване на имотите. За същите има съставени актове за частна общинска собственост, вписани в Службата по Вписванията гр. В. Преслав.

Айше ЕРЕДЖЕБ – Спец. „ОС“ запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Въпроси имате ли колеги ? Ако няма, да преминем към гласуване. Видно няма въпроси.

Режим на поименно гласуване.

Резултати от гласуването:

за - 17

1. Кадир Хасан
2. Бирсен Елманов
3. Мехмед Юсуф
4. Севдалин Алдинов
5. Руфи Чуфадар
6. Мехмед Юсуфов

7. Ердинч Исмаилов
8. Мустафа Хюсеинов
9. Мехмед Мехмед
10. Енвер Исуф
11. Исуф Газинов
12. Стоян Димитров
13. Радослав Чалъков
14. Емил Димов
15. Мустафа Еминов
16. Басри Басриев
17. Емел Петрова

за - 17
против - 0;
въздържали се - 0, предложението се приема.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание чл.21, ал.1, т.8 и т. 12, чл.27 ал.3, 4 и 5 от ЗМСМА,

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№6

1. Общински съвет гр.Върбица, на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА, във връзка с чл. 8, ал. 9 от ЗОС допълва Програмата за управление и разпореждане с имотите – общинска собственост за 2024г., като включва в Раздел II. Имоти - общинска собственост, предвидени за управление и разпореждане през 2024г., подробно описани в приложение № 2.

- 1. УПИ VI, кв.78 по плана на с.Менгишево с площ 795 кв.м.**
- 2. УПИ XIX, кв.17 по плана на с.Чернооково с площ 885 кв.м.**
- 3. УПИ VI-63, кв.41 по плана на с.Иваново с площ 1616 кв.м.**
- 4. УПИ XIII-64, кв.41 по плана на с.Иваново с площ 1844 кв.м.**

2. На основание чл. 35, ал. 1 от ЗОС, Наредбата за реда за придобиване, стопанисване и разпореждане с общинско имущество и Наредбата за провеждане на търгове на Общински съвет гр.Върбица да се обяви търг с явно наддаване за продажба на следните имоти:

2.1. УПИ VI, кв.78 по плана на с.Менгишево с площ 795 кв.м. (седемстотин деветдесет и пет кв.м.). За имота има съставен АЧОС № 4141/11.03.2024г., вписан в Службата по вписванията гр.В.Преслав.

2.2. УПИ XIX, кв.17 по плана на с.Чернооково с площ 885 кв.м. (осемстотин осемдесет и пет кв.м.). За имота има съставен АЧОС № 463/15.06.2006г., вписан в Службата по вписванията гр.В.Преслав.

2.3. УПИ VI-63, кв.41 по плана на с.Иваново с площ 1616 кв.м. (хиляда шестстотин и шестнадесет кв.м.). За имота има съставен АЧОС № 4139/11.03.2024г., вписан в Службата по вписванията гр.В.Преслав.

2.4. УПИ XIII-64, кв.41 по плана на с.Иваново място с площ 1844 кв.м. (хиляда осемстотин четиридесет и четири кв.м.). За имота има съставен АЧОС № 4140/11.03.2024г., вписан в Службата по вписванията гр.В.Преслав.

3. На основание чл. 41, ал. 2 от ЗОС Общински съвет гр.Върбица одобрява оценки на недвижимите имоти, изготвени от независим лицензиран оценител както следва, за:

3.1. УПИ VI, кв.78 по плана на с.Менгишево, представляващ празно дворно място с площ 795 кв.м., оценката е в размер на **15 260,00 лв. (петнадесет хиляди двеста и шестдесет лева и 00 ст.) с включен ДДС.** Данъчната оценка на имота е в размер на 1507,30 лв.

3.2. УПИ XIX, кв.17 по плана на с.Чернооково, представляващ празно дворно място с площ 885 кв.м., оценката е в размер на **15 050,00 лв. (петнадесет хиляди и петдесет лева и 00 ст.) с включен ДДС.** Данъчната оценка на имота е в размер на 1847,90 лв.

3.3. УПИ VI-63, кв.41 по плана на с.Иваново, представляващ празно дворно място с площ 1616 кв.м., оценката е в размер на **20 898,00 лв. (двадесет хиляди осемстотин деветдесет и осем лева и 00 ст.) с включен ДДС.** Данъчната оценка на имота е в размер на 3684,50 лв.

3.4. УПИ XIII-64, кв.41 по плана на с.Иваново, представляващ празно дворно място с площ 1844 кв.м., оценката е в размер на **23 842,00 лв. (дванадесет и три хиляди осемстотин четиридесет и два лева и 00 ст.) с включен ДДС.** Данъчната оценка на имота е в размер на 4 204,30 лв.

Оценките, изготвени от независим лицензиран оценител, да бъдат първоначални тръжни цени за провеждане на търг с явно наддаване.

Публичният търг да се проведе по реда, описан в чл. 16, раздел втори от Наредбата за провеждане на публични търгове за разпореждане с имоти и вещи – общинска собственост.

След провеждане на публичния търг, Общински съвет гр. Върбица упълномощава Кмета на Община Върбица в законово установения срок да сключи договор за покупко-продажба с лицата, спечелили търга.

VI.

По точка седма от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. №56/19.03.2024 г. от Мердин Байрям – кмет на **Община Върбица, относно:** Прехвърляне на собственост чрез продажба от Община Върбица на реална част от урегулиран поземлен имот: УПИ V-188, кв.42 по плана на с. Бяла река по реда на §8, ал.2, т.1 от ПР на ЗУТ.

МОТИВИ: Молба за купуване на придаваемо общинско място към гореописаният имот от Шабан Исмаилов. Това придаваемо място не може да бъде самостоятелен обект на разпореждане. Площта му е 33 кв.м.

Виолета ФИЛИПОВА – Гл .спец. „КРВП“ запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Въпроси имате ли колеги ? Видно няма, да преминем към гласуване.

Режим на поименно гласуване.

Резултати от гласуването:

за - 17

1. Кадир Хасан
2. Бирсен Елманов
3. Мехмед Юсуф
4. Севдалин Алдинов
5. Руфи Чуфадар
6. Мехмед Юсуфов
7. Ердинч Исмаилов

8. Мустафа Хюсеинов
9. Мехмед Мехмед
10. Енвер Исуф
11. Исуф Газинов
12. Стоян Димитров
13. Радослав Чалъков
14. Емил Димов
15. Мустафа Еминов
16. Басри Басриев
17. Емел Петрова

*против - 0;
въздържали се - 0,*

предложението е прието.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл.21, ал.1, т.8 от ЗМСМА, чл.27 ал.3, 4 и 5 от ЗМСМА

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№7

1. На основание § 8, ал.2, т.1 от ПР на ЗУТ Общински съвет Върбица дава съгласие да бъде приложен ДРП, относно: **Придадена част към УПИ V-188, кв.42 по плана на с. Бяла река с площ 33 кв.м.,** като за целта Общински съвет на основание чл.21, ал.1 т.8 от ЗМСМА и чл.41, ал.2 от ЗОС одобрява:

1.1. Пазарната оценка, изготвена от лицензиран оценител на стойност **2 870 лв. (две хиляди осемстотин и седемдесет лева, и 00 ст.) с включен ДДС,** която да бъде продажната цена. Данъчната оценка на придадената част е 134,80 лв.

2. След влизане в сила на Решението, Кметът на Община Върбица:

2.1. Да сключи договор за продажба на гореописаната **реална част от УПИ V-188, кв.42 по плана на с. Бяла река със собственика Шабан Алиев;**

2.2. Да издаде Заповед по силата на която в ДРП /дворищно - регулационния план/ на с. Бяла река да бъде отразено прилагането му, относно придадената част, която да бъде заличена като такава и включена в границите на имота.

VIII.

По точка осма от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. № 57/19.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на **Община Върбица, относно:** Приемане на Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г. през 2023 г.

Хава ХАСАНОВА – Директор Дирекция „РРХДИП“, запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС

Въпроси имате ли колеги ? Видно няма, да преминем към гласуване.

Резултати от гласуването:

*за - 17
против - 0;
въздържали се - 0, предложението се приема.*

На основание с чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА и

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№8

На основание чл. 21, ал. 1, т.23 от ЗМСМА и чл. 23, т. 4 чл. 24, т. 4 от Закона за регионално развитие одобрява Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г. през 2023г.

Мотиви: Планът за интегрирано развитие на община Върбица (ПИРО) за периода 2021-2027г. приет с Решение № 3 По Протокол № 29 от 22.12.2021г. на Общински съвет Върбица и е основополагащ стратегически и динамичен документ, както и важен инструмент при формирането и провеждането на политики, осигуряващи единство в социално-икономическото и пространствено развитие на територията и местната общност. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години. В качеството си на основополагащ стратегически документ, в съответствие с разпоредбите на Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане, ПИРО подлежи на наблюдение, за резултатите от което се разработва годишен доклад.

Правната рамка на процеса на мониторинг и основанийето за изготвянето на доклад за наблюдение на изпълнението на ПИРО се съдържат в Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагането (ППЗРР).

Съгласно чл. 23, т. 2 и т. 4 от ЗРР, кметът на общината:

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината;
- представя годишен доклад за наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината за одобряване от общинския съвет.

Приложение: Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г. през 2023г

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2023 ГОДИНА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.

Март 2024

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Общи условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие и промени в социално-икономическото развитие на община Върбица през 2023 г.

II. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение

III. Проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на община Върбица през 2023 година

IV. Действия, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие през отчетната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

6. Резултати от извършени оценки към края на 2023 година

V. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината

ВЪВЕДЕНИЕ

Годишният отчетен доклад за 2023 година за наблюдение изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица (ПИРО) е изготвен на основание Чл.23, т.4 и Чл.24, т.4 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), във връзка с Чл. 24 и Чл.72 от Правилника за

прилагане на ЗРР (ППЗРР). Това е третият отчетен документ на плана за програмен период 2021-2027 г., който обобщава всички проекти, мерки и дейности, реализирани на територията на община Върбица от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. Отчетният доклад е разработен в обем и съдържание, съгласно нормативните изисквания и в отговор на необходимостта от организация на изпълнението, ежегоден мониторинг и отчитане на ПИРО.

Планът за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021 – 2027 г. е приет от Общински съвет – Върбица с Решение № 03/Протокол № 29 от 22.12.2021 г., на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА и на основание чл.23, т.1 и чл.24, т.1 от Закона за регионалното развитие, във връзка с чл.21, ал.1 от Правлиника за прилагане на ЗРР.

Планът за интегрирано развитие е документ, който определя средносрочните цели и приоритети на община Върбица в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен район и Общия устройствен план на общината.

Основната цел на ПИРО, съгласно чл.13, ал.2 от ЗРР е стимулиране на устойчив растеж и осигуряване на пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и ресурси, за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на община Върбица.

ПИРО е разработен за цялата територия на общината, като са определени зони за прилагане на интегриран подход, за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и коопериране със съседни общини. Документът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на редица нормативни документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, кадастъра, опазването на околната среда, управлението на отпадъците, насърчаване на инвестициите, устойчиво развитие на туризма и други.

Съгласно нормативните изисквания изпълнението на ПИРО се отчита чрез ежегодни доклади за наблюдение на изпълнението, които се изготвят по определен от Кмета на общината ред и се одобряват от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща календарна година. Годишният доклад е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет. Копие от доклада се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Настоящият доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО на община Върбица през 2023 година съдържа информация за:

1. Общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана;
4. Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
5. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

Предмет на наблюдение и оценка на годишния доклад е постигането на заложените в ПИРО цели и приоритети както по отношение на финансирането на конкретни проекти, мерки и дейности, така и по отношение на напредъка по дефинираните индикатори за наблюдение.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представители на гражданското общество.

Общинският съвет е орган за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие. Мониторингът и контролът на изпълнението са неразделна част от общия процес на реализиране на публични политики в Община Върбица.

Системата за наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие осигурява неговото ефективно изпълнение с оглед постигане на целите за балансирано, устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация, като отчита изпълнението на включените проекти и дейности по приоритети и мерки.

Мониторингът на плана трябва да осигури ефективно и ефикасно изпълнение на различни секторни и тематични политики за развитие, които попадат в предметния обхват на местното самоуправление. Той трябва да спомогне за постигането на резултатите на политиките и да гарантира широк обществен достъп и подкрепа.

Мониторингът изисква набирането на количествени и качествени данни за почти непрекъснатия процес по изпълнение на съответните проекти и политики/приоритети, които се прилагат и/или следват, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания. Целта е да се определят евентуалните необходими корективни действия при отчитане на несъответствие и текущо да се адаптира стратегическия документ към динамично променящите се фактори на средата - политически, икономически, финансови, епидемиологични и други.

Чрез мониторинга на ПИРО се цели да се предостави на компетентните местни органи (Общински съвет – Върбица, Кмета на общината, служителите от общинска администрация), както и на всички заинтересовани страни ранна информация за напредъка, или липсата на напредък по заложените цели. В резултат на мониторинга могат да се направят своевременни промени в начина на изпълнение, в приоритетите и целите на ПИРО, който трябва винаги да следва актуалните теми и проблеми на обществото и политиките за тяхното разрешаване.

В Годишния доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО за 2023 г. са използвани данни от: НСИ, Информационната система ИСУН, Дирекция „Бюро по труда“, „ГРАО“, ОД „Земеделие“, ДГС, ДФЗ, Общинска администрация – Върбица и др.

Резултатите от наблюдението на ПИРО през 2023 г. са обобщени в настоящия Годишен доклад, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението. Целта на годишния доклад е да обобщи постигнатото през календарната 2023 година и да оцени доколкото ефективно и ефикасно е изразходван публичния ресурс, отчитайки социалноикономическата среда през съответната година и да отправи препоръки за предприемане на действия за корекция на процесите по планиране, програмиране и ресурсно осигуряване за развитието на община Върбица.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА ПРЕЗ 2023 Г.

Отчетната 2023 ще остане в историята като поредната трудна, неспокойна и динамична година, поставила страната ни и българските общини на сериозни изпитания. Военните конфликти между Русия и Украйна, Израел и Хамас, както и постоянното вътрешнополитическо напрежение у нас оказаха негативно влияние на социално-икономическите процеси и забавиха изпълнението на важни общински проекти и дейности. Политическата нестабилност от предходните години с честа смяна на централната власт и служебни кабинети се задълбочи с поредните предсрочни парламентарни избори и премиер на ротация. Инфлация, икономическа, политическа и социална кризи, протести и недоволство, които предизвикаха несигурност, уязвимост и оказаха влияние върху местните приоритети и публичните финанси. Закъснял държавен бюджет, неработещи оперативни програми, неефективен План за възстановяване и устойчивост, неприет Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони. Продължителната липса на възможности за кандидатстване за европейско финансиране забави изпълнението на проектите, включени в ПИРО. Негативните демографски

тенденции също оказваха силен натиск върху развитието на социалните системи и неблагоприятно влияние върху икономиката. Тези процеси наложиха преориентиране на ресурсите на общините, но и инвестиции в развитие на капацитета на администрациите за успешно справяне с проблемите и по-добро планиране. Въпреки това 2023 беше и годината, в която най-сетне приключи битката с коронавируса. В тези условия през есента се проведеха и редовните избори за местна власт.

Новият мандат 2023-2027 г. съпада по време с приключването на програмния период и предстои активна работа по наваксване на забавянето и постигане на съществен напредък в изпълнението на плановете за развитие. Общините са изправени пред предизвикателствата на дигиталната трансформация и зеления преход. Общите европейски политики трябва да бъдат успешно интегрирани във всички процеси, свързани с работата на администрациите.

Настоящият програмен период налага общините да реализират все повече проекти и дейности в партньорства с други общини, с научни организации и университети, с гражданския сектор. Този процес е свързан не само с придобиване на нови умения, но и с промяна на цялостния подход за стратегическо планиране и търсене на възможности за финансиране, чрез интегрирани териториални инвестиции. Не на последно място, подготовката за приемане на страната ни в еврозоната поставя както директни задачи на местните администрации, така и очаквания за активност от тяхна страна за доброто информироване на гражданите и гарантиране на спокойствието и сигурността.

Изминалата 2023 г. е третата отчетна година на прилагане и изпълнение на проекти, мерки и дейности от ПИРО за периода 2021-2027 г. Въпреки трудностите Община Върбица продължава да работи активно и последователно в изпълнение на поставените цели за подобряване благосъстоянието и живота на гражданите, обновяване на населените места, изграждане на съвременна инфраструктура, опазване на природата, създаване на благоприятни условия за бизнеса, привличане на инвестиции, качествени обществени услуги, добро образование и достъпно здравеопазване. Общинското ръководство поддържа поносими за бизнеса и гражданите данъци и такси. Усилията на общината са насочени към развитие инвестиционния потенциал, обогатяване на социалния и културния живот, насърчаване на спорта. Гражданите имат все по-високи очаквания и това допълнително стимулира местната власт. Изпълнението на ПИРО се извършва при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовите ресурси.

Демографска характеристика

При анализиране на изпълнението на ПИРО в настоящия Годишен отчетен доклад са отразени настъпилите промени в условията на живот, оказващи пряко въздействие върху социално-икономическото развитие на община Върбица през 2023 г.

Демографските тенденции са важен показател за социално-икономическото състояние и перспективи за развитие на общината. Основни източници на информация и демографски данни са Националният статистически институт (НСИ) и Главна дирекция ГРАО чрез своята Национална база данни „Население“.

Данните за изтеклата календарна 2023 г. не са публикувани от НСИ към момента на изготвяне на настоящия доклад и анализът може да бъде извършен към наличните за 2022 г. Данните от ГРАО са актуални към 31.12.2023 г.

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението на община Върбица (с 27% или с 2776 души през 2022 г. спрямо базовата за ПИРО 2020 г.). Рязко намаляване на жителите на общината се отчита от НСИ при последното Преброяване на населението от есента на 2021 г., резултатите от което се отразяват в данните за 2022 г.

Таблица 1: Население в община Върбица 2018 - 2022 г.

Година	2018	2019	2020	2021	2022
Всичко	10378	10433	10412	10237	7636
Мъже	5257	5252	5237	5155	3743
Жени	5151	5181	5175	5082	3893

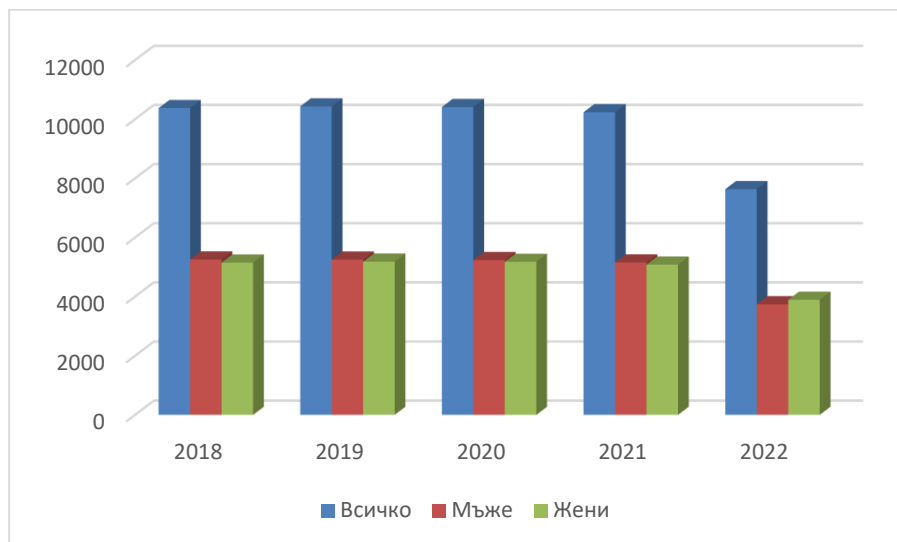
В градовете	3343	3379	3352	3287	2370
В селата	7035	7054	7060	6950	5266

Източник: Национален статистически институт

По официални данни на НСИ към 31.12.2022 г. населението на община Върбица е 7636 души, от които 49% мъже и 51% жени. В града живеят 2370 души или 31% от населението, а останалите 69% в 15-те села на общината. Наблюдава се намаляване на населението и в общинския център – град Върбица с 917 души (28%) през 2022 г. спрямо предходната 2021 г.

Върбица е една от 10-те общини в област Шумен. Тя е на второ място по територия и на пето място по население в областта. В община Върбица през 2022 г. живее 5% от населението на област Шумен и около 1% от населението на СИР.

Графика 1: Динамика на населението в община Върбица 2018-2022 г.

Съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, урбанистичната класификация на община Върбица през 2022 г. включва следните категории: 1 много малък град (до 10 хил. жители) – Върбица, 10 малки села (от 250 до 1000 жители) – Бяла река, Иваново, Ловец, Маломир, Менгишево, Нова бяла река, Станянци, Сушина, Тушовица, Чернооково и 5 много малки села (до 250 жители) – Божурово, Конево, Крайгорци, Кьолмен и Методиево.

Таблица 2: Население по населени места в община Върбица 2020-2022 г.

Населено място	2020			2021			2022		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Община Върбица	10412	5237	5175	10237	5155	5082	7636	3743	3893
с. Божурово	272	140	132	266	138	128	242	119	123
с. Бяла река	1309	664	645	1275	642	633	954	469	485
гр. Върбица	3352	1663	1689	3287	1630	1657	2370	1155	1215
с. Иваново	413	214	199	411	213	198	351	174	177
с. Конево	298	144	154	293	146	147	237	123	114
с. Крайгорци	219	99	120	212	94	118	136	55	81
с. Кьолмен	71	37	34	71	37	34	42	22	20
с. Ловец	399	205	194	395	204	191	280	144	136
с. Маломир	463	240	223	444	231	213	429	217	212
с. Менгишево	483	240	243	493	240	253	294	139	155
с. Методиево	371	193	178	372	196	176	236	116	120
с. Нова бяла река	486	249	237	478	248	230	495	255	240
с. Станянци	666	335	331	652	332	320	402	191	211
с. Сушина	287	147	140	285	148	137	269	144	125
с. Тушовица	775	405	370	764	396	368	507	238	269
с. Чернооково	548	262	286	539	260	279	392	182	210

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

Демографската криза засяга всички населени места, с изключение на с. Нова бяла река, където през 2022 г. населението леко се увеличава. Жителите на общинския център – гр. Върбица намаляват с 30% в периода 2020-2022 г. Селищната система е сравнително устойчива. Застрашено от обезлюдяване към 2022 г. е само село Кьолмен – под 100 жители.

Таблица 3: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2020 - 2022 г.¹

	2020			2021			2022		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	10412	5237	5175	10237	5155	5082	7636	3743	3893
Под трудоспособна	1604	840	764	1518	789	729	1126	586	540
В трудоспособна	6484	3493	2991	6400	3466	2934	4384	2327	2057
Над трудоспособна	2324	904	1420	2319	900	1419	2126	830	1296

Източник: Национален статистически институт

През 2022 г. под трудоспособна възраст е 15% от населението на община Върбица. Възрастните над трудоспособна възраст са 2126 души или 28%. Около 57% е дялът на хората в трудоспособна възраст на 16 и повече години. За периода 2020-2022 г. децата и младежите до 16 г. запазват относителния си дял, но дялът на възрастните над трудоспособна възраст се увеличава с 6%, за сметка на лицата в активна трудова възраст, които намаляват.

Таблица 4: Население по възрастови групи в община Върбица 2020-2022 г.

Възраст	2020	2021	2022
Общо	10412	10237	7636
0-4	397	362	296
5-9	474	456	344
10-14	617	581	401
15-19	581	582	434
20-24	539	501	320
25-29	582	576	348
30-34	634	615	391
35-39	737	730	426
40-44	773	755	482
45-49	787	784	526
50-54	789	801	595
55-59	734	726	555
60-64	797	793	662
65-69	699	715	640
70-74	553	558	556
75-79	383	366	322
80+	336	336	338

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

Сравнителните данни на НСИ показват, че в периода 2020-2022 г. възрастовата структура на жителите на община Върбица се влошава и населението застарява. Относителният дял на децата и младежите до 29 годишна възраст намалява от 31% на 28%. Възрастните над 60 години от 27% се увеличават на 33%, а хората в активна трудова възраст намаляват от 42% на 39%. Основните причини за застаряване на населението са ниската раждаемост и високата смъртност, които водят до отрицателен естествен прираст.

Таблица 5: Естествен прираст на населението на община Върбица 2018-2022 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2018	86	47	39	128	69	59	-42	-22	-20

¹ За 2022 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 10 месеца за жените и 64 години и 5 месеца за мъжете.

2019	80	42	38	126	69	57	-46	-27	-19
2020	64	36	28	155	78	77	-91	-42	-49
2021	60	28	32	216	125	91	-156	-97	-59
2022	69	35	34	168	90	78	-99	-55	-44

Източник: Национален статистически институт

Графика 2: Естествен прираст на населението 2018-2022 г.

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 87 души на година, като през 2021 г. достига минус 156, а през 2022 г. намалява до минус 99. Средногодишният брой на живородените деца в община Върбица за периода 2018-2022 г. е 72. Средната смъртност за изследваните 5 години е 159 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза в общината.

Таблица 6: Заселени, изселени и механичен прираст в община Върбица 2018-2022 г.

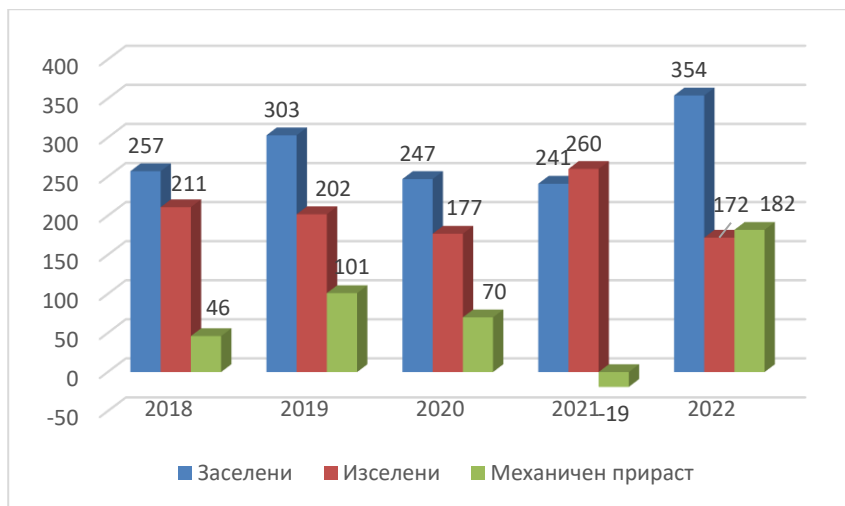
Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2018	257	105	152	211	90	121	46	15	31
2019	303	130	173	202	78	124	101	52	49
2020	247	103	144	177	76	101	70	27	43
2021	241	108	133	260	93	167	-19	15	-34
2022	354	154	200	172	67	105	182	87	95

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението като цяло е положителен, с изключение на 2021 г., когато е минус 19. През отчетната 2022 г. механичният прираст е +182 души. Населението на община Върбица за периода 2018-2022 г. се е увеличило от положителна миграция с 380 човека, което оказва положително влияние върху демографските процеси. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2022 г. се увеличава с 83 души.

Графика 3: Механичен прираст на населението 2018-2022 г.

По данни от последното преброяване към 07.09.2021 г. едва 6% от населението на община Върбица на 7 и повече години има висше образование. Лицата със средно образование са 31%, с основно – 40%, а с начално и по-ниско 23%.

Таблица 7: Образователна структура на населението на 7 и повече години към 07.09.2021 г.

Общо	Висше образование	Средно образование	Основно	Начално и по-ниско образование	Дете до 7 години вкл., което още не посещава училище
7278	461	2269	2916	1628	4

Източник: Национален статистически институт

Таблица 8: Население по етническа група и пол към 07.09.2021 г.

Етническа група	Общо	Мъже	Жени
Българска	600	280	320
Турска	4143	2017	2126
Ромска	1492	739	753
Друга	861	426	435
Не се самоопределят	12	6	6
Не желаят да отговорят	81	42	39
Непоказана ²	535	285	250
ОБЩО	7724	3795	3929

Източник: Национален статистически институт

По данни на ГД ГРАО (www.grao.bg), населението на община Върбица по постоянен адрес се увеличава с 1% или със 33 човека през 2021-2023 г. Жителите по настоящ адрес също се увеличават със 133 души. Населението по постоянен адрес към края на 2023 г. е 14850 души, а по настоящ адрес - 11653 души. Регистрираните с постоянен и настоящ адрес в едно и също населено място нарастват с 41 човека и към 31.12.2023 г. са 10734 души.

Таблица 9: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12. 2021-2023 г.

Постоянен адрес			Настоящ адрес			Постоянен и настоящ адрес в населеното място		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
14817	14807	14850	11520	11556	11653	10693	10666	10734

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

² В категорията „непоказана“ са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Голямата разлика между населението по данни на НСИ и ГРАО се дължи на факта, че много хора избрали постоянен адрес в община Върбица имат настоящ адрес в друга община. Броят на жителите с постоянен и настоящ адрес в същото населено място, които формират реалното население на общината е близък до броя на жителите по данни на НСИ.

Влошаващите се демографски показатели продължават да влияят негативно върху социално-икономическите процеси в общината и създават естествени бариери пред постигане целите на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г.

Пазар на труда – заетост и безработица

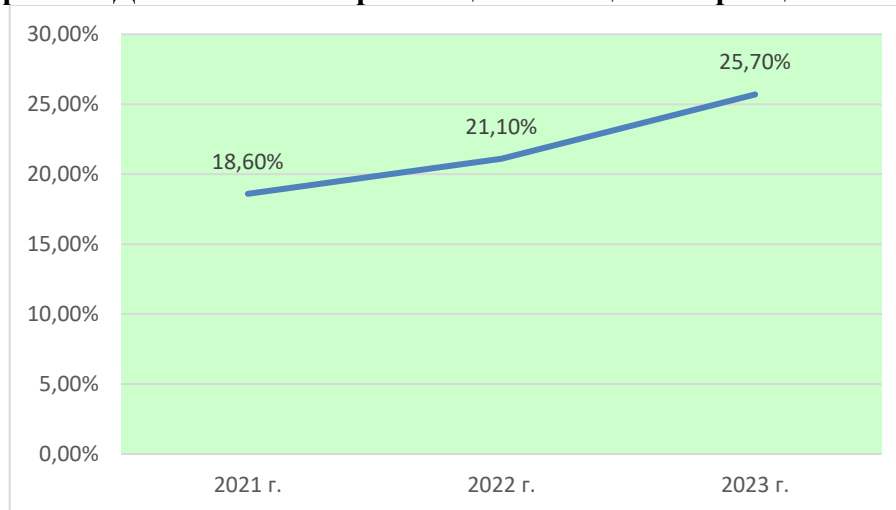
Коефициентът на безработица представлява относителния дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила). Равнището на безработица в община Върбица през 2023 г. е 25,7%, като бележи ръст от 4,6 пункта спрямо 2022 г. и 7,1 пункта спрямо 2021 г. По-високото равнище на безработица се дължи на намалялото икономически активно население, което служи за база при изчисляване на показателя и на реален ръст на безработните лица.

Таблица 10: Средногодишно равнище на безработица в община Върбица 2021-2023 г.

Показател	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Равнище на безработица	18,6 %	21,1%	25,7%
Икономически активни лица	3114	3114	2522
Регистрирани безработни	509	658	767
жени	267	365	443
мъже	242	293	324

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Велики Преслав

Графика 4: Динамика на безработицата в община Върбица 2021-2023 г.

Безработицата в община Върбица през 2023 г. е 25,7% и остава значително по-висока от средните нива за област Шумен (10,7%) и за страната (5,6%).

Повишаване на безработицата през отчетната 2023 година се наблюдава в регионален и национален мащаб и това оказва неблагоприятно въздействие върху социално-демографските условия и индикатори за постигане целите на ПИРО. Тенденциите показват, че пазарът на труда се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки, за гарантиране на заетостта и доходите.

Средномесечният брой на регистрираните безработни на територията на община Върбица за 2023 г. е 767, със 109 повече спрямо 2022 г. и с 258 повече от 2021 г. Безработните мъже през 2023 г. са 324 (42% от регистрираните), а жените – 443 (58%). Жените са по-уязвими и по-често изпадат в риск от безработица, тъй като по-трудно се адаптират към структурните промени в икономиката, изискванията на работодателите и пазара на труда.

Таблица 11: Възрастова структура на безработните лица 2021-2023 г.

Възраст	2021 г.	2022 г.	2023 г.
до 19 години	12	6	5
от 20 до 24 години	28	30	32
от 25 до 29 години	43	42	53
от 30 до 34 години	41	48	72
от 35 до 39 години	49	67	71
от 40 до 44 години	47	81	82
от 45 до 49 години	62	83	91
от 50 до 54 години	77	87	122
над 55 години	150	214	239

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Велики Преслав

Във възрастовата структура на безработицата преобладават лицата над 50 г. - 47% (361 лица), следват лицата от 40 до 50 г. – 22% (173 лица) и от 30 до 40 г. – 19% (143 лица). Младежите до 29 г. са 12% от безработните или 90 лица.

В образователната структура на безработица най-голям дял през 2023 г. заемат лицата с основно образование – 35% (265 лица), следвани от лицата с начално и по-ниско образование – 33% (233 лица) и със средно образование – 30% (231 лица). Безработните висшисти са 18 лица или 2% от регистрираните в бюро по труда. Без специалност и професия са 616 лица или 80% от безработните в община Върбица към 2023 г.

Таблица 12: Образователна структура на безработните лица 2021-2023 г.

Образование	2021 г.	2022 г.	2023 г.
с висше образование	22	16	18
със средно образование	161	214	231
в т.ч. със средно професионално образование	73	112	121
с основно образование	156	209	265
с начално и по-ниско образование	170	219	253

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Велики Преслав

Продължително безработните (с регистрация в ДБТ повече от 1 г.) се увеличават от 176 в края на 2021 г. на 283 към края на 2023 г. През последната отчетна 2023 г. продължително безработни са 37% от регистрираните в бюро по труда лица от община Върбица. От тях 44% - 124 лица са с начално и по-ниско образование, без професия, компетентности и с липса на перспективи за трудова реализация. Продължително безработни са 5 лица с висше образование. С основно образование са 83, а със средно 71 от регистрираните продължително безработни лица. Ниската квалификация и грамотност са сериозна бариера пред успешната трудова реализация и водят до трайна безработица и бедност.

Таблица 13: Продължително безработни лица (над 1 година) 2021-2023 г.

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Продължително безработни	176	199	283
с висше образование	5	6	5
със средно образование	37	49	71
с основно образование	45	46	83
с начално и по-ниско образование	89	98	124

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Велики Преслав

Безработните лица с намалена работоспособност към 2021 г. са 21, през 2022 г. са 14, а през 2023 г. – 16 или 2% от всички регистрирани.

Таблица 14: Разкрити работни места и постъпили на работа лица 2021-2023 г.

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Разкрити нови работни места на ППТ (първичен пазар на труда)	272	181	168
Разкрити работни места по мерки за заетост	0	4	1

По програми	222	205	6
В т.ч. Регионална програма	11	42	0
По ОП РЧР	206	157	0
Постъпили на работа лица	503	328	316
На първичен пазар	397	190	266
От тях за младежи до 29 г.	103	100	74
По мерки за заетост	0	5	1
По програми за заетост	18	51	7
От тях за младежи до 29 г.	2	3	1
По ОП РЧР	88	82	41
От тях за младежи до 29 г.	41	71	40

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Велики Преслав

Общият брой новоразкрити работни места в община Върбица за 2023 г. е 175 и намалява спрямо предходните години. На ППТ са разкрити 168 нови работни места, по програми за заетост – 6 места и по мерки за заетост само 1 работно място. На работа през отчетната 2023 г. са постъпили 316 лица, 84% от които на първичен пазар на труда.

Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението на община Върбица продължава да намалява и застарява, което се отразява на броя на икономически активното население и равнището на безработица. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В малките населени места няма инвестиции и почти липсват форми на индустрия и възможности за заетост. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което поражда необходимост от допълнителни мерки на пазара на труда.

Намаляването на безработицата е важна задача и се отчита с индикаторите за постигане целите на Плана за интегрирано развитие на община Върбица 2021-2027 г. Тенденциите през последните години показват, че пазарът на труда се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки.

Социални дейности и услуги

През 2023 г. в община Върбица се предоставят разнообразни социални услуги в общността и в домашна среда. В групата на социалните дейности се отнасят социалните услуги за деца в риск, специализирани институции за възрастни хора, социални услуги на стари хора и хора с физически и психически увреждания и др. В резултат на развитието на социалните услуги, в общината значително е намаляла потребността от настаняване в институции. Повечето от предлаганите социални услуги се предоставят целодневно или почасово, в зависимост от нуждите на потребителя, което дава възможност за комплексно ползване на разнообразни социални услуги.

През 2023 г. в общината функционират следните услуги:

➤ **Домашен социален патронаж** се намира на адрес: Курортен комплекс „Върбица“ и е обявен като такъв с Решение 2-1/23.02.2004 г. на Общински съвет Върбица. Патронажът разполага със следното оборудване за приготвяне на храна - две електрически печки с общо десет котлона, една печка с две фурни, закупени нови 4 броя професионални електрически фурни, закупено допълнително оборудване със средства осигурени от Фонд „Социална закрила“ към МТСП и необходимия инвентар за подготвяне на топла храна за 1300 лица.

Транспортните средства, с които се доставя храната до 18 пункта във всички населени места са общо 4 броя, а именно: Микробус „Форд транспортер“, с рег. № Н 14 56 ВР; „Опел Комбо“, с рег. № Н 84 13 ВС; „ Сеат Инка,, с рег. № Н 97 73 ВС. В случай на внезапна повреда на автомобил е предвиден резервен автомобил „Нисан“, с рег.№ Н 0581ВХ.

Всеки работен ден храната се разнося до пунктовете на селата Нова Бяла река, Бяла река, Тушовица, Маломир, Станянци, Божурово, Чернооково, Крайгорци, Менгишево, Кьолмен,Конево, Иваново,Методиево, Сушина, Ловец, квартал Трошка на гр.Върбица и град Върбица, В случай, когато потребителите са в невъзможност да дойдат до пункта да си получат храната поради влошено здравословно състояние или напреднала възраст, храната им се предоставя на адрес.

Персоналът работещ в ДСП е както следва:

- Домакин – 1бр.
- Готвач – 1бр.
- Работник – кухня – 6бр.
- Шофьор – 3бр.
- Товарач – 3бр.

Към момента капацитетът е запълнен и патронажа обслужва 1300 лица от всички населени места в общината.

➤ **Проект „Топъл обяд в Община Върбица 2022-2025 година”** се финансира по Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г. и Европейски социален фонд+, Агенция социално подпомагане, ОПЕРАЦИЯ BG05SFPR003-1.001 „Топъл обяд“.

Продължителността на проекта е 36 месеца (03.10.2022 г. – 30.09.2025 г.) В услугата се предоставя топъл обяд на 1300 лица, състоящ се от супа, основно ястие, хляб и веднъж седмично десерт. Към настоящ момент през услугата са минали 1575 крайни потребители от всички населени места на територията на общината. Проектът дава възможност за осигуряване на здравословна и разнообразна храна на хора, които не са в състояние сами или с помощта на свои близки да си осигуряват такава. Предлага се и съпътстваща подкрепа с цел подобряване качеството на живот на потребителите на услугата.

➤ **Механизъм лична помощ** - основна цел е задоволяване ежедневните потребности на потребителите от битов и социален характер от лични асистенти по Закона за личната помощ. През септември 2019 г. се сключи споразумение между Община Върбица, Агенция социално подпомагане и Национален осигурителен институт по Механизма за лична помощ, с който се осигуряват лични асистенти на ползвателите на лична помощ, които са:

- хората с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
- децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
- децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност

Ползвател на лична помощ е човек с увреждане, довело до ограничения в способността му за самостоятелно обслужване в ежедневието и до зависимост от чужда помощ, която да компенсира функционалния дефицит и да осигури подкрепа за упражняването на основните му права и пълноценно участие в обществото.

Чрез предоставяне на услугата „личен асистент” се подобрява качеството на живот и ще се подпомогнат възможностите им за независимост и за социално включване на потребителите.

Ползвател на лична помощ е човек с увреждане, довело до ограничения в способността му за самостоятелно обслужване в ежедневието и до зависимост от чужда помощ, която да компенсира функционалния дефицит и да осигури подкрепа за упражняването на основните му права и пълноценно участие в обществото.

Чрез предоставяне на услугата „личен асистент” се подобрява качеството на живот и ще се подпомогнат възможностите им за независимост и за социално включване на потребителите

В Община Върбица към момента има наети 87 лични асистенти по Закона за лична помощ, като броят им постоянно нараства.

➤ **Асистентска подкрепа** - специализирана социална услуга, която включва ежедневна почасова подкрепа в домашна среда на деца и лица с трайни увреждания, с определена чужда помощ и на лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, предоставяна от лице, назначено на длъжност “Социален асистент”. Асистентската подкрепа е делегирана от държавата дейност с капацитет 28 потребители за територията на община Върбица. Към края на годината са обхванати 26 потребители, които получават подкрепа от 25 социални асистенти.

➤ **Клуб на пенсионера** – На територията на община Върбица има действащи три клуба на пенсионера, а именно в гр. Върбица, с. Бяла река и с.Иваново. Клубовете осигуряват поддържането на социални контакти, чрез осъществяване на дейности с различен характер.

Държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на община Върбица се провежда от *Дирекция „Социално подпомагане”* (ДСП) – Велики Преслав.

За реализиране на дейността си през 2023 г. ДСП извършва следните дейности:

- Отпускане, отказване и прекратяване на социални помощи и семейните помощи за деца;
- Социалната рехабилитация и интеграция на хората с увреждания;
- Осъществява текуща и практическа дейност по закрила на детето;
- Извършва временно настаняване и прекратяване на деца при близки и роднини, приемни семейства и институции;
- Предоставя целева финансова помощ, предназначена за подкрепа на детето и семейството, с цел превенция и реинтеграция и отглеждане на детето в семейството или при близки и роднини;
- Извършва конкретна социална работа, насочена към подкрепа на рисковите групи с цел социалното им включване в общността, консултира и работи индивидуално с всеки нуждаещ се за социалната му адаптация и интеграция;
- Оказва методическа помощ и съдействие на Общинската администрация при предоставяне на социални услуги в общността и в специализирани институции;
- Съдейства и сътрудничи на физически и юридически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и социални услуги.

Към 31.12.2023 г. регистрираните в ДСП - Велики Преслав лица с увреждания от община Върбица са 935 на брой;

- 574 бр. мъже;

- 361 бр. жени;

от които:

- 163 бр. със сетивни увреждания;

- 68 бр. с психически увреждания;

- 704 бр. с физически увреждания.

Социални помощи през годината са получили 173 лица /семейства от община Върбица. Общо 1220 лица са били на подпомагане с целева помощ за отопление – ел.енергия и дърва за огрев. В община Върбица няма професионални приемни семейства. В приемни семейства по реда на чл.26 от ЗЗД и в ЦНСТ са настанени общо 8 деца от общината.

През 2023 г. Община Върбица изготви Анализ на потребностите от социални услуги в общината и Предложение за разкриване на нови социални услуги като държавно делегирани дейности, включени в Националната карта на социалните услуги.

Общината възнамерява да разкрие 3 нови социални услуги, както следва:

- Център за настаняване от семеен тип за стари хора /ЦНСТСХ/ с капацитет 15 броя потребители – с. Ловец
- Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания /ЦНСТПЛФУ/ с капацитет 15 броя потребители – с. Тушовица
- Кризисен център за пълнолетни лица /КЦПЛ/ с капацитет 10 броя потребители – с. Нова Бяла река

Развитието на социалните услуги е от особена важност за осигуряване на достоен начин на живот на определени рискови групи от населението.

В социалните услуги, предоставяни в домашна среда, в резултат на извършваните дейности при голяма част от потребителите се наблюдава положителна промяна в начина на живот, хигиените навици, уменията за самообслужване и начина на общуване. Поддържа се система за обратна връзка от потребителите на услугата и членове на техните семейства, относно тяхната оценка на качеството на предоставяната социална услуга и резултата от ползването на услугата. Община Върбица работи активно за осигуряване на по-добри и достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск, като мобилизира всички ресурси – човешки и материални.

Здравеопазване

Системата на здравеопазването в община Върбица включва само доболнична помощ, която се осъществява от общопрактикуващи лекари, един Медицински център и един Център за спешна медицинска помощ. Здравното и медицинско обслужване на гражданите е затруднено, поради неравномерното разпределение на населението по общи практики и отдалечеността на голяма част от населените места от общинския център.

Таблица 15: Медицински персонал и население на един лекар 2020-2022 г.³

Персонал/Години	2020	2021	2022
Лекари	4	4	3
Лекари по дентална медицина	2	2	2
Медицински специалисти по здравни грижи	4	4	4
Население на 1 лекар	2603	2559	2545
Население на 1 лекар по дентална медицина	5206	5118	3818

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg>

В общината по официални статистически данни за 2022 г. са регистрирани само 3-ма лекари, 2 стоматолози и 4 медицински специалисти по здравни грижи. Специализирана медицинска и болнична помощ населението ползва в гр. Велики Преслав и в областния град Шумен. На един лекар в общината през 2022 г. се падат 2545 пациенти, а на един зъболекар 3818 пациенти. Натовареността на медицинския персонал е значително над средната за областта и за страната.

По информация от РЗИ – Шумен, в периода 2021-2023 г. на територията на общината са били регистрирани и функционират 6 бр. лечебни и здравни заведения, както следва:

- 3 бр. амбулатории за първична извънболнична медицинска помощ – индивидуална практика (ПИМП - ИП);
- 2 бр. амбулатории за първична дентална помощ – индивидуална практика (АПДП – ИП);
- 1 бр. медико-техническа лаборатория (МТЛ).

В общината работят общо 5 лекари в т.ч. 3 общопрактикуващи лекари (ОПЛ) и 2 лекари по дентална медицина със следните специалности:

- 1 лекар със специалност Обща медицина;
- 1 лекар със специалности Педиатрия и Обща медицина;
- 1 лекар без специалност, но зачислен за специалност по Обща медицина;
- 2 лекари по дентална медицина (без специалност).

Спешната медицинска помощ се осъществява от Филиал в гр. Върбица на Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – гр. Шумен. Министерството на здравеопазването е бенефициент на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 по процедура BG16RFOP001-4.001 „Регионална здравна инфраструктура за изпълнение на проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“. В обхвата на проекта е включен и ЦСМП – Шумен с филиал „ВЪРБИЦА“. Филиалът обслужват всички 16 населени места в общината.

Във някои от училищата и детски градини на територията на общината има назначено медицинско лице, което се грижи за здравето на децата.

За обезпечаване на нормална доболнична помощ в общината има нужда от още общопрактикуващи лекари и медицински специалисти.

В община Върбица през отчетната 2023 г. работят 2 аптеки. Затруднено е снабдяването с лекарства в малките и отдалечени населени места, но с разкриването на редовни линии за обществен транспорт тази трудност ще бъде преодоляна.

Към Общинска администрация – Върбица има назначени 2 здравни медиатора. Основните функции на длъжността са:

³ Данните на НСИ за здравеопазването са актуални към 2022 г.

- Посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на уязвими малцинствени групи;
- Подпомагане осъществяването на контактите (придружаване, информиране, разясняване) между общопрактикуващите лекари и/или други медицински специалисти и пациентите от уязвими малцинствени групи;
- Извършване на патронаж на рискови семейства, бременни и млади майки от уязвими малцинствени групи;
- Консултиране на семейства и уязвими малцинствени общности по въпроси, като:
  - здравословно хранене и здравословен начин на живот;
  - хигиена и основни здравни проблеми;
  - грижи за новородени и малки деца;
  - ползата от имунизациите;
  - семейно планиране и репродуктивното здраве;
  - рискови фактори и превенция срещу инфекциозни заболявания;
  - домашното насилие и други.

Здравно-демографската характеристика очертава неблагоприятни тенденции в развитието на здравното състояние. Сериозен проблем се явява нарушената профилактика на населението, което води до влошаване на общия здравен статус. Доминиращ проблем в областта на здравеопазването се оказва и големият брой лица с прекъснати здравно осигурителни права.

Образование

В образованието през последните години са налице нови предизвикателства, сред които: повишаване качеството и ефективността на образование и обучение; ориентиране на образователния процес към развитие на потенциала на ученика (инициативност, креативност, предприемачески дух, усвояване на знания и придобиване на умения и др.); постигане на равни шансове за всички деца. Подпомагането на изграждането на ключови компетентности, ориентирани към личностно развитие на детето през целия му живот, както и насърчаване към обучение през целия живот и непрекъснато самоусъвършенстване.

Дейностите в областта на предучилищното и училищното образование са насочени към изпълнение на задълженията на Община Върбица, произтичащи от Закона за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/, от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Приоритетите на Общината са съобразени с основните цели и принципи на промените в училищното образование и са част от основните дейности в Плана за интегрирано развитие на Община Върбица 2021-2027 г., Общинската стратегия за развитие на образованието и Стратегията за подкрепа на личностното развитие.

Образователната система е добре организирана и материално обезпечена. Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с действащите законови и подзаконовни документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. Целта на местната власт е образователната система да бъде в съответствие с реалните потребности на пазара на труда и да се осигурява равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици.

Общинската образователна система не се променя съществено през отчетния период и към 2022 г. обхваща 10 детски градини, 2 основни училища, 1 средно училище и обединено училище. Териториалното разположение на училищата и детските градини дава възможност за осигуряване задължителното обучение на учениците до 16 години, както и обучението и възпитанието на децата от 3 до 7 години.

През учебната 2022/2023 г. в община Върбица функционират 4 училища: СУ „Паисий Хилендарски” - гр. Върбица, 2 основни училища ОУ „Гео Милев” - с. Чернооково и ОУ „Васил Левски” – с. Иваново и 1 обединено училище ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“ - с. Бяла река. Средищни са средното училище в гр. Върбица и основните училища в с. Бяла река и с. Чернооково. Защитено е ОУ „Васил Левски“ – с. Иваново.

Осигурен е ежедневен транспорт за учениците и децата от населените места, в които няма детска градина или училище.

Таблица 16: Сравнителни данни за училищата в община Върбица 2018-2023 г.

Учебни години	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Брой училища	4	4	4	4	4
Брой учители	80	85	92	93	86
Брой паралелки	41	38	44	45	40
Брой ученици	836	834	760	719	716
в т.ч. - мъже	421	423	396	352	351
в т.ч. - жени	415	411	364	367	365

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

Броят на учениците през учебната 2022/2023 учебна година намалява само с 3 спрямо предходната 2021/2022 учебна година. Общо за изследвания период от 5 учебни години броят на учениците намалява със 120 или със 14%.

По данни на НСИ през учебната 2022/2023 г. в общината се обучават 716 ученици, 49% от които момчета и 51% момичета. Броят на учителите намалява със 7 спрямо предходната учебна година и са 86, а на паралелките с 5 и са 40. Всички училища са осигурени с правоспособни учители. Продължава изграждането на приобщаваща образователна среда в общообразователните училища за осъществяване на качествено образование, съобразено с индивидуалните потребности на всеки ученик.

Структурите на предучилищното образование в община Върбица са добре развити. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е много добра.

В детските градини се приемат деца на възраст 3 – 7 години, по желание на родителите (съгласно ЗПУО и Наредба №5 за предучилищно образование), като групите се оформят по възрастов принцип. Капацитетът на детските градини напълно покрива нуждите на общината.

На 100 деца през учебната 2022/2023 г. в общината се падат 276 места в детските градини. През отчетната година в детските заведения са обхванати всички четири-, пет- и шестгодишни деца, които подлежат на задължително предучилищно обучение.

През учебната 2022/2023 учебна година работят следните 10 детски градини:

- ДГ „Кокиче”, с.Бяла река
- ДГ „Мир”, с.Маломир
- ДГ „Щастливо детство”, с.Нова Бяла река
- ДГ „Червената шапчица”, с.Менгишево
- ДГ „Славейче”, гр.Върбица
- ДГ „Младост”, с.Чернооково
- ДГ „Детелина”, с.Ловец
- ДГ „Детски свят”, с.Иваново
- ДГ „Снежанка”, с.Сушина
- ДГ „Щурче”, с. Тушовица

Таблица 17: Сравнителни данни за детските градини по учебни години за периода 2018-2023

г.

Учебни години	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Брой детски градини	11	11	10	10	10
Брой групи	18	18	15	15	15
Педагогически персонал	37	37	31	31	30
Брой деца	306	300	293	273	253
в т.ч. - мъже	145	149	151	136	123

в т.ч. - жени	161	151	142	137	130

Източник: ИНФОСТАТ - <https://infostat.nsi.bg>

В общината през 2022/2023 учебна година детските градини се посещават от 253 деца, разпределени в 15 групи. Броят на децата намалява с 20 или със 7% спрямо учебната 2021/2022 г. Педагогическият персонал намалява с 1 детски учител и броят им е 30.

През 2022/2023 г. училищата и детските градини в общината проявяват активност и изпълняват дейности по различни проекти и Национални програми на МОН, ОП НОИР и др.

Училищата и детските градини участват и в Схема „Училищен плод“ и Схема „Училищно мляко“ на ДФ „Земеделие“.

Основно училище „Гео Милев“ с.Чернооково през календарната 2023г. участва в следните проекти и дейности:

1. Проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“
2. Проект BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“
3. Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“
4. Проект BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“
5. Проект „ STEM центрове и иновации в образованието “по План за възстановяване и устойчивост, компонент 2 – „ Изграждане на училищна STEM среда “
6. Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ 2023г. модул „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“
7. Проект за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност на деца и учаци в институции в системата на предучилищното и училищното образование по ПМС №46 / 19.03.2020г.

ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с.Бяла река работи по следните проекти:

1. Проект BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“ към оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
2. Проект № BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“
3. Проект № BG05SFPR001001-1.001-0001 Успех за теб“
4. НП „ Заедно в изкуствата и в спорта“
5. Одобрена процедура BG-RRP-1.017 - „Концепция за STEM среда" и изчакване на одобрение BG-RRP-1.015 - „Училищна STEM среда"

СУ „Св. Паисий Хилендарски“ гр. Върбица участва в следните програми и проекти:

- Национална програма „Без свободен час“, Модул 1 „Без свободен час в училище“;
- Национална програма „Заедно за всяко дете“, Модул 3 „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“;
- Проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“;
- „Всеки ученик ще бъде отличник“ на ЦМЕДТ „Амалипе” – Велико Търново, финасиращ орган – „Тръст за социална алтернатива“;
- Проект по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M2OP001-3.018 „Подкрепа за приобщаващо образование“, Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020;
- Проект № BG05M2OP001-3.017-0037 „Заедно за успеха на всеки ученик: повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда“ на ЦМЕДТ „Амалипе“;
- Проект БС33.21-2-005/14.12.2022 г. „Етнопалитра” към ЦОИУДУЕМ;
- Проект „United Colours of Arts“ по програма Еразъм+
- НП „Иновации в действие“;
- С Решение № 584 от 20.08.2020 г. на Министерски съвет, училището е в списъка на иновативните училища в Република България, с проект за иновация „Училище на новатори: от класната стая към образование на бъдещето“;

- Програма „Равен шанс – достъп до средно образование“ на Асоциация ИНТЕГРО гр. Разград;
- Проект „Подкрепяща среда за ромски младежи за придобиване на средно образование“ на Асоциация ИНТЕГРО гр. Разград;
- Програма на РУ на МВР – Велики Преслав „Детско полицейско управление“ – участват ученици от V клас.
- Учениците от XI клас участваха в дейностите, включени в образователната програма на Висшия съдебен съвет „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“, по която училището е партньор.
- Сътрудничество с ЕВРОПА ДИРЕКТНО – Шумен във връзка с обучение на педагогическия персонал;
- Проект „Интеркултурна академия за гражданско участие и толерантност за младежи обучители и подкрепящите ги връстници“ към ЦМЕДТ „Амалипе“ за ученици от IX-XII клас.

Община Върбица съвместно с образователните институции организират извънкласни и извънучилищни дейности, които имат съществена роля за засилване на интереса на учениците към образователно-възпитателния процес и намаляване риска от отпадане от училище.

Целта е да се осмисли свободното време на учащите се чрез форми и дейности, подпомагащи интелектуалното, духовното, нравственото и физическото им израстване, които развиват творческите им интереси и възможности. Спомагат за формирането им на граждански ангажирани личности, приобщени към ценностите на демократичното общество и са форма на превенция на рисково поведение и промоция на здраве чрез здравното и гражданското образование. Чрез организираните мероприятия и извънучилищни дейности е да се научат децата и учениците да се забавляват с полезни за здравето им занимания и да се подобри комуникацията им.

Култура

Културата е един от факторите за устойчиво развитие и съхраняване на духовността на населението. В община Върбица се осъществяват дейности за развитие и закрила на културата, като се съчетават държавните изисквания с местните условия, културни специфики и традиции. Основните културни дейности, развивани в общината са: читалищна, библиотечна, музейна и религиозна. За тяхното осъществяване е изградена съответната инфраструктура и функционира добре изградена мрежа от културни институти и организации. Културната инфраструктура в Върбица е представена от 10 народни читалища, които са основните средища на културното развитие и духовното обогатяване на населението. Те продължават да развиват културно-просветна и художествена самодейност и да организират творческите занимания на постоянно действащи групи за певчески, танцов и автентичен фолклор, клубове, изложбени зали и музейни сбирки. Всички читалища са включени в регистъра на Министерство на културата, притежават регистрации и се управляват от Читалищни настоятелства.

Таблица 18: Действащи художествени състави към Народни читалища в община Върбица

Наименование, местонахождение	Художествени състави, клубове и групи
"Пробуда 1871"- град Върбица	Кръжоци, клубове и школи по изкуствата; Езикови школи и курсове; фолклорни състави и формации; театрални състави; женска група за стари градски песни; Коледарска група; Група за класически и/или модерен балет.
"Пробуда-1930"- село Методиево	Участие в традиционен есенен Върбишки панаир.
"Съзнание 1924"- село Ианово	-
"Н.Й.Вапцаров 1934"- село Менгишево	Детска фолклорна група, Участие в традиционен есенен Върбишки панаир.

"Просвета-1930"- село Нова Бяла река	Певческа група за традиционен фолклор; Танцова група "Славейче" Танцова група "Звънче" - Съвременно творчество.
"Христо Ботев -1923"- село Бяла река	Детска фолклорна група;
Светлина-1956" - село Маломир	Фолклорен певчески състав
"Надежда -1962"- село Ловец	-
"Герлово-1943"- село Тушовица	Група за народни танци
"Развитие - 2015"- град Върбица	Рапърски клуб; Детска танцова група, инструментална детска група.

Публичен регистър на Народните читалища - <https://chitalishta.com/>

Самодейните състави се включват в местните културни прояви, събори, прегледи и фестивали на регионално и национално ниво.

Една от основните дейности на читалищата е библиотечната. В Националната програмата „Глобални библиотеки – България” участва читалищната библиотека на НЧ „Пробуда 1871“ гр.Върбица, НЧ "Христо Ботев -1923"- село Бяла река, НЧ "Н.Й.Вапцаров 1934"- село Менгишево и НЧ "Просвета-1930"- село Нова Бяла река.

Във всички читалища се развива самодейна дейност (музикална, танцова, фолклорна, образователно-просветна), разполагат с библиотечен фонд.

НЧ „Пробуда 1871” гр.Върбица е основния и утвърден културен център в общината с функциониращи форми на художествена самодейност, богат библиотечен фонд и се явява методически център на останалите читалища в общината. Целта на читалищата е да задоволяват потребностите на населението, свързани с: развитие и обогатяване на културния живот; запазване на българските обичаи и традиции; разширяване знанията на населението и приобщаването им към ценностите на науката, изкуството и културата; възпитаване и утвърждаване на национално самосъзнание.

Културно-просветните дейности, които се развиват на територията на общината, се организират от народните читалища. Във всички населени места се честват националните празници, обичаи и се провеждат традиционните годишни събори.

Съхраняването на читалищата е важно, тъй като те остават средища на културната и просветна дейност, особено в по-малките населени места и позволяват развитието на талантите и съхраняването на традициите.

Читалищата съвместно с Община Върбица организират и поддържат богат културен календар и разнообразяват духовния живот на местното население.

В културния календар на Община Върбица ежегодно са включени празниците: Националният празник на Република България - 3-ти март, Денят на славянската писменост и на българската просвета и култура - 24 май и Денят на народните будители - 1-ви ноември. Честват се още Бабинден, Трифон Зарезан, 1-ви март, Международният ден на жената – 8-ми март, Тодоровден, Великден, Коледа и Нова година.

Ежегодно в общината се организира и провежда Върбишки есенен панаир, на който взимат участие много гостуващи групи и изпълнители. Събор в с.Нова Бяла река на 1 май. Събор в с.Маломир на 24 май.

Заложените събития в Културната програма всяка година се организират, реализират и финансово обезпечават от бюджета на Община Върбица и спонсори.

Едно от важните условия за развитие на качествена художествено-творческа дейност и постигане на резултати, е наличието на подходяща материална база, ползвана за читалищни нужди. Подобряването на техническото състояние на обектите на културната инфраструктура е един от главните приоритети на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г.

Спорт

Спортният календар на община Върбица за 2023 г. е изпълнен с разнообразни спортни прояви – турнири по футбол, ученически спортни състезания и др.

Спортната инфраструктура в община Върбица е концентрирана в общинския център гр. Върбица и курортния комплекс, където е изграден модерен спортен център със спортна зала, обслужваща сграда, плувен и детски басейн, футболни игрища и др.

На територията на Общината има регистриран един футболен клуб - ФК „Върбица”, като за 2022-2023 г. от 23 срещи е с 15 победи, с което стават трети в класирането на областно първенство на Шумен.

Създаването на условия за системни спортни занимания на деца и младежи в свободното време е приоритет на училищните ръководства. В училищата се организират състезания по баскетбол, волейбол, футбол, тенис на маса и др.

Икономическо развитие

Икономическото развитие на община Върбица през 2023 г. се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но започналият през 2022 г. растеж продължава. При прегледа на статистическите данни трябва да имаме предвид, че втората половина на 2022 г. се характеризира с висока инфлация, което от своя страна означава, че разликата между номиналния и реалния ръст на общинската икономика се различават значително.

Промяната в добавената стойност по факторни разходи на нефинансовите предприятия в община Върбица по данни на Института за пазарна икономика през 2022 спрямо 2021 година е 57,9%. В парично изражение добавената стойност по факторни разходи в общината нараства от 11,9 млн. лева през 2021 г. на 18,8 млн. лева през 2022 г. Измерена на човек от населението добавената стойност по факторни разходи в община Върбица се увеличава от 1150 лева на човек през 2021 г. на 2458 лева на човек през 2022 г. Бързото възстановяване и връщане към растеж на почти всички български общини през 2022 г. за пореден път потвърждава гъвкавостта на местната икономика на фона на поредицата от кризи - пандемия, войни и инфлация.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Върбица са селското стопанство, търговията и преработващата промишленост. Тези сектори и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места. Земеделието е застъпено във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие.

На етапа на изготвяне на настоящия Годишен доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО 2021-2027 г., НСИ все още няма официални публикувани данни за състоянието на нефинансовия сектор и икономическите показатели на местните предприятия през 2023 г. и за целите на анализа е използвана статистическа информация за 2022 г.

Таблица 19: Брой нефинансови предприятия по икономически дейности 2015-2022⁴ г.

Отраслови сектори ⁵	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Селско, горско и рибно стопанство	49	55	52	52	45	46	47	137
Преработваща промишленост	14	16	18	15	15	12	12	12
Строителство	5	..	7	6	5	4	8	9
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	93	92	84	89	87	85	87	84
Транспорт, складиране и пощи	8	6	9	7	7	9	7	7
Хотелиерство и ресторантьорство	17	13	16	14	13	13	10	10
Операции с недвижими имоти	6	5	..	..	3	4	5	4
Хуманно здравеопазване и социална работа	5	6	6	7	7	5	5	4

⁴ Към момента на изготвяне на настоящия Годишен доклад все още не са публикувани официални статистически данни за икономиката през 2023 г.

⁵ В таблицата не са включени секторите, за които липсват данни или са конфиденциални

Други дейности	6	..	3	4	3	..	3	4
Общо:	209	203	201	202	192	189	192	276

Източник: Национален статистически институт

Броят на нефинансовите предприятия в община Върбица през 2022 г. се увеличава с 84 или с 44% спрямо 2021 г. Най-значително е увеличението на икономическите субекти в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – с 90 повече от 2021 г. Важно е да се отбележи, че този ръст не се дължи на много нови предприятия и инвеститори в селското стопанство, а по-скоро на нормативното задължение от 2022 г. земеделските стопани да подават годишни статистически отчети. В предходните периоди статистиката отчита само предприятията в сектора, регистрирани по Търговския закон, а от 2022 г. отчети в НСИ подават всички земеделските производители, които извършват стопанска дейност, т.е. реализират продукти, стоки или услуги на пазара. По този начин, регистрираните стопани по Наредба № 3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители, вече се отчитат от статистиката и това води до ръст на предприятията в сектора.

През 2022 г. в общината развиват дейност 276 нефинансови предприятия. Най-много фирми са регистрирани в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – 137 (50% от бизнеса в общината). На второ място е сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 84 фирми (30%). Следват предприятията в секторите „Преработваща промишленост“ – 12 (4%), „Хотелиерство и ресторантьорство“ – 10 (3,6%), и „Строителство“ – 9 (3%). В останалите сектори данните са посочени от НСИ като конфиденциални, тъй като оперират малък брой предприятия. Освен в селското стопанство през 2022 г. се увеличават и предприятията в строителството с едно. В останалите икономически сектори броят на предприятията се запазва относително постоянен или липсват данни, тъй като информацията е посочена като конфиденциална.

Таблица 20: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2015-2022
(хил. лева)

Години	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
2015	27503	40363	36917	37174	2962	..	703	517
2016	23979	37972	32773	35718	3615	1713	718	530
2017	27090	44722	39099	39957	4837	483	756	568
2018	32621	51432	46352	45835	5315	265	798	596
2019	33061	52514	45588	47576	5296	952	761	586
2020	30767	49262	42104	43830	5217	315	692	511
2021	48748	69613	61926	62066	7187	402	670	489
2022	57951	85294	73389	70279	13818	187	771	514

Източник: Национален статистически институт

През 2022 г. местната икономика се съживява и се наблюдава растеж, въпреки неблагоприятната макроикономическа среда, войни, кризи и политическа нестабилност. Основните финансови показатели на местните фирми се подобряват и бизнесът се справя успешно с предизвикателствата. Произведената продукция бележи ръст от 19% спрямо 2021 г. и достига 57 951 хил. лева. Приходите от дейността нарастват с 23% до 85 294 хил. лева. Ръст от 18% отчитаме при нетните приходи от продажби (НПП), които за 2022 г. са 73 389 хил. лева. Броят на заетите лица в общината се увеличава със 101 или с 15%. Тези данни илюстрират общия подем и съживяване на местната икономика. ДМА се увеличават от 21 753 хил.лв. през 2021 г. до 27 107 хил.лв. през 2022 г., което показва инвестиционна активност, технологично обновяване и модернизация.

Водещ отрасъл в икономиката на община Върбица остава селското стопанство с 52% от произведената продукция, следван от преработващата промишленост – 21%. Около 41% от

нетните приходи от продажби в общината са в сектор селско стопанство, следван от търговията и услугите – 31% и промишлеността – 17%.

В община Върбица преобладават микропредприятия с до 9 заети лица – 262 броя или (95%) през 2022 г. За останалите 14 фирми (5%) статистическите данни са конфиденциални.

Таблица 21: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата

Година	Лева
2020	9993
2021	11284
2022	12237

Източник: Национален статистически институт

Средната годишна работна заплата в община Върбица се увеличава с 8,4% през 2022 г. спрямо 2021 г. Въпреки отчетения ръст, възнагражденията в общината остават по-ниски от средната заплата в област Шумен – 16 702 лева, значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната – 21 242 лева и за СИР – 18 241 лева за 2022 г.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните стимули и ограничители за икономическия подем на общината.

Изводът, който се налага е, че икономиката на общината през отчетната 2022 г. е в подем. Прегледът на тенденциите ясно извежда ключовите фактори, които стимулират потенциала за растеж на региона. Сферите на дейност, които растат най-бързо са тези, които съсредоточават в себе си най-високата инвестиционна активност и иновации. В средносрочен план все по-важни ще са и демографските тенденции, човешкия капитал и цялостното качество на живот.

Селско стопанство

Селското стопанство остава един от основните отрасли на местната икономика в община Върбица и запазва своите стабилни позиции и устойчивост през стопанската 2022/2023 г. Приоритетно се развива земеделието, докато животновъдството изостава по обективни причини – ниски изкупни цени, недостатъчно субсидии, високи изисквания и стандарти. Селското стопанство е сред основните източници на доходи и заетост и играе важна роля за развитието на района.

Таблица 22: Баланс на земеделските земи по видове собственост към 2023 г.

Код	Вид собственост	Брой	Брой %	Площ дка	Площ %
0	Неустановена	162	0,74	282,389	0,06
1	Държавна публична	226	1,03	105776,781	20,92
2	Държавна частна	1429	6,51	192191,952	38,01
3	Общинска публична	1907	8,69	15654,453	3,10
4	Общинска частна	3033	13,82	36793,710	7,28
5	Частна	11289	51,43	73486,532	14,54
6	Кооперативна	1	0,00	1,425	0,00
7	Обществени организации	2059	9,38	18269,350	3,61
8	Чуждестранна	355	1,62	2750,429	0,54
10	Религиозна	14	0,06	147,032	0,03
11	Съсобственост	278	1,27	11518,103	2,28
99	Стопанисвано от общината	150	0,68	753,713	0,15

Източник: Общинска служба „Земеделие“ - Върбица

Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието. Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на общината. Земеделските територии в община Върбица съставляват 154 211 дка. Обработваемата земя по баланс е 56 596 дка (36,7% от земеделските земи).

Най-голям относителен дял в община Върбица заемат териториите държавна частна собственост – 38%, следвани от земите държавна публична собственост – 21%, частна собственост – 14,5% и общинска частна собственост – 7,2%. На обществени организации са 3,6% от земите в общината и общинска публична собственост са 3,1%. Останалата част се разпределя между чуждестранна собственост, на религиозни организации, съсобственост, стопанисвано от общината, кооперативна и неустановена собственост. Комасираните селскостопански площи в община Върбица са 80%. На територията на общината няма хидромелиоративни съоръжения за напояване.

Таблица 23: Брой регистрирани земеделски производители в община Върбица 2019-2023 г.

2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
248	220	162	149

Източник: Общинска служба „Земеделие“ - Върбица

Броят на земеделските производители намалява с 13 през 2022/2023 г. спрямо 2021/2022 г. През отчетната 2023 г. на територията на общината са регистрирани 149 земеделски производители, в т.ч. 23 юридически лица и 126 физически лица.

Таблица 24: Брой земеделски стопани по населени места през 2023 г.

Брой регистрирани ЗС в общ. Върбица по землища 2023г.			
гр. Върбица	18	Физически лица	13
		Юридически лица	5
с. Божурово	3	Физически лица	3
с. Бяла река	20	Физически лица	15
		Юридически лица	5
с. Иваново	8	Физически лица	6
		Юридически лица	2
с. Конево	9	Физически лица	7
		Юридически лица	2
с. Крайгорци	4	Физически лица	3
		Юридически лица	1
с. Ловец	2	Юридически лица	2
с. Маломир	23	Физически лица	23
с. Менгишево	9	Физически лица	9
с. Методиево	9	Физически лица	8
		Юридически лица	1
с. Нова бяла река	29	Физически лица	24
		Юридически лица	5
с. Станянци	4	Физически лица	4
с. Сушина	5	Физически лица	5
с. Тушовица	4	Физически лица	4
с. Чернооково	2	Физически лица	2

Източник: Общинска служба „Земеделие“ - Върбица

Растениевъдство

Основната специализация на растениевъдството в община Върбица е зърнопроизводството, предимно пшеница, технически култури (маслодаен слънчоглед), царевица за зърно, етерично-маслени (рапица), трайни насаждения - сливи, череши, малини и винени лозя. Най-много площи през отчетната 2022/2023 стопанска година са засяти с пшеница, слънчоглед, царевица, ечемик и рапица.

Таблица 25: Основни видове отглеждани култури и среден добив от декар

2022-2023		
Култура	Декари	Ср. Добив
Пшеница	23000	600
Ечемик зимен	1200	563
Ечемик пролетен	200	450
Слънчоглед	22000	160
Маслодайна рапица	8000	430
Царевица	5000	420
Овес	100	250
Картофи	50	2000
Домати	50	1900
Зеле	76	1660
Пипер	20	1345
Дини	40	2470
Череша	15	446
Вишни	20	353
Сливи	220	375
Ябълки	163	800
Малини	400	360
Ягоди	25	500

Източник: Общинска служба „Земеделие“ - Върбица

Реколтираните площи с основни видове земеделски култури се увеличават с 6 336 дека през 2022/2023 спрямо предходната стопанска година, а средните добиви от декар също се повишават. От овощните видове най-разпространени са сливите и ябълките. Слабо развити в община Върбица са оранжерийното растениевъдство и зеленчукопроизводството, главно поради липса на пазари, проблеми с напояването и скъпото оборудване на съоръженията. Възможност за съживяване на този подотрасъл е субсидирането на напоителни площи и съоръжения с цел стимулиране на производството и изграждане на зеленчукова борса за регулиране на цените и изграждането на малки преработвателни предприятия за вторична консервна преработка. Все още недостатъчно използвано направление в селското стопанство на територията на община Върбица е биологичното производство.

Животновъдство

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството. Към 2023 г. водещи подотрасли на местното животновъдство са овцевъдството и говедовъдството. Богатата фуражна база, наличието на мери, пасища и ливади са добра предпоставка за неговото развитие. В община Върбица преобладават дребните животновъдни стопанства, без пазарна ориентация, особено в малките села.

Наблюдава се тенденция на намаляване на всички основни видове отглеждани животни в общината за периода 2021-2023 г. След болестта „свинска чума“ през 2019 г., броят на отглежданите свине е незначителен. Най-драстично намаляват отглежданите овце от 2 605 през 2021 г. на 2 161 през 2023 г. В община Върбица ветеринарното обслужване във всички населени места е на добро ниво.

Намаляването на броя на основните видове отглежданите животни се дължи и на следните причини: висока себестойност на произвежданите фуражи, ниски изкупни цени на произведената продукция, високи цени на ветеринарните услуги, нередовни и забавени плащания от преработвателните предприятия, нарушения породен състав на стадата, недостатъчната квалификация на заетите в сектора, както и високите европейски изисквания и стандарти за отглеждане на животните.

Таблица 26: Справка за броя на животните в община Върбица по видове 2021-2023 г.

№ по ред	Населено място	говеда 2021 г.	говеда 2022 г.	говеда 2023 г.	овце 2021 г.	овце 2022 г.	овце 2023 г.	кози 2021 г.	кози 2022 г.	кози 2023г.	птици 2021-23 г
1	Божурово	26	24	30	135	0	0	14	14	14	
2	Бяла река	78	77	45	214	218	172	0	0	0	
3	Върбица	168	148	157	228	246	291	89	88	86	
4	Иваново	16	14	26	0	0	0	22	185	205	
5	Конево	86	62	77	196	170	178	57	57	23	
6	Крайгорци		5	5	414	399	475	169	138	140	
7	Кьолмен	23	23	23	40	34	34	29	0	22	
8	Ловец	15	14	13	0	0	0	0	0	0	
9	Маломир	170	156	137	6	0	0	13	14	12	
10	Менгишево	357	350	335	151	134	138	10	10	11	
11	Методиево	71	35	31	109	113	106	73	3	3	62930 от птицеферма
12	Н. Б. Река	172	170	146	88	92	84	0	0	0	
13	Стаянци	181	184	187	188	160	205	2	2	2	
14	Сушна	65	74	83	326	283	213	42	45	2	
15	Тушовица	41	29	13	307	70	0	7	0	0	
16	Червооково	16	16	14	203	293	265	2	2	2	
ОБЩО за общината:		1485	1381	1322	2605	2212	2161	742	558	552	

Източник: Общинска служба „Земеделие“ - Върбица

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи.

Горско стопанство

Горските ресурси в община Върбица са едно от най-големите ѝ природни богатства. Те са суровина за развитие на дърводобивна и дървопреработваща промишленост и създават условия за развитие на туризма. Горите се отличават с голямо разнообразие от широколистна и иглолистна растителност.

Горските територии в община Върбица се стопанисват от ТП „Държавно горско стопанство Върбица“ към РДГ – Шумен, „Североизточно държавно предприятие“ на Министерство на земеделието и храните.

Горите заемат 58% от територията на община Върбица. Общата горска площ на територията на община Върбица към 2021 г. е 19794,1 ха, от които: 92% държавна собственост, 6% общинска собственост, 1,28% частна собственост, 0,17% собственост на юридически лица и 0,55% съсобственост.

Таблица 27: Разпределение на общата горска площ по видове собственост 2023 г. (ха)

Държавна собственост	18274,0
Общинска собственост	1230,1
Частна - физически лица	254,1
Частна - юридически лица	34,3
Съсобственост	1,6
ОБЩО:	19794,1

Източник: ДГС „Върбица“

Общата лесистост на общината към 2020 г., съгласно действащ ЛУП е 65,2%.

Таблица 28: Предвидено и осъществено ползване на дървесина от горския фонд на община Върбица за периода от 2021 – 2023 г. (куб.м.)

Година:	Предвидено ползване:	Осъществено ползване:	%-но съотношение:
2021 г.	42570	29838	70%
2022 г.	52879	38993	74%
2023 г.	53784	43968	82%

ОБЩО:	149233	112799	76%

Източник: ДГС „Върбица“

Количеството на ползваната дървесина от държавния горски фонд на територията на община Върбица се увеличава. През 2021 г. е 29 838 куб м., а през 2023 г. 43 968 куб. м. Общо за периода 2021-2023 г. са добити 112 799 куб. м. или по 37 600 куб. м. средно на година. Осъществено ползване на дървесина за 2023 е с 22% по-малко от предвиденото. За разглеждания период няма извършвани залесявания.

През 2023 г. са налице следните четири защитени зони в община Върбица:

- Защитена зона „Котленска планина“ – BG 0000117 с площ 3879,6 ха.
- Защитена зона „Екокоридор Камчия – Емине“ – BG 0000393 с площ 1843,7 ха.
- Защитена зона „Котленска планина“ – BG 0002029 с площ 5620,1 ха.
- Защитена местност „Червен божур“ с площ 12 ха.

В общинските гори ежегодно се извършват лесоустройствени дейности като почистване и почвоподготовка. С цел опазване на горите е извършено разделяне на горските територии на горскостопански райони и охранителни участъци.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Ежегодно се предоставят площи на местното население, осигуряващи паша на голяма част от селскостопанските животни. При благоприятни условия се събират билки, гъби и горски плодове, но тази дейност няма стопанско значение, а е предимно за лични нужди на местното население. От голямо значение за населението в района са и защитно-водоохранните и противоерозионни функции на гората.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

С оглед развитието на туризма в района е важно да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия.

Насоките за развитие на горското стопанство са свързани с приоритетно възстановяване на горските територии, засегнати от пожари, съхнене, паша и незаконна сеч, съобразяване на залесяването с търсенето на дървесина в дългосрочен план.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ:

Анализът показва, че общите условия за изпълнение на ПИРО и социално-икономическото развитие на община Върбица през 2023 г. леко се подобряват.

Докато 2022 г. остана в историята като преходна година между пандемия и инфлация, то отчетната 2023 г. беше белязана от ръст на доходите, изкуствена политическа стабилност и икономически подем. Така може да се обобщи раздалечаването на ножицата между затихващата през годината инфлация и ръста на заплатите по данни на Националния статистически институт. Инфлацията продължи да се покачва, но с далеч по-ниски темпове спрямо предходните години. Със съставянето на редовно правителство, макар и по трудна коалиционна формула и с премиер на ротация, потребителите получиха доза политическа сигурност, а с ръста на доходите се съживи потреблението и икономиката като цяло. Отпадането на ограниченията заради пандемията, които продължиха около две години, даде тласък на пътуванията. Цените на основните енергийни източници започнаха да се успокояват и това създаде известна стабилност и предвидимост на разходите. Заради достигнатите исторически дъна на лихвите по ипотечните кредити, цените на имотите продължиха да се покачват дори и в малките населени места.

Всичко това подобрява външните фактори на средата и социално-икономическите условия за развитие на община Върбица, въпреки че демографските проблеми се

задълбочават и безработицата расте. Населението намалява и застарява от тенденцията на ниска раждаемост и висока смъртност.

Селищната система е сравнително устойчива. Застрашено от обезлюдяване към 2022 г. е само село Кьолмен – под 100 жители.

Върбица е една от 10-те общини в област Шумен. Тя е на второ място по територия и на пето място по население в областта. В община Върбица през 2022 г. живее 5% от населението на област Шумен и около 1% от населението на СИРПо официални данни на НСИ към 31.12.2022 г. населението на община Върбица е 7636 души, от които 49% мъже и 51% жени. В града живеят 2370 души или 31% от населението, а останалите 69% в 15-те села на общината.

Естественят прираст на населението е отрицателен, средно по минус 87 души на година, като през 2021 г. достига минус 156, а през 2022 г. намалява до минус 99. Механичният прираст на населението като цяло е положителен, с изключение на 2021 г., когато е минус 19. През отчетната 2022 г. механичният прираст е +182 души. Населението на община Върбица за периода 2018-2022 г. се е увеличило от положителна миграция с 380 човека, което оказва положително влияние върху демографските процеси. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2022 г. се увеличава с 83 души.

Образователната система е добре организирана и материално обезпечена, но учениците в местните училища и децата в детските градини през 2023 г. намаляват.

Системата на здравеопазването в община Върбица включва само доболнична помощ, която се осъществява от общопрактикуващи лекари, един медицински и един спешен център. Здравното и медицинско обслужване на гражданите е затруднено, поради неравномерното разпределение на населението и отдалечеността на голяма част от населените места от общинския център. Населението не е достатъчно обезпечено със здравни и лечебни заведения, медицинско оборудване и персонал. На един лекар в общината през 2022 г. се падат 2545 пациенти, а на един зъболекар 3818 пациенти. Натовареността на медицинския персонал е значително над средната за областта и за страната.

В общината разнообразни социални дейности и услуги, които отговарят на стандартите за качество, но не задоволяват напълно потребностите на населението. Има нужда от разкриване на нови и разширяване обхвата на съществуващите социални услуги.

Равнището на безработица в община Върбица през 2023 г. е 25,7%, като бележи ръст от 4,6 пункта спрямо 2022 г. и 7,1 пункта спрямо 2021 г. По-високото равнище на безработица се дължи на намалялото икономически активно население, което служи за база при изчисляване на показателя и на реален ръст на безработните лица. Средномесечният брой на регистрираните безработни за 2023 г. е 767, със 109 повече спрямо 2022 г. и с 258 повече от 2021 г. Безработните мъже са 324 (42% от регистрираните), а жените – 443 (58%). Жените са по-уязвими и по-често изпадат в риск от безработица, тъй като по-трудно се адаптират към структурните промени в икономиката, изискванията на работодателите и пазара на труда. Безработицата в община Върбица през 2023 г. е 25,7% и остава значително по-висока от средните нива за област Шумен (10,7%) и за страната (5,6%). Тенденциите показват, че пазарът на труда се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки, за гарантиране на заетостта и доходите.

Средната годишна работна заплата в община Върбица се увеличава с 8,4% през 2022 г. спрямо 2021 г. Въпреки отчетения ръст, възнагражденията в общината остават по-ниски от средната заплата в област Шумен – 16 702 лева, значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната – 21 242 лева и за СИР – 18 241 лева за 2022 г.

Икономическото развитие на община Върбица през 2023 г. се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но като цяло отчитаме подем. Селското стопанство запазва своите стабилни позиции и отчитаме сериозен ръст на броя на предприятията в сектора. Бизнесът постепенно преодолява кризата и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия. Статистиката отчита

повишаване на доходите и потреблението и подобряване на финансовите резултати на местните предприятия.

Въпреки предизвикателствата и трудностите през 2023 година и негативното влияние на войните кризи и неблагоприятните демографски процеси и политически условия, Община Върбица се справя много успешно и успява да реализира част от планираните в ПИРО проекти, мерки и дейности.

II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Таблица 29: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО на община Върбица към 2023 г. по индикатори за наблюдение

Индикатори за продукт				
Приоритет, мярка	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетна стойност 2023 г.
Приоритет 1 - Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството				
Мярка 1.1 Стимулиране на предприемачеството, инвестициите и иновациите	Нефинансови предприятия	брой	220	276
	Новосъздадени МСП за преработка на местни суровини (месо, мляко, плодове, зеленчуци и др.)	брой	6	1
	Участие на общината в инвестиционни инициативи (бизнес форуми, панаири и др.)	брой	7	-
	Привлечени инвестиции в предприятия в общината	хил. лева	20000	6200
Мярка 1.2 Развитие на модерно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство	Обработваема земеделска земя	дка	80000	56596
	Създадени нови трайни насаждения	дка	3000	500
	Подпомогнати нови и модернизирани земеделски стопанства	брой	20	16
Мярка 1.3 Устойчиво управление на горските ресурси	Новозалесени горски територии	дка	1000	0
Мярка 1.4 Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	Места за настаняване и средства за подслон	брой	25	14
	Леглова база в места за настаняване и средства за подслон	брой	500	175
	Създадени нови туристически атракции	брой	3	1
	Разработени нови туристически маршрути	брой	3	1
Приоритет 2 - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска				
Мярка 2.1 Насърчаване на	Обществени сгради с мерки за енергийна ефективност	брой	5	3

мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове	Жилищни сгради с мерки за енергийна ефективност	брой	10	5
Мярка 2.2 Насърчаване на прехода към кръгова икономика	Подкрепени предприятия, въвели НИРД, иновации и падащи околната среда технологии в производствения си процес	брой	1	1
Мярка 2.3 Опазване на околната среда, горите и борба с климатичните промени	Реализирани проекти за опазване и подобряване на околната среда	брой	5	1
	Проведени акции за почистване и залесяване	брой	7	3
Мярка 2.4 Устойчиво управление на отпадъците	Системи за разделно събиране, рециклиране, оползотворяване и повторна употреба на различни потоци отпадъци (опаковки, строителни, зелени и биоразградими и др.)	брой	3	2
Приоритет 3 - Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, по-висок жизнен стандарт и демографски подем				
Мярка 3.1 Демографски подем, насърчаване на раждаемостта, привличане на млади хора за работа и живот в общината	Население на общината	брой	10500	7636
	Деца в детските градини	брой	310	253
	Ученици в училищата	брой	850	716
Мярка 3.2 Подобряване на образованието и модернизация на образователната инфраструктура	Подобри сгради на образователната инфраструктура	брой	5	1
	Училища с внедрени/работещи съвременни системи/среди за образование – дуално обучение, дигитализация на учебни програми, STEM и др.	брой	1	1
Мярка 3.3 Подобряване на условията за спорт и развитие на младежки дейности	Ремонтирани спортни обекти и съоръжения	брой	5	1
	Организиран спортни състезания, турнири и шампионати с регионално, национално и/или международно значение	брой	15	3
Мярка 3.4 Създаване на разнообразни и гъвкави възможности за професионална реализация, подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила	Лица, преминали обучение за нови професии и квалификация	брой	200	30
	Разкрити работни места за нуждите на хора с увреждания, роми и продължително безработни	брой	50	150
Приоритет 4 - Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни				

Мярка 4.1 Подобряване на достъпа до електронни административни услуги	Създадени "онлайн" административни услуги	брой	3	148
Мярка 4.2 Развитие на административния капацитет и управление на общинската собственост в услуга на гражданите и бизнеса	Общински служители преминали курсове и обучения	брой	30	15
Мярка 4.3 Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването	Подобрен сгради на здравната инфраструктура	брой	2	1
Мярка 4.4 Развитие на социалните услуги и подобряване на социалната инфраструктура	Подобрен сгради на социалната инфраструктура	брой	4	1
	Предоставяни социални услуги	брой	6	4
	Лица, подпомагани със социални помощи	брой	350	173
Мярка 4.5 Развитие на културата и обновяване на културната инфраструктура	Подобрен сгради на културната инфраструктура	брой	3	0
	Организиран културни събития (фестивали, традиционни празници, чествания и др.)	брой	15	3
Приоритет 5 - Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии				
Мярка 5.1 Подобряване на транспортната достъпност и свързаност	Рехабилитирани пътища	км	100	0
	Подобрен улична мрежа	км	100	20
Мярка 5.2 Обновяване и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи	Обновени водопроводни мрежи	км	100	15
	Изградена нова канализационна мрежа	км	50	0
	Модернизирани/Изградени МФОС/ ПСОВ	брой	4	0
Мярка 5.3 Развитие на енергийната инфраструктура и ВЕИ	Реализирани проекти за производство на енергия от ВЕИ	брой	5	4
Мярка 5.4 Цифрова свързаност и телекомуникации	Население, ползващо ширококолов достъп до Интернет	%	75	90
Мярка 5.5 Интегрирано териториално развитие и подобряване на жизнената среда	Реализирани проекти за благоустрояване на населените места	брой	5	1
	Реализирани проекти в междуобщинско	брой	3	1

	сътрудничество				
	Реализирани трансгранични проекти	брой		1	0
Индикатори за резултат					
Стратегическа цел	Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Отчетна стойност 2023
Стратегическа цел 1	Обновени бизнес/индустриални зони	брой	0	1	0
Стратегическа цел 1	Равнище на безработица	%	18,6	13	25,7
Стратегическа цел 1	Дял на средната годишна работна заплата от тази в областта	%	72	80	73
Стратегическа цел 1	Нефинансови предприятия на 1000 д. от населението	брой	20	21	36
Стратегическа цел 1	Нетни приходи от продажби на предприятията	хил.лв.	51432	55000	73386
Стратегическа цел 1	Произведена продукция в нефинансовите предприятия на общината	хил.лв.	32621	35000	57951
Стратегическа цел 1	Печалба в нефинансовия сектор	хил.лв.	5315	7000	13818
Стратегическа цел 1	Заети лица	брой	798	850	771
Стратегическа цел 1	Нови електронни услуги в общинската администрация в помощ на предприемачеството	брой	0	3	0
Стратегическа цел 1	Земеделски производители	брой	318	350	149
Стратегическа цел 1	Реализирани нощувки в местата за подслон и настаняване	брой	4000	5000	3592
Стратегическа цел 2	Реновирани и благоустроени публични пространства (паркове и градинки)	брой	0	5	1
Стратегическа цел 2	Новоизградени/реновирани детски площадки и спортни съоръжения	брой	0	5	2
Стратегическа цел 2	Жители с подобро водоснабдяване	брой	0	10500	1900
Стратегическа цел 2	Жители с подобро третиране на отпадъчните води	брой	0	10500	0
Стратегическа цел 2	Количество образувани отпадъци	тона	1192	1000	1381
Стратегическа цел 3	Естествен прираст на населението	брой	-46	-30	-99
Стратегическа цел 3	Механичен прираст на населението	брой	+101	+50	+182
Стратегическа цел 3	Ученици, включени в дуално обучение	брой	0	10	0
Стратегическа цел 3	Население на 1 лекар	брой	2087	2000	2545
Стратегическа цел 3	Население на 1 лекар по дентална медицина	брой	10433	5000	3818

Стратегическа цел 3	Реставрирани, консервирани и експонирани за туристи обекти на културно-историческото наследство	брой	0	1	0

Данните в Таблица 29 представят оценката за постигнатия напредък в изпълнението на ПИРО на община Върбица като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел и приоритет на плана. Индикаторите се отчитат като са съпоставени данните от ПИРО с тези към края на 2022/2023 г. Някои показатели, за които няма изменение, не могат да бъдат отчетени на годишна база или няма данни са със същите стойности като тези в плана или не е отразена информацията.

През 2023 г. безработицата в общината расте и остава значително по-висока от средните стойности за област Шумен и за страната. Средната годишна работна заплата също расте, но в процентно отношение е по-ниска от средните възнаграждения за областта и за страната. Въпреки световните кризи, войни и продължаваща инфлация, в местната икономика е отчетен подем, броят на предприятията и финансовите резултати на фирмите се подобряват спрямо предходните години. За съжаление към момента на изготвяне на настоящия годишен доклад, няма официална статистика за състоянието на икономиката през 2023 г. и все още не е отчетен в пълен обем ефектът от пандемията, войните в Украйна и Израел и енергийната криза върху местния бизнес. Обобщено през 2023 г. отчитаме добър напредък в постигане на *Стратегическа цел 1 на ПИРО: Ускорено икономическо развитие, чрез ефективно използване на ресурсите и местния потенциал, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността.*

Резултатите от оценката показват, че населението на общината намалява в резултат на отрицателен естествен прираст, ниска раждаемост и висока смъртност. Негативните демографски тенденции водят до застаряване на населението и влошаване на възрастовата му структура. Броят на учениците в местните училища и на децата в детските градини намалява. Образователната система продължава да се развива, модернизира и напълно отговаря на съвременните изисквания за дигитализация и работа в електронна среда. В общината се предоставят качествени социални услуги, но те не са достатъчно и не успяват да отговорят на потребностите на населението. Здравеопазването е трудно достъпно и системата се нуждае от нови кадри, разширяване и модернизация. Културният и спортният календар са наситени със събития. Данните за тези индикатори показват умерен напредък на годишна база в постигането на *Стратегическа цел 3 на ПИРО: Развитие на човешкия потенциал, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.*

Анализът на индикаторите, съотнесими към *Стратегическа цел 2: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда,* също показва добър напредък през отчетната година. За това допринасят дейностите на Община Върбица по подобряване на пътната и уличната мрежа в населените места, саниране на обществени сгради, облагородяване на зелени площи, спортни площадки и други обекти на техническата инфраструктура.

ИЗВОДИ:

Годишният мониторинг на ПИРО на община Върбица за 2023 г. на база индикатори показва: съживяване на икономиката, макар и с бавни темпове, устойчиво развитие на селското стопанство, обновяване на инфраструктурите, ръст на средната работна заплата и други положителни въздействия. Остават нерешени демографските проблеми, населението намалява и застарява, безработицата расте и са необходими насърчителни мерки за повишаване на квалификацията на безработните и устройването им на работа.

Отчитайки резултатите за третата година на действие на ПИРО на база индикатори можем да дадем добра обща оценка на изпълнението, въпреки политическите и финансови кризи, войните, инфлацията, извънредните разходи и трудностите.

Индикаторите са съотносими пряко към Стратегическите цели в плана и показват, че най-добър напредък през отчетната 2023 година е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Стратегическа цел 2: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда. На второ място се нарежда Стратегическа цел 1 на ПИРО: Ускорено икономическо развитие, чрез ефективно използване на ресурсите и местния потенциал, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността. На трето място са резултатите за индикаторите, оценяващи напредъка по Стратегическа цел 3 на ПИРО: Развитие на човешкия потенциал, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.

III. ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Таблица 30: Справка за изпълнени и в процес на изпълнение проекти и дейности в община Върбица през 2023 г.

№ по ред	Приоритет, Специфична цел, Мярка, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет (собствен финансов принос в %)	Резултати
	ПРИОРИТЕТ 1: Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството	1477334			
	Мярка 1.1. Стимулиране на предприемачеството, инвестициите и иновациите				
	Подмярка 1.2. Развитие на модерно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство	1477334			
1	Модернизиране на стопанството на „Агри Холдинг“ ЕООД с.Ловец	724924	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г., подмярка 4.1.	Модернизиране на земеделско стопанство в сферата на зърнодобива, обработващо площи от 6 300 дка.
2	„Инвестиция в земеделското стопанство на ЗП Николинка Йорданова“ гр.Върбица	447300	2023-2025	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г., подмярка 4.1.	Въвеждане на иновативни за стопанството решения и създаването на условия за щадяща компонентите на околната среда обработка за отглеждане на 1268,58 дка биологични орехи и лешници
3	Закупуване на земеделска техника за земеделското	305110	2023-2025	Програма за развитие на	Модернизиране на земеделско стопанство в

	стопанство на ЗП Миглена Стоянова с.Ловец			селските райони 2014-2020 г., подмярка 4.1.	сферата на зърнодобива, обработващо площи от 570 дка пшеница и 400 дка рапица.
	Подмярка 1.3. Устойчиво управление на горските ресурси				
	Мярка 1.4. Дейности и проекти към програмата за развитие на туризма на община Върбица 2021-2027 г.				
	ПРИОРИТЕТ 2: Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска	327857			
	Мярка 2.1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове	12198			
4	Закупуване на климатици за нуждите на ОБА в заседателна зала, гр. Върбица	6318	2023	Общински бюджет	Подмяна на стари отоплителни уреди с енергийно ефективно отопление
5	Доставка на Пелетен котел за нуждите на служба Полиция град Върбица	5880	2023	Държавен бюджет	Въвеждане на възобновяеми източници за отопление на обществени сгради
	Мярка 2.2. Насърчаване на прехода към кръгова икономика				
	Мярка 2.3. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	7499			
6	Проект „Заедно в труд и игра – сред чиста, зелена среда“ на ДГ „Младост“, с.Чернооково по Програма „Обичам природата и аз участвам“	7499	2023	ПУДООС	Изпълнение на дейности с екологична насоченост, възпитаващи навици за опазване на околната среда
	Мярка 2.4. Устойчиво управление на отпадъците	308160			
7	„Доставка на съдове за смет за нуждите на Община Върбица“	308160	2023	Общински бюджет	Подобряване процеса на управление на отпадъците в община Върбица
	ПРИОРИТЕТ 3: Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем	313636			
	Мярка 3.1. Демографски подем, насърчаване на раждаемостта, привличане на млади хора за работа и живот в общината				

	Мярка 3.2. Подобряване на образованието и модернизация на образователната инфраструктура	108944			
8	„Реконструкция, ремонт оборудване и обзавеждане на детска градина „Младост“ с.Чернооково, община Върбица”	108944	2022-2024	ПРСР 2014-2020, Общински бюджет	Подобряване материално-техническата база на сгради на образователната инфраструктура
9	Проект по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M2OP001-3.018 „Подкрепа за приобщаващо образование“ на СУ гр.Върбица	-	2023	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Подобряване качеството и ефективността на образователния процес в община Върбица
10	Проекти BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ на СУ гр.Върбица, ОУ с.Бяла река и ОУ с.Чернооково	-	2023	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Подобряване качеството и ефективността на образователния процес в община Върбица
11	Проект № BG05M2OP001-3.017-0037 „Заедно за успеха на всеки ученик: повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда“ на СУ гр.Върбица	-	2023	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Подобряване качеството и ефективността на образователния процес в община Върбица
12	Проект „United Colours of Arts“ на СУ гр.Върбица	-	2023	Програма Еразъм+	Подобряване качеството и ефективността на образователния процес в община Върбица
13	Проекти BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“ на ОУ с.Бяла река и ОУ с.Чернооково	-	2023	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020	Подобряване качеството и ефективността на образователния процес в община Върбица
14	Проекти № BG05SFPR001001-1.001-0001 Успех за теб“ на ОУ с.Бяла река и ОУ с.Чернооково	-	2023	Програма „Образование“ 2021-2027	Подобряване качеството и ефективността на образователния процес в община Върбица
	Мярка 3.3. Подобряване на условията за спорт и развитие на младежки дейности	171429			
15	Изграждане на комбинирана спортна площадка към СУ "Паисий Хилендарски", гр. Върбица	171429	2022-2023	Държавен бюджет, МОН	Създаване на нови спортни обекти в общината
	Мярка 3.4. Създаване на разнообразни и гъвкави възможности за професионална реализация, подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила	33263			
16	Проект „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица от	33263	2021-2023	МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица - Достъп до заетост и	Мотивационно обучение за придобиване на професия „Работник в озеленяването“ и обучение по ключови

	гр.Върбица“			обучения	компетентности. Заетост на 5 лица на длъжност „Работник, озеленяване“ за 6 месеца
	ПРИОРИТЕТ 4: Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни	1180164			
	Мярка 4.1. Подобряване на достъпа до електронни административни услуги				
	Мярка 4.2. Развитие на административния капацитет и управление на общинската собственост в услуга на гражданите и бизнеса	129024			
17	Изграждане сграда на кметство и общински център в УПИ IV кв. 13 по плана на с. Чернооково, община Върбица	129024	2022-2024	Държавен бюджет	Подобряване качеството на сградния фонд за предоставяне на административни услуги
	Мярка 4.3. Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването				
	Мярка 4.4. Развитие на социалните услуги и подобряване на социалната инфраструктура	1051140			
18	Преустройство на бивша училищна сграда в с. Ловец, общ. Върбица в ЦНСТ за стари хора	252074	2023-2024	Проект „Красива България“, Общински бюджет	Създаване на нови обекти на социалната инфраструктура и увеличаване обхвата на социалните услуги
19	Грижа в дома в община Върбица	346166	2023-2024	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027	Предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете и психологическа подкрепа за 63 лица. Доставка на храна, заплащане на битови сметки, заявяване и получаване на неотложни административни и битови услуги за 12 месеца.
20	Укрепване на общинския капацитет в община Върбица	25741	2023-2024	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027	Подкрепа на служителите, ангажирани с изпълнението на правомощията им по Закона за социалните услуги, Закона за хората с увреждания и Закона за лична помощ за предоставянето на по-ефективна, ефикасна и

					качествена грижа на лицата от най-уязвимите групи от населението на община Върбица
21	Бъдеще за децата в община Върбица	391159	2023-2026	ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027	Комбинация от политики и мерки, насочени към осигуряване на комплексни грижи и закрила на децата, подкрепа на семействата, качествено образование и здравеопазване и достъп до услуги
22	Закупуване на нов неупотребяван лекотоварен автомобил за Домашен социален патронаж, гр.Върбица	36000	2023	Фонд „Социална закрила“ към МТСП	Подобряване на материално-техническата база за предоставяне на социални услуги
	Мярка 4.5. Развитие на културата и обновяване на културната инфраструктура				
	ПРИОРИТЕТ 5: Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии	6096413			
	Мярка 5.1. Подобряване на транспортната достъпност и свързаност	859967			
23	Ремонт на улична мрежа и паркинг на територията на община Върбица	622912	2023	Общински бюджет	Ремонт на улици в гр.Върбица, с.Чернооково, с.Божурово, с.Станянци, с.Крайгорци
24	Закупуване на общо 3 броя нови пътнически микробуси за нуждите на „Върбица Транс“ ЕООД, гр.Върбица	201115	2023	Държавен бюджет, Общински бюджет	Подобряване мобилността на населението в община Върбица
25	Изработване на технически проект на обект Реконструкция и рехабилитация на общински път SHU1040, с. Сушина	35940	2023	Държавен бюджет	Повишаване на проектната готовност на общината за изпълнение на дейности за подобряване състоянието на общинските пътища
	Мярка 5.2. Обновяване и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи	4719918			
26	Реконструкция на съществуващ довеждащ водопровод от местността „Рибника“ до с.Тушовица”	3836500	2022-2023	МРРБ, Общински бюджет	Подобряване състоянието на водопроводни мрежи в малките населени места
27	Учредяване на безсрочен сервитут за водопровод от местността "Рибника" до с. Тушовица.	25806	2023	Общински бюджет	Повишаване на техническата готовност на общината за изпълнение на дейности за водоснабдяване
28	„Неотложни възстановителни работи по възстановяване на проводимостта на река Герила в гр.Върбица , област Шумен с	857612	2023-2024	Държавен бюджет	Подобряване техническото състояние и обезопасяване на речно корито на р.Герила, преминаваща

	дължина 3200 м”				през общинския център
	Мярка 5.3. Развитие на енергийната инфраструктура и ВЕИ				
	Мярка 5.4. Цифрова свързаност и телекомуникации	481728			
29	"Иновативна оптична мрежа за доставка на интернет и телевизия" общ.Върбица, обл. Шумен	481728	2021-2024	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г., подмярка 6.4.1.	Проект на “Борамакс” ЕООД за изграждане на иновативна-подземна и въздушна оптична кабелна мрежа в селата Бяла река, Нова бяла река, Тушовица, Станянци, Чернооково, гр. Върбица, кв. Трошка.
	Мярка 5.5. Интегрирано териториално развитие и подобряване на жизнената среда	34800			
30	Доставка на 2 броя автобусни спирки в гр. Върбица	34800	2023	Държавен бюджет	Подобряване на обслужващи обекти свързани с мобилността на населението в общината
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ:		9 395 404			

Обобщената справка показва, че за отчетната 2023 г. на територията на община Върбица са изпълнени 30 проекти и дейности на обща стойност 9 395 404 лева.

За постигане на заложените цели и мерки в ПИРО през годината най-съществен принос има Община Върбица и местния бизнес, които са привлекли най-много средства от европейските фондове и национални програми. Общината няма съвместни проекти с бизнеса и публично-частни партньорства. Не са реализирани проекти с други български общини в условия на междуобщинско сътрудничество, но са подписани две партньорски споразумения за Концепции за интегрирани териториални инвестиции. За изпълнението на Плана за интегрирано развитие през годината са допринесли и проектите на местните училища, социални и културни институции.

Изпълнение на Приоритет 1: Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството

През 2023 г. по Приоритет 1 са приключени и в процес на изпълнение 3 проекта и дейности за 1 477 334 лева.

По Мярка 1.1: Стимулиране на предприемачеството, инвестициите и иновациите, няма реализирани проекти и дейности през отчетната година.

По Мярка 1.2: Развитие на модерно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство, са реализирани 3 проекта за 1 477 334 лева.

По Мярка 1.3: Устойчиво управление на горските ресурси, няма реализирани проекти и дейности през отчетната година.

По Мярка 1.4: Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности, няма реализирани проекти и дейности през отчетната година.

Изпълнение на Приоритет 2: Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска

През 2023 г. по Приоритет 2 са реализирани и в процес на изпълнение 4 проекта на стойност 327 857 лева.

По Мярка 2.1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове, отчитаме 2 дейности за 12 198 лева.

По Мярка 2.2. Насърчаване на прехода към кръгова икономика, няма изпълнени проекти и дейности през отчетната година.

По Мярка 2.3. Опазване на околната среда, горите и борба с климатичните промени, е изпълнен 1 проект през отчетната година за 7499 лева.

По Мярка 2.4. Устойчиво управление на отпадъците, отчитаме 1 проект за 308160 лева.

Изпълнение на Приоритет 3: Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем

През 2023 г. по Приоритет 3 са изпълнени и в процес на реализация 9 проекта на стойност 313 636 лева.

По Мярка 3.1: Демографски подем, насърчаване на раждаемостта, привличане на млади хора за работа и живот в общината, няма изпълнени проекти и дейности през отчетната година.

По Мярка 3.2: Подобряване на образованието и модернизация на образователната инфраструктура, са изпълнени 7 проекта на стойност 108 944 лева.

По Мярка 3.3: Подобряване на условията за спорт и развитие на младежки дейности, е отчетен 1 проект за 171 429 лева.

По Мярка 3.4: Създаване на разнообразни и гъвкави възможности за професионална реализация, подобряване на заетостта и квалификацията на работната сила, е изпълнен 1 проект през отчетната година на стойност 33 263 лева.

Изпълнение на Приоритет 4: Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни

През 2023 г. по Приоритет 4 са изпълнени и в процес на реализация 6 проекта на обща стойност 1 180 164 лева.

По Мярка 4.1: Подобряване на достъпа до електронни административни услуги, няма изпълнени проекти през отчетната година.

По Мярка 4.2: Развитие на административния капацитет и управление на общинската собственост в услуга на гражданите и бизнеса, отчитаме 1 проект за 129 024 лева.

По Мярка 4.3: Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването, няма изпълнени проекти през отчетната година.

По Мярка 4.4: Развитие на социалните услуги и подобряване на социалната инфраструктура, са реализирани 5 проекта на обща стойност 1 051 140 лева.

По Мярка 4.5: Развитие на културата и обновяване на културната инфраструктура, няма проекти през отчетната 2023 г.

Изпълнение на Приоритет 5: Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии

През 2023 г. по Приоритет 5 са изпълнени и в процес на реализация 8 проекта за 6 096 413 лева.

По Мярка 5.1: Подобряване на транспортната достъпност и свързаност, са реализирани 3 проекти и дейности на обща стойност 859 967 лева.

По Мярка 5.2: Обновяване и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи, отчитаме 3 проекта на обща стойност 4 719 918 лева.

По Мярка 5.3: Развитие на енергийната инфраструктура и ВЕИ, няма изпълнени проекти през отчетната година.

По Мярка 5.4: Цифрова свързаност и телекомуникации, отчитаме 1 проект за 481 728 лева.

По **Мярка 5.5: Интегрирано териториално развитие и подобряване на жизнената среда**, е изпълнен само 1 проект за 34 800 лева.

ИЗВОДИ:

Най-успешен през отчетната година по техническо и финансово изпълнение е **Приоритет 5 „Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии“** със 29% техническо и 1,4% финансово изпълнение.

На второ място е **Приоритет 4 „Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни“** с 23% техническо и 4,4% финансово изпълнение. Трети е **Приоритет 1 „Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството“** – 7% техническо и 1,3% финансово изпълнение. Четвърти е **Приоритет 3 „Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем“** с 39% техническо и 2% финансово изпълнение.

Най-слабо изпълнение през 2023 г. отчитаме по **Приоритет 2 „Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска“** с 23% техническо и 0,8% финансово изпълнение.

В Индикативната финансова таблица към ПИРО на община Върбица 2021-2027 г. за петте основни приоритета са заложили 136 проекти и дейности на обща стойност 639 210 хиляди лева. За календарната 2023 г. са изпълнени 30 проекти и дейности на обща стойност 9 395 хиляди лева. Изводът е, че приключените през 2023 г. проекти и дейности са допринесли за 22% техническо и 1,5% финансово изпълнение на Плана за интегрирано развитие на община Върбица, което е умерен напредък за третата година от прилагане на стратегическия документ. Причината за тези резултати към 2023 г. е в липсата на възможности за кандидатстване с проекти и финансиране по оперативните програми за периода 2021-2027 г., забавения старт СПРЗСР и на процедурите по НРВУ.

IV. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Предмет на наблюдение на ПИРО е изпълнението на целите и приоритетите, заложили в плана, както и действията на местната власт и администрация, организацията, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа.

Мерките за наблюдение и механизмите за събиране, обработване и анализ на данни са заложили в самия План за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г. и се спазват и изпълняват ежегодно във връзка с отчитане на напредъка по цели и приоритети.

Орган на наблюдение на ПИРО е Общинския съвет.

Функциите по наблюдението на ПИРО включват:

- Наблюдение на изпълнението на ПИРО въз основа на определените макроикономически индикатори, индикаторите, отчитащи приноса към целите на европейската политика за сближаване през периода 2021-2027 г., глобалните екологични индикатори, целите на Националната програма за развитие „България 2030“ и другите специфични количествени индикатори по отношение на реализацията на целите, приоритетите и мерките за регионално развитие;

- Координация на дейностите по наблюдението на ПИРО със заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица;
- Обсъждане и одобряване на редовните годишни доклади и на заключителния доклад за изпълнението на ПИРО;
- Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски - издаване на конкретни указания за преодоляването им;
- Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на ПИРО.

Системата за наблюдение на ПИРО включва следните основни компоненти:

- Системата от индикатори за наблюдение – отчетени по-горе, отразяващи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;
- Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ПИРО се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, АЗ, АУЕР, ИАОС, РИОСВ, РЗИ И ДР., както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроенията на населението, живеещо в общините на района.
- Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ПИРО се осигурява от бюджета на Община Върбица.
- Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на плановете за интегрирано развитие и програмите за тяхната реализация.
- Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.
- Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ПИРО и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

Системата на докладване, форми и начини за осигуряване на информация.

За изпълнението на ПИРО се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на регионалния план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ПИРО се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Плана за интегрирано за развитие; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

По решение на органа за наблюдение – Общинския съвет, или по искане на Кмета могат да се изготвят и доклади за отделен случай или за отделен период, както и по определена тема или специфичен проблем.

Междинната оценка се извършва не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на документа за стратегическо планиране и включва: оценка на първоначалните резултати от изпълнението; оценка на степента на постигане на съответните цели; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки за актуализация на съответния документ. На база на междинната оценка е възможно да се инициира актуализация на ПИРО, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на нуждите на района.

Междинна оценка за наблюдение изпълнението на ПИРО на община Върбица за периода 2021-2027 г. следва да се възложи и извърши през 2024 година. На база на междинната оценка е възможно да се инициира актуализация на ПИРО, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на нуждите на района.

Последващата оценка се извършва не по-късно от една година след изтичане на периода на действие на регионалния план за развитие и дава представа за степента на цялостното изпълнение на плана. Целта на този вид оценка е да се види доколко, дори след предприетите мерки в резултат на междинната оценка, заложените цели и приоритети са изпълнени и е достигнато очакваното развитие. На база на тази оценка могат да се направят основни изводи и констатации за всеки от етапите на развитие в съответния район.

Последващата оценка включва: оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите; оценка на общото въздействие; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално развитие. Резултатите от последващата оценка се вземат предвид при разработването/актуализацията на плана за следващия период на планиране.

Междинната и последващата оценка на плана за интегрирано развитие се внасят за обсъждане и одобрение в Общинския съвет по предложение на Кмета на общината.

През периода на действие на плана за интегрирано развитие могат да се извършват допълнително тематични оценки и оценки за специфични случаи по преценка на органите за управление на регионалното развитие.

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Водещите проблеми при прилагане на ПИРО на община Върбица през третата година на неговото действие – 2023 г. са предимно от глобално, европейско и национално ниво и са извън компетенциите и възможностите за въздействие на Кмета и местната власт. Такива са споменатите вече в настоящия доклад проблеми като: световни кризи, предизвикани от войните в Украйна и Израел, политическата нестабилност у нас и забавяне приемането на държавния бюджет, енергийните кризи, инфлацията, безработицата, поскъпването на живота. Всичко това поставя на сериозни изпитания общинските бюджети, особено на малки общини като Върбица. Допълнителни проблеми са създадени от забавянето на средствата по оперативни програми и Националния план за възстановяване и устойчивост, който следваше да компенсира в известна степен последиците от пандемията и икономическата криза. Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони 2022-2027 г. беше одобрен в края на 2022 година, но и през 2023 година не успяха да стартират мерките, финансирани по него, които да привлекат инвестиции в селските райони.

При изготвяне на настоящия доклад беше отчетен и проблема с липсата на актуална статистическа информация за 2023 г., необходима за социално-икономическия анализ.

Проблем, също така, е че в по-голямата си част, предоставяната информация от НСИ е на ниво област, а не община. В този смисъл, докладът не може да даде конкретни показатели за изтеклата година по някой от индикаторите, свързани с БВП Промяната в добавената стойност по факторни разходи на нефинансовите предприятия в община Върбица по данни на Института за

пазарна икономика през 2022 спрямо 2021 година е 57,9%. В парично изражение добавената стойност по факторни разходи в общината нараства от 11,9 млн. лева през 2021 г. на 18,8 млн. лева през 2022 г. Измерена на човек от населението добавената стойност по факторни разходи в община Върбица се увеличава от 1150 лева на човек през 2021 г. на 2458 лева на човек през 2022 г. Бързото възстановяване и връщане към растеж на почти всички български общини през 2022 г. за пореден път потвърждава гъвкавостта на местната икономика на фона на поредицата от кризи - пандемия, войни и инфлация.

В голяма част от случаите, особено при реализацията на „меките“ мерки, е изключително трудно да бъде измерено тяхното финансово изражение.

Друг проблем е, че в процеса на отчитане, трудно се събира информация за проекти/дейности и инвестиции на бизнеса и външни за Общинска администрация – Върбица институции. Някои от тях не предоставят данни за проектите и размера на вложените средства или се позовават на конфиденциалност в случаите на частни инициативи и инвестиции. Това изкривява информацията в отчета за напредъка, свързан с икономическото развитие на общината, иновациите и конкурентоспособността.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие

За осигуряване на информация, публичност, отчетност и прозрачност относно изпълнението на ПИРО, постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за неговата реализация, в плана е заложен специален Комуникационният механизъм.

Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните групи заинтересовани страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнение на плана до неговото финално отчитане с последваща оценка.

Обществеността следва да бъде информирана за начина на изпълнение на мерките от програмата за реализация, за резултатите от тях и за начина, по който са били изразходвани финансовите ресурси, с които е било обезпечено изпълнението на програмата за реализация на ПИРО. Гражданите имат възможност да участват в изпълнението на плана като партньори на администрацията или чрез реализацията на техни частни бизнес и социални проекти

Комуникационният механизъм предвижда мерки за публичност, комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процесите на изпълнение, отчитане и актуализация на ПИРО.

Предвиждат се следните мерки:

1. Ежегодна комуникация по електронна поща с представителите на заинтересованите страни и партньорите за получаване на обратна връзка и информация за техните проекти, дейности и инвестиции през годината, допринасящи за изпълнението на ПИРО;
2. Ежегодно публикуване на годишните отчетни доклади за наблюдение изпълнението на ПИРО;
3. Провеждане на годишна среща /през месец април всяка година/ с партньорите и заинтересованите страни за представяне и обсъждане на Годишния отчетен доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО;
4. Публикуване на сайта на Общината и обсъждане с партньорите и заинтересованите страни на доклада за междинна оценка на ПИРО;
5. Събиране на данни и информация от привлечените партньори и заинтересовани страни за идентифициране на нови проблеми и генериране на идеи за актуализация на ПИРО, при необходимост.

Комуникационният механизъм предвижда постоянна връзка с медиите за популяризиране на всички проекти и дейности от програмата за реализация на ПИРО.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на плана за интегрирано развитие се осъществява от Кмета на Община Върбица и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана се осигурява участието на

граждани, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Местните органи на управление в общината се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на Плана за интегрирано развитие;

За подпомагане процеса на партньорското участие и за осигуряване на добър информационен поток Община Върбица използвани следните инструменти:

- Публикации на електронната страница на Общината;
- Плакати, брошури, пресконференции и други за популяризиране на изпълняваните проекти и дейности;
- Информационни срещи и др.

Годишните доклади за наблюдение на изпълнението и ПИРО 2021-2027 г. са публично достъпни на интернет страницата на Община Върбица - <https://www.varbitsa.bg>.

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на план за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината

Планът за интегрирано развитие е основен управленски инструмент, който подчинява всички останали документи за секторно развитие, но притежава една особеност – разположен е в по-голяма времева амплитуда /7 години/, по отношение на цялостния планов процес. Тази специфика произтича от факта, че ПИРО 2021-2027 г. осигурява приемственост и преходност на политиките между предходните планови периоди: (2007-2013 г.) и (2014-2020 г.), като в същото време наследява и обединява изпълнението на редица общински секторни стратегии, програми и планове, каквито са:

- Общ устройствен план на община Върбица;
- Общинска програма за опазване на околната среда;
- Общинска програма за управление на отпадъците;
- Стратегия за управление на общинската собственост;
- Ежегодна Програма за управление и разпореждане с имоти, общинска собственост;
- Програма за енергийна ефективност;
- Краткосрочна и дългорочна програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива;
- Програми за развитие на туризма и други.

Всички стратегически документи са в режим на периодично краткосрочно планиране и отчитане, предимно ежегодно, което прави връзката с Плана за интегрирано развитие достатъчно съдържателна, от гледна точка на интензивността на процеса и възможността за едновременно внасяне на съгласувани и своевременни корекции за отстраняване на възникнали несъответствия по отделни части и раздели.

По отношение предприетите мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени следва да се отбележи, че община Върбица не прави изключение от другите общини в страната и е уязвима на климатичните промени.

Основна причина за това е слабото равнище на осведоменост сред широката общественост относно климатичните проблеми, причините за тях, елиминиране на тяхното влияние, както и превенцията. Дейностите за ограничаване и адаптация към изменението на климата се изразяват в ограничаване на емисиите на парникови газове, изграждане на екологосъобразен модел на енергийно развитие. Всички реализирани и реализиращи се инфраструктурни проекти в общината обхващат задължително внедряването на енергоефективни мерки. Стъпка в тази посока е изпълнението и ежегодното отчитане на Програмата за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници. На ограничаване изменението на климата са посветени и голяма част от мерките и дейностите, в изпълнение на Общинските програми за опазване на околната среда и Управление на отпадъците, които допринасят и за изпълнение на целите на ПИРО.

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива, при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В съответствие със закона, и за повишаване на устойчивостта на взетите решения и планираните цели и задачи, както и за ефективността на тяхната реализация, важен механизъм е прилагането на принципа на партньорство. А чрез осигурената информация и публичност на всички нива се гарантира неговия успех и широка обществена подкрепа.

Планът за интегрирано развитие е основен документ за провеждане на политиката за регионално развитие на местно ниво. С него се обективизират действията на местната изпълнителна власт и се създават условия за планомерно и целенасочено изпълнение на решенията на общинския съвет, дейността на кмета и общинската администрация.

Формите за предоставяне на информация и публичност относно приемането и изпълнението на плана, както и за работа с партньорите в областта на интегрираното устойчиво местно развитие също така биха могли да се използват ефективно.

Организацията и методът за изпълнение обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В цялостния процес на разработване, изпълнение, актуализация, наблюдение и оценка на ПИРО при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

В процеса на реализация на плана се спазват принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

Реализирането на стратегическите цели и приоритети следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и международно сътрудничество.

Предвижда се прилагането на успешни модели на партньорство за интегрирани териториални инвестиции между общините и бизнеса за техни съвместни инициативи. Важно условие е съчетаването на икономическите цели в развитието с опазването на околната среда и разумното използване на културното материално и нематериално наследство в общината.

Неправителствени организации, учебни заведения, читалища, специализирани местни и регионални структури и много други публични субекти попадат също в списъка на активните партньори по време на изпълнение на ПИРО.

6. Резултати от извършените оценки към края на 2023 година

Резултатите от извършените оценки след направения подробен анализ на реализираните проекти и дейности и напредъка в изпълнението на ПИРО 2021-2027 г. на Община Върбица за календарната 2023 г. по приоритети са обобщени в Таблица 31.

Таблица 31: Оценка на изпълнението на ПИРО на община Върбица през 2023 г. по приоритети и брой проекти

Приоритет	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност (хил.лв.)	Отчетен брой изпълнени проекти 2023 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за 2023 г. (хил.лв.)	Техническо изпълнение в % за 2023 г.	Финансово изпълнение в % за 2023 г.
ПРИОРИТЕТ 1	42	112570	3	1477	7,14	1,31
ПРИОРИТЕТ 2	17	37560	4	328	23,53	0,87
ПРИОРИТЕТ 3	23	14400	9	314	39,13	2,18
ПРИОРИТЕТ 4	26	26710	6	1180	23,08	4,42
ПРИОРИТЕТ 5	28	447970	8	6096	28,57	1,36
ВСИЧКО:	136	639210	30	9395	22,06	1,47

Данните илюстрират приноса на изпълнените проекти и дейности през годината за постигане на съответните приоритети на Плана за интегрирано развитие.

Финансовото изпълнение спрямо заложеното в индикативната финансова таблица на ПИРО е най-добро при Приоритет 4 – 4,4%, следван от Приоритет 3 – 2,18%. Техническото изпълнение на база брой проекти през годината е най-успешно по Приоритет 3 – 39%, следван от Приоритет 5 – 29%. На последно място по напредък за 2023 г. е Приоритет 2 с 23% технически и 0,8% финансов напредък.

ИЗВОД:

Общото финансово изпълнение на ПИРО на община Върбица за 2023 г. е близо 1.5%, а техническото 22% спрямо заложеното в Програмата за реализация на плана.

В края на годината в процес на изпълнение са още проекти и дейности, резултатите от които ще бъдат отчетени в годишния доклад за 2024 година.

На тази база можем да дадем добра оценка на общото изпълнение на проекти и дейности от плана за развитие през третата година на неговото прилагане. Пълноценното стартиране на процедури за кандидатстване по финансиращите европейски програми за периода 2021-2027 г., СПРЗСР и НПУВУ ще даде възможност за привличане на повече ресурси в община Върбица и по-съществен напредък в изпълнението на ПИРО през следващите години.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Отчетната 2023 е третата година на действие и прилагане на Плана за интегрирано развитие на община Върбица за периода 2021-2027 г., през която са приключени или в процес на изпълнение 30 проекти и дейности на обща стойност 9 395 404 лева. Това допринася за 22% техническо и 1,5% финансово изпълнение на плана.

Отчетната 2023 ще остане в историята като поредната трудна, неспокойна и динамична година, поставила страната ни и българските общини на сериозни изпитания. Военните конфликти между Русия и Украйна, Израел и Хамас, както и постоянното вътрешнополитическо напрежение у нас оказаха негативно влияние на социално-икономическите процеси и забавиха изпълнението на важни общински проекти и дейности. Инфлация, икономическа, политическа и социална кризи, протести и недоволство, които предизвикаха несигурност, уязвимост и оказаха влияние върху местните приоритети и публичните финанси. Закъснял държавен бюджет,

неработещи оперативни програми, неефективен План за възстановяване и устойчивост, неприет Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони. Продължителната липса на възможности за кандидатстване за европейско финансиране забави изпълненото на проектите, включени в ПИРО. Негативните демографски тенденции също оказваха силен натиск върху развитието на социалните системи и неблагоприятно влияние върху икономиката.

Финансирането на повечето проекти и дейности през отчетната 2023 година е от европейските фондове, чрез ПРСР и ПРЧР, държавния бюджет и общинския бюджет.

Факторите на външната средата и социално-икономическите условия за развитие на община Върбица се подобряват през 2023 г., въпреки че демографските проблеми се задълбочават и безработицата расте. Населението намалява и застарява от тенденцията на ниска раждаемост и висока смъртност. Селищната система е сравнително устойчива. Застрашено от обезлюдяване към 2022 г. е само село Кьолмен – под 100 жители.

Върбица е една от 10-те общини в област Шумен. Тя е на второ място по територия и на пето място по население в областта. В община Върбица през 2022 г. живее 5% от населението на област Шумен и около 1% от населението на СИР. По официални данни на НСИ към 31.12.2022 г. населението на община Върбица е 7636 души, от които 49% мъже и 51% жени. В града живеят 2370 души или 31% от населението, а останалите 69% в 15-те села на общината. Естественят прираст на населението е отрицателен, средно по минус 87 души на година, като през 2021 г. достига минус 156, а през 2022 г. намалява до минус 99. Механичният прираст на населението като цяло е положителен, с изключение на 2021 г., когато е минус 19. През отчетната 2022 г. механичният прираст е +182 души. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2022 г. се увеличава с 83 души.

Образователната система е добре организирана и материално обезпечена, но учениците в местните училища и децата в детските градини през 2023 г. намаляват.

Системата на здравеопазването в община Върбица включва само доболнична помощ, която се осъществява от общопрактикуващи лекари, един медицински и един спешен център. Здравното и медицинско обслужване на гражданите е затруднено, поради неравномерното разпределение на населението и отдалечеността на голяма част от населените места от общинския център. Населението не е достатъчно обезпечено със здравни и лечебни заведения, медицинско оборудване и персонал. На един лекар в общината през 2022 г. се падат 2545 пациенти, а на един зъболекар 3818 пациенти. Натовареността на медицинския персонал е значително над средната за областта и за страната.

В общината разнообразни социални дейности и услуги, които отговарят на стандартите за качество, но не задоволяват напълно потребностите на населението. Има нужда от разкриване на нови и разширяване обхвата на съществуващите социални услуги.

Равнището на безработица в община Върбица през 2023 г. е 25,7%, като бележи ръст от 4,6 пункта спрямо 2022 г. и 7,1 пункта спрямо 2021 г. По-високото равнище на безработица се дължи на намалялото икономически активно население, което служи за база при изчисляване на показателя и на реален ръст на безработните лица. Безработицата в община Върбица през 2023 г. е 25,7% и остава значително по-висока от средните нива за област Шумен (10,7%) и за страната (5,6%). Тенденциите показват, че пазарът на труда се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки, за гарантиране на заетостта и доходите.

Средната годишна работна заплата в общината се увеличава с 8,4% през 2022 г. спрямо 2021 г. Въпреки отчетения ръст, възнагражденията остават по-ниски от средната заплата в област Шумен – 16 702 лева, значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната – 21 242 лева и за СИР – 18 241 лева за 2022 г.

Икономическото развитие на община Върбица през 2023 г. се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но като цяло отчитаме подем. Селското стопанство запазва своите стабилни позиции и отчитаме сериозен ръст на броя на предприятията в сектора. Бизнесът постепенно преодолява кризата и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия. Статистиката отчита повишаване на доходите и потреблението и подобряване на финансовите резултати на местните предприятия.

Въпреки предизвикателствата и трудностите през 2023 година и негативното влияние на войните кризи и неблагоприятните демографски процеси и политически условия, Община Върбица се справя много успешно и успява да реализира част от планираните в ПИРО проекти, мерки и дейности.

В настоящия доклад са обхванати проектите на Община Върбица, местния бизнес, земеделски производители, училища, социални и културни институции и НПО, за които има официална информация. За съжаление липсват данни за проектите и инвестициите на местния бизнес, финансирани със собствени средства и банкови заеми, така че вероятно постигнатият напредък в изпълнението на плана за интегрирано развитие е още по-голям.

Най-успешен през отчетната година по техническо и финансово изпълнение е Приоритет 5 „Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии“ със 29% техническо и 1,4% финансово изпълнение.

На второ място е Приоритет 4 „Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни“ с 23% техническо и 4,4% финансово изпълнение. Трети е Приоритет 1 „Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството“ – 7% техническо и 1,3% финансово изпълнение. Четвърти е Приоритет 3 „Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем“ с 39% техническо и 2% финансово изпълнение.

Най-слабо изпълнение през 2023 г. отчитаме по Приоритет 2 „Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска“ с 23% техническо и 0,8% финансово изпълнение.

В Индикативната финансова таблица към ПИРО на община Върбица 2021-2027 г. за петте основни приоритета са заложили 136 проекти и дейности на обща стойност 639 210 хиляди лева. За календарната 2023 г. са изпълнени 30 проекти и дейности на обща стойност 9 395 хиляди лева. Изводът е, че приключените през 2023 г. проекти и дейности са допринесли за 22% техническо и 1,5% финансово изпълнение на Плана за интегрирано развитие на община Върбица, което е умерен напредък за третата година от прилагане на стратегическия документ. Причината за тези резултати към 2023 г. е в липсата на възможности за кандидатстване с проекти и финансиране по оперативните програми за периода 2021-2027 г., забавения старт СПРЗСР и на процедурите по НПВУ.

Годишният мониторинг на ПИРО на община Върбица за 2023 г. на база индикатори показва: съживяване на икономиката, макар и с бавни темпове, устойчиво развитие на селското стопанство, обновяване на инфраструктурите, ръст на средната работна заплата и други положителни въздействия. Остават нерешени демографските проблеми, населението намалява и застарява, безработицата расте и са необходими насърчителни мерки за повишаване на квалификацията на безработните и устройването им на работа.

Отчитайки резултатите за третата година на действие на ПИРО на база индикатори можем да дадем добра обща оценка на изпълнението, въпреки политическите и финансови кризи, войните, инфлацията, извънредните разходи и трудностите.

Индикаторите са съотносими пряко към Стратегическите цели в плана и показват, че най-добър напредък през отчетната 2023 година е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Стратегическа цел 2: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда. На второ място се нарежда Стратегическа цел 1 на ПИРО: Ускорено икономическо развитие, чрез ефективно използване на ресурсите и местния потенциал, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността. На трето място са резултатите за индикаторите, оценяващи напредъка по Стратегическа цел 3 на ПИРО:

Развитие на човешкия потенциал, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.

В резултат на проведения годишен преглед за напредъка в изпълнението на Плана за интегрирано за развитие на община Върбица 2021-2027 г. и подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа имаме **следните препоръки:**

- През 2024 г. да се извърши Междинна оценка на изпълнението на ПИРО на основание чл. 33 от Закона за регионалното развитие.
- ПИРО да се актуализира след изготвената Междинна оценка, като се направи нов социално-икономически анализ с резултатите от Преброяване на населението и жилищния фонд през есента на 2021 г. и се съгласува с Програмата за управление на Кмета на общината за периода 2023-2027 г. и с окончателните варианти на НПВУ, СПРЗСР и Оперативните програми за периода 2021-2027 г., като базови източници на финансиране.
- Да се търсят възможности за партньорски проекти с бизнеса и съседни общини, включително чрез подходите ВОМР и ИТИ.
- Община Върбица да създаде механизъм за получаване на информация и обратна връзка от бизнеса за техните проекти и инвестиционни дейности и намерения, за да бъдат отразявани в отчетите и докладите за наблюдение изпълнението на ПИРО.
- Община Върбица да продължи балансираната си териториална политика за местно развитие, като осъществява проекти, мерки и дейности във всички населени места;
- Реализираните извънпланово мерки и дейности, които съответстват на визията, основните приоритети и цели в ПИРО, да бъдат добавени в годишните отчети за изпълнение на документа;
- Годишното отчитане на изпълнението на йерархично подчинените на ПИРО документи – стратегии, програми и планове, се извършва в различен времеви диапазон, което поражда информационен дефицит за развитието на отделните сектори и не позволява постигането на необходимата пълнота в съдържанието на Доклада за наблюдение на изпълнението на плана, който би следвало да обобщава резултатите от изпълнението на всички секторни политики на Община Върбица.

Настоящият Годишен отчетен доклад за 2023 г. за наблюдение изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Върбица 2021-2027 г. е разработен на основание чл. 23 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл. 40 и чл. 91 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР) и е приет с Решение на Общински съвет – Върбица № ..... от .....2024 г.

IX

По точка девета от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. № 58/20.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Приемане на Общинска програма за закрила на детето в Община Върбица за 2024 г.

Джемиле КЮЛЮМОВА– Началник отдел „ОСЗД“, запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОБС

Въпроси имате ли колеги ? Видно няма режим на гласуване.

Резултати от гласуването:

*за - 17
против - 0;
въздържали се - 0, предложението се приема.*

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл.21, ал.1, т.12 и ал.2 чл.27 ал.3 от ЗМСМА, във връзка с чл.3, ал.1 вр., чл.6, ал.1 и ал.2, т.1 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№9

Общински съвет – гр.Върбица приема Общинска програма за закрила на детето в Община Върбица за 2024 г.

Мотиви: На основание чл.20а от Закона за закрила на детето към всяка община се създава Комисия на детето с консултативни функции, в която участват представители на общинска администрация, областна Дирекция на вътрешните работи, регионално управление на образованието, регионалния център по здравеопазване, дирекция „Социално подпомагане“, местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, както и на юридически лица с нестопанска цел и други, които осъществяват дейности по закрила на детето.

Програмата е изготвена от Комисия за детето към Община Върбица, съобразно потребностите на децата и техните семейства.

Приложение: Общинска програма за закрила на детето в Община Върбица за 2024 г.

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО
В ОБЩИНА ВЪРБИЦА ЗА 2024 ГОДИНА**

Държавната политика за развиването на ефективна система за грижи за деца, която да поставя във фокуса детето и неговите права, е намерила израз в Закона за закрила на детето. Този закон урежда правата и мерките за закрила на детето, органите на държавата и общините и тяхното взаимодействие при осъществяване на дейностите по закрила на детето, както и участието на юридически лица с нестопанска цел, и физически лица в такива дейности. Държавата защитава и гарантира основните права на детето във всички сфери на обществения живот за всички групи деца съобразно възрастта, социалния статус, физическото, здравословно и психическо състояние, като осигурява на всички подходяща икономическа, социална и културна среда, образование, свобода на възгледите и сигурност.

В Закона за закрила на детето е изразена държавната политика за развитие на системата за грижи за деца, заявена е и необходимостта от промяна по отношение грижите за децата. Институционалната грижа постепенно трябва да бъде изместена от алтернативни форми на грижи и услуги, насочени към създаване на условия за отглеждане на всички деца в семейна среда.

I. Въведение

Настоящата Общинска програма за закрила на детето в Община Върбица за 2024 г. е разработена въз основа на Конвенцията за правата на детето на ООН и принципите в Закона за закрила на детето и цели синхронизиране на действията на държавната, местната власт и неправителствените организации за подобряване благосъстоянието на децата и техните семейства в Община Върбица.

II. Приоритетни области:

За защита на най-добрия интерес на детето е необходимо:

- създаване и поддържане на безопасна и здравословна среда, която да гарантира физическото, психическото и социалното развитие на детето;
- проява на разбиране и уважение към всяко дете;
- ефективна работа по превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции;
- приемна грижа за деца – намаляване броя на децата, отглеждани в специализирани институции и тяхната реинтеграция в биологични/осиновителни семейства;
- осигуряване подкрепа на детето при изразяване мнението му по всички въпроси, касаещи правата и интересите му;
- недопускане дискриминация на децата, основана на етнически произход, религия, пол, език, способности, социален статус, поведение;
- грижа за деца с увреждания, чрез създаване и предоставяне на подходящи социални услуги в общността;
- превенция на противообществени прояви;
- повишаване на ефективността на мерките за защита на децата от насилие, злоупотреба и други форми на експлоатация;
- превенция попадането на децата на улицата, както и включването им в най - тежки форми на детски труд;

- социално включване и развитие на интегрираното обучение и осигуряване на равен достъп до качество на образованието на децата и учениците със специални образователни потребности;

III. Визия:

- защита висшите интереси на детето;
- отглеждане на детето в семейна среда;
- зачитане и уважение личността на детето;

IV. Принципи:

- осигуряване достоен начин на живот на детето;
- интересите на детето са от първостепенно значение при намеса в неговия живот;
- гарантиране на гражданските и политическите права на детето;
- зачитане мнението на детето по въпроси, пряко касаещи личността му;
- защита на детето от насилие - физическо, психическо, емоционално отглеждане на детето в семейна среда;
- специална закрила на дете в риск или с изявени дарби;
- насърчаване на доброволното участие в дейностите по закрила на детето;
- подбор на лицата, пряко ангажирани в дейностите по закрила на детето, съобразно техните личностни и социални качества;
- грижа за тяхната професионална квалификация;

V. Стратегическа цел:

Да се гарантират основните права на детето, във всички сфери на обществения живот за всички групи деца съобразно възрастта, социалния статус, физическото, здравословно и психическо състояние, като се осигури на всички подходяща икономическа и културна среда, образование, свобода на възгледите и сигурност.

Повишаване благосъстоянието, качеството на живот и гарантиране законните интереси на всички деца на територията на община Върбица.

VI. Основни задачи:

- работа по превенция на изоставянето на деца;
- реинтеграция на деца в семейна среда;
- подкрепа на семейства с деца в неравностойно социално положение;
- гарантиране на равен достъп на децата до качествено образование и подготовка, с оглед пълноценна социална реализация;
- осигуряване условия и подкрепяща среда за интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности в детски градини и училища;

- подкрепа на деца с отклоняващо се поведение, малтретирани деца и др.;
- повишаване ефективността на мерките за защита на децата от насилие, злоупотреба и други форми на експлоатация;
- предотвратяване отпадането на деца от училище;
- намаляване на детската бедност и създаване на условия за социално включване на децата;
- развиване на услуги за деца с увреждания и намаляване на социалната им изолация;
- партньорско сътрудничество между ведомства, институции и организации, насочено към помощ и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение;
- превенция на детска престъпност;
- превенция отпадане от училище на децата, подлежащи на задължително обучение;
- повишаване здравната култура на децата;

Програмата няма претенции за изчерпателност, тя може да се допълва и развива при възниканала необходимост.

Приоритетна област 1: Намаляване на детската бедност и създаване на условия за социално включване на децата				
ЦЕЛИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИ ОРГАНИ ПАРТНЬОРИ	ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ	СРОК
1. Мониторинг върху спазване правата на децата и стандартите за качество на услугите за деца	1.1. Извършване на проверки по сигнали за нарушаване правата на децата	Дирекция “ Социално подпомагане”- ОЗД Участък - гр. Върбица	В рамките на утвърдения бюджет	31.12.2024
2. Повишаване информираността на обществото за последиците от институционализацията и предимствата на грижите в семейна среда	2.1. Осведомяване на семействата за съществуващите алтернативни услуги и за новосъздадените алтернативни услуги, чрез провеждане на беседи и разпространение на брошури сред местното население.	Дирекция “ СП “ – ОЗД Община НПО	В рамките на общинския бюджет Външни донори	31.12.2024
	2.2. Развиване на социални услуги на територията на община Върбица - изграждане на ЦНСТ и ЦОП.	Община НПО	В рамките на общинския бюджет ДДД, Европейски програми	31.12.2024

3. Развитие на алтернативни форми на грижа и социални услуги на местно ниво	3.1. Анализирани потребностите от социални услуги за деца и семейства на местно ниво и разработване на местна политика за развитието им.	Дирекция “СП” – ОЗД Общинска администрация	Не е необходимо	31.12.2024
	3.2. Популяризиране и развитие на приемната грижа на местно ниво, като е заложено 1 ново професионално приемно семейство с профил за настаняване от 0 до 18 годишна възраст, здраво, в режим на кризисно настаняване и/или жертва на насилие..	Дирекция “СП” – ОЗД Общинска администрация	Не е необходимо	31.12.2024
	3.3. Консултиране насочено към подобряване качеството на грижи за настанените деца в семейства на роднини и близки или приемни семейства	Дирекция “СП” – ОЗД	Финансиране – рамките на утвърдения бюджет	31.12.2024
4. Превенция на ранната бременност	4.1. Повишаване на сексуалната култура на ромското население – провеждане на беседи и разпространение на брошури	Дирекция “СП” – ОЗД Общопрактикуващи лекари и други медицински специалисти Общинска администрация	В рамките на общинския бюджет Външни донори	31.12.2024
Приоритетна област 2 : Създаване на по-добри условия за децата на улицата, за упражняване на правата им гарантирани от Конвенцията за правата на детето и Закона за закрила на детето				
1. Превенция за недопускане безпризорни деца или попадане в други неблагоприятни условия и насърчаване развитието на социални услуги на местно ниво	1.1. Установяване на безпризорни деца в Община Върбица	Дирекция “СП” – ОЗД, МКБППМН Участък - гр. Върбица	Не е необходимо	31.12.2024
	1.2. Планиране на работата с деца на улицата	Дирекция “СП” – ОЗД, МКБППМН	Не е необходимо финансиране	31.12.2024
Приоритетна област 3: Защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие и експлоатация				

1.Повишаване осведомеността на децата и обществото, относно проблема насилие, “сексуална и трудова експлоатация”, включително и злоупотреба в Интернет и ранните бракове	1.1.Провеждане на информационни кампании за превенция на: насилието,сексуалната и трудова експлоатация, злоупотреба в Интернет	Дирекция”СП”- ОЗД Училищни ръководства Община, НПО	В рамките на общински бюджет Външни донори	31.12.2024
	1.2.Да се изработят информационни материали по превенция на насилието	Дирекция”СП”- ОЗД Училищни ръководства Община, НПО	В рамките на общински бюджет Външни донори	31.12.2024
	1.3. Разяснителни дейности по правата на жертвите на трафик на хора и на възможностите за оказване на помощ и закрила сред представители на рисковите групи, особено сред етническите малцинства	Участък - гр. Върбица, Д”СП”,Училища,НПО	В рамките на бюджета на отговорните институции	31.12.2024
2.Повишаване компетентността на децата за активно включване на в работата по превенция на насилието	2.1.Създаване на училищни програми по превенция на насилието с активно участие на деца,които да включват обсъждане проблемите на децата в семейството, проблемите на тийнеджърската възраст и др.	Училищни ръководства Дирекция”СП”- ОЗД	Не е необходимо	31.12.2024
3.Разширяване на здравното образование в училищата с цел подготовка за отговорно сексуално поведение , предпазване от СПИН и употреба на наркотици	3.1.Изнасяне на здравни беседи в училищата от медицинските работници,които ги обслужват със съдействието на общопрактикуващите лекари и здравни медиатори	Училищни ръководства Общопрактикуващи лекари Медицински работници работещи в училищата Здравни медиатори	Не е необходимо	31.12.2024
4. Намаляване броя на децата жертви на пътно-транспортни произшествия	4.1.Изнасяне на беседи в училищата свързани с прилагането на правилата за безопасност на движението по пътищата от компетентните органи	Училищни ръководства Представители на Полицейското управление	Не е необходимо	31.12.2024
	4.2. Организиране на състезания, викторини,конкурси, изложби, забавни игри свързани с прилагането на правилата за безопасност на движението по пътищата	Училищни ръководства Община Дирекция”СП” –ОЗД	В рамките на общински бюджет Външни донори	31.12.2024
5. Повишаване на професионалната	5.1. Популяризиране дейността на	Дирекции “ СП” – ОЗД	В рамките на утвърдения бюджет	31.12.2024

компетентност на специалистите работещи с деца за разпознаване белезите на насилие и незабавно сигнализиране на случаите на насилие 6. Развиване на услуги насочени към превенция на насилието и възстановяване и реинтеграция в семейството, училището и обществото на деца жертви на насилие, особено сексуално насилие, трафик, най-тежки форми на детски труд	отделите “Закрила на детето, свързани с предотвратяване на риска от насилие в семейството, на улицата и в училище. 6.1.Разкриване на услуга “кризисен център”,насочена към деца жертви на насилие и трафик 6.2.Включване на жертвите на трафик в подходящи форми на обучение и квалификация 6.3.Усъвършенстване на консултативната работа на центровете за превенция, консултативните кабинети, горещи телефони – 080019100, разработване на програми на училищно и общинско ниво за превенция на насилието	Дирекция “ СП”- ОЗД,община – отдел “Програми и проекти” Училища, Д”СП” - ОЗД МКБППМН, училища, община, ДСП- ОЗД	Общински бюджет, външни донори В рамките на бюджета, външни донори В рамките на бюджета, НПО,външни донори	31.12.2024 31.12.2024 31.12.2024
Приоритетна област 4: Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование на всички деца				
1.Социално включване и разширяване на образователната интеграция на децата от етническите малцинства	1.2.Осигуряване на учители за изучаване на майчин език и организиране на различни форми за изучаване на културата и историята на етническите малцинства	Училищни ръководства Община	В рамките на общински бюджет Външни донори	31.12.2024
2.Социално включване и развитие на интегрираното обучение, с цел осигуряване на равен достъп и качество на образование на децата със специални образователни потребности	2.1.Осигуряване на ресурсни учители и допълнителен помощен персонал за подпомагане на интегрираното обучение на децата със специални образователни потребности 2.2.Привличане на специалисти в Община Върбица, за работа с деца със специални образователни потребности – ресурсни учители, ресурсни групи към училищата	Училищни ръководства Община Училищни ръководства Община	В рамките на общински бюджет Външни донори В рамките на общински бюджет Външни донори	31.12.2024 31.12.2024

3. Разработване на механизъм за проследяване на записването и движението в образователната система на децата	2.3.Предоставяне на информация и консултации на родители, полагащи грижи за дете с увреждане, във връзка с интегрираното обучение, социалните услуги и правата на децата	Общопрактикуващи лекари Дирекция”СП” – ОЗД Училищни ръководства	Не е необходимо	31.12.2024
	2.4.Реализиране на общински инициативи за предоставяне на социални услуги в общността за подкрепа на интегрираното образование	Община, училищни ръководства, експерти по образованието,НПО	В рамките на бюджета външни донори	31.12.2024
	3.1. Училищните ръководства съвместно с местните власти да разработят и приложат система за оценка на риска от отпадане от училище	Община, експерти по образованието,училищни ръководства	Финансиране – в рамките на утвърдения бюджет	31.12.2024
	3.2. Разработване на програми и проекти за превенция на отпадането на учениците от училище.	Училищни ръководства, експерти по образованието	Финансиране – в рамките на утвърдения бюджет, НПО	31.12.2024
Приоритетна област 5: Подобряване здравето на децата				

1. Намаляване на социално значимите заболявания сред децата	1.1. Провеждане на информационни кампании за здравословно хранене и начин на живот	Училищни ръководства Общопрактикуващи лекари Община	Не е необходимо	31.12.2024
	1.2. Разширяване на възможностите за обхващане на децата в програми и форми за здравно образование	Училищни ръководства Общопрактикуващи лекари	В рамките на общински бюджет Външни донори	31.12.2024
2. Повишаване информираността на децата за разпространение на ХИВ/ СПИН, болести предавани по полов път и злоупотреба с психоактивни вещества	2.1. Провеждане на информационни кампании за повишаване на информираността на децата за разпространението на ХИВ / СПИН и употреба и злоупотреба с психоактивни вещества -	Училищни ръководства, ОПЛ, ОЗД, МКБППМН	В рамките на утвърдения бюджет	31.12.2024
	3.1. Конкретни задължения на участниците по прилагане на координационния механизъм-	ОЗД, МВР, ОПЛ, КМЕТОВЕ НА ОБЩИНИ, УЧИЛИЩА, МКБПП МОН, ДАЗД, ДОСТАВЧИЦИ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ	Не е необходимо	31.12.2024

По точка десета от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. № 59/20.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Приемане на Програма за намаляване на риска от бедствия на Община Върбица 2024-2025г.

Савина АТАНАСОВА – Началник отдел „ГР и АПО“, запозна съветниците с Докладната записка, като предложи към проекта на решението да бъде добавен следния текст:

с приложените към нея приложения:

1. Приложение №1: Рисков профил по отношение на бедствия и климатични явления.
2. Приложение №2 Оперативни цели и дейности за периода 2024-2025год.

Кадир ХАСАН – Председател на ОбС
Въпроси имате ли колеги ?
Видно няма.

Режим на гласуване.

Резултати от гласуването:

за - 17;

против - 0;

въздържали се - 0, предложението се приема.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА,

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№10

На основание чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА във връзка с чл. чл.6д,ал.3 Закона за защита при бедствия, Общински съвет Върбица приема Програма за намаляване риска от бедствия на Община Върбица 2024 -2025 г. с приложените към нея приложения:

Мотиви: Природните бедствия е съвкупност от дестабилизиращи природни явления с висок поразяващ фактор, водещи до нарушаване жизнената дейност на социума, унищожаване на материални ценности, травми и човешки жертви.

Съгласно чл.65, ал.1,т.9 и 65б, т.1 от Закона за защита при бедствия, е разработена Програма за намаляване риска от бедствия на Община Върбица за периода 2024г. -2025г, която е съгласувана с Областния съвет за намаляване на риска.

Съгласно чл.6д,ал.3 Закона за защита при бедствия, общинския програма за намаляване риска от бедствие се приема от Общинския съвет, след съгласуването и от Областния съвет за намаляване на риска от бедствия.

1. Приложение №1: Рисков профил по отношение на бедствия и климатични явления.
2. Приложение №2 Оперативни цели и дейности за периода 2024-2025год.

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ 2024-2025 год.

ОБЩИНА ВЪРБИЦА

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ.

Програмата за намаляване на риска от бедствия (наричана по-надолу за краткост „Програмата“), е разработена на основание чл.6д, ал.1, чл.65, ал.1, т.9 и чл.65б, т.1 от Закона за защита при бедствия (ЗЗБ).

2. АНАЛИЗ.

Свързани с климата събития като наводнения, бури, горещи вълни, снеговалежи и суши представляват близо деветдесет процента от всички големи бедствия през последните две десетилетия. Очаква се изменението на климата да увеличи честота и интензивността на свързани с метеорологичните условия заплахи. Това от своя страна би имало съществено въздействие върху икономическото и социално развитие, с неизбежен каскаден ефект върху бедността, снабдяването с храна и вода, градските системи, разпространението на заболявания, човешката миграция и конфликтите между хората. Следователно, намаляването на степента на излагане и уязвимостта на хората спрямо свързани с метеорологичните условия заплахи е общ критичен приоритет както за адаптацията към изменението на климата, така и за намаляването на риска от бедствия (НРБ).

Управлението на риска, а не управление на бедствията като показатели за неуправляван риск, следва да се превърне в свойствен елемент на процесите на развитие. То следва да е не просто притурка, а набор от конкретни практики, които са вградени в основите на процесите на развитие. Управлението на рискове, присъщи на социалните и икономически дейности, изисква комбинация от три подхода: перспективно управление на риска, с цел избягване натрупването на нови рискове; коригиращо управление на риска, с цел ограничаване на съществуващите рискове, и компенсаторно управление на риска, с цел подпомагане устойчивостта на индивидите и общностите в условия на остатъчни рискове, които реално не биха могли да бъдат намалени. Както се отбелязва в системата за координация на намаляването на бедствията на ООН, постигането на устойчиво развитие не е възможно без да се положат значителни усилия за намаляване на риска от бедствия.

Цикълът на защитата при бедствия обхваща фазите по управлението на риска (дейностите по превенция, смекчаване, готовност) и фазите по управлението на кризи изразено в дейностите – реакция, рехабилитация или реконструкция, възстановяване, които са разделени от настъпващото бедствие, а затварянето на цикъла се характеризира с дейности по дългосрочното развитие и възстановяване след кризисното събитие основано на устойчивост.

Рисков профил по отношение на бедствия и климатични явления - Приложение № 1

3. ОЧАКВАНИЯ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ.

Общинската Програма съответства на целите определени в Националната стратегия за защита при бедствия 2018-2030 год. и Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2024-2025 год. Сама по себе си е основен документ интегриращ националната платформа за намаляване риска от бедствия и има за цел да спомогне за осигуряването на цялостен, всеобхватен и интегриран подход към управлението на риска и постигането на устойчивост при бедствия.

Програмата се фокусира, но не се ограничава до:

- Намаляване на уязвимостта на населението от бедствия;
- Подобряване на координацията и ефективността при реализиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия в отделните сектори и недопускане на дублиране на дейности;
- Повишаване на инвестираните средства в дейности за намаляване на риска от бедствия;
- Подобряване споделянето на информация и данни за риска от бедствия;

➤ Използване на публично-частно партньорство за постигане на по-добри резултати в областта на намаляване на риска от бедствия;

С Реализирането на Общинската програма за намаляване на риска от бедствия се очертава една рамка, която е определяща за създаване на устойчив механизъм за координация между отделните заинтересовани страни, недопускане дублирането на дейности и ресурси и приоритизирането на инвестициите за намаляване на риска от бедствия, като се отчита негативното въздействие на рисковете, установените пропуски в капацитета, ефективността и ефикасността на мерките и въздействието на пормените в климата.

Водещ фактор за намаляване на риска от бедствия е формирането на култура на превенция на бедствията, както и на правилното поведение на цялото общество по време на бедствие. Повишената обществена култура за риска от бедствия влияе положително върху процесите на взимане на решения, развитието на нормативната база и организирането и разпределението на ресурси за намаляване на риска от бедствия.

II. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПЕРИОДА 2024-2025 год.

За постигане на оперативните цели е необходимо да се осигури цялостен и интегриран подход за управление на риска, който не просто води до справяне със съществуващите, а и до недопускане създаването на нови рискове. Този подход трябва успешно да отговаря и на потребностите на отделните уязвими групи от населението. Прилагането му изисква определянето и реализирането на оперативните цели на настоящата Програма, водещи до постигане на основната цел, като се основават на следните принципи:

➤ Отговорност и подготвеност на всеки гражданин – формиране на чувство на отговорност в отделния гражданин, за осигуряване на собствената безопасност и подготвеност за адекватни действия при бедствия;

➤ Прозрачен подход при управлението на риска от бедствия-осигуряване на информираност на обществото, относно въведените мерки за управление на риска. Установяване на систематичен подход, осигуряващ възможност за участие на обществото, последван от реализиране на адекватни мерки за намаляване на риска от бедствия;

➤ Цялостно и интегрирано управление на риска от бедствия – осигуряване на информираност на обществото, относно въведените мерки за управление на риска. Установяване на систематичен подход, осигуряващ възможност за участие на обществото, последван от реализиране на адекватни мерки за намаляване на риска от бедствия;

➤ Съобразяване с последиците от бедствия – фокусиране върху негативните последици от бедствията за адекватно планиране и устройство на територията, информирано вземане на решения, по-добро приоритизиране и разпределение на наличните ресурси. Осигуряване на ясни и надеждни източници на финансиране;

➤ Използване по най-добрия начин на информация, експертиза, наука и технологии-осигуряване ефективно използване на информационни системи и прилагането на научни изследвания и постижения е жизнено важно в процеса на управление на риска от бедствия. Изграждане във всеки един сектор на капацитет и системи, които да подпомагат процеса на вземане на решения.

Оперативни цели и дейности за периода 2024-2025 год. - Приложение № 2

III. ОТЧИТАНЕ И НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА.

1. РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ.

За изпълнение на целите на областната програма за намаляване на риска от бедствия и във връзка с намаляване на рисковете, определени с общинския план за защита при бедствия, се разработва общинска програма за намаляване на риска от бедствия, която съдържа:

- оперативните цели;
- дейностите за реализиране на оперативните цели.

2. РЕД ЗА ПРИЕМАНЕ И УТВЪРЖДАВАНЕ.

Проектът на общинската програма за намаляване на риска от бедствия се публикува за обществено обсъждане на интернет страницата на общинска администрация за срок един месец.

В едномесечен срок след изтичането на този срок, кметът на общината внася общинската програма за намаляване на риска от бедствия за съгласуване от съвета по чл. 64а, ал. 1 от ЗЗБ, след което я предлага за приемане от общинския съвет.

По предложение на кмета на общината може да се измени или отмени общинската програма за намаляване на риска от бедствия, като се спазва процедурата заложенa в ЗЗБ.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА.

За изпълнение на общинската програма за намаляване на риска от бедствия се приемат годишни планове, които задължително съдържат:

- оперативни цели;
- дейности;
- бюджет;
- срок за реализация;
- очаквани резултати;
- индикатори за изпълнение;
- отговорни институции.

Изпълнението на Програмата ще се осъществява посредством изпълнение на дейностите заложенi в Годишните планове.

Отчитането ще се извършва с изготвянето на доклад в срок до 31.01 до Председателя на областния съвет за намаляване на риска от бедствия, за състоянието на защитата при бедствия, който ще съдържа информация за реализираните мерки и идентифицираните предизвикателства.

IV. ФИНАНСИРАНЕ.

1. ВЪВЕЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВА СИСТЕМА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ЗАЩИТАТА ПРИ БЕДСТВИЯ

1.1. Финансово обезпечаване на подготовката за реагиране при бедствия.

Целенасочено планиране на финансови средства за обезпечаване дейностите на органите за управление и частите на Единната спасителна система, включващи

материално техническото обезпечаване, както и определяне на подобаващо възнаграждение. От особена важност за осигуряване на своевременно реагиране е изграждане на системи за наблюдение.

Изследванията и проучванията показват, че публичните и частните инвестиции в намаляване на риска от бедствия значително редуцират разходите необходими за реагиране и възстановяване след бедствия. Навременното и адекватно инвестиране в различни мерки, ограничаващи въздействието на определени фактори води до недопускане възникването на бедствия или до съществено намаляване на техните негативни последици.

Анализът „разход-ползи“ от предприетите действия за управление на риска от бедствия, е необходимо да се вземе предвид при осъществяването на публични и частни инвестици на всички нива, както и при проектирането на механизмите за защита на населението и споделяне на финансовия риск.

Този вид анализ е необходимо да обхваща не само избегнатите разходи при евентуално реагиране и възстановяване след бедствия, а и тези по отношение на недопуснати загуби на бизнес, обедняване на населението в следствие невъзможността на бизнеса да функционира нормално, последици върху околната среда и културното наследство. За да е точен, анализът трябва да отчита и постигнатия икономически и социален напредък в следствие изпълнението на конкретни мерки и решения за намаляване на риска от бедствия.

1.2. Финансово обезпечаване на неотложни аварийно — възстановителни дейности при бедствия

Осигуряването на нормално функциониране на обществото при бедствия, задължително преминава и през ефективно и координирано възстановяване. Това е сложен социален процес, който се простира далеч извън възстановяването на материални активи или предоставянето на социални услуги. Възстановяването може да отнеме седмици, месеци, години и дори десетилетия. За да бъде достатъчно бързо и ефективно, то трябва да се базира на цялостна и интегрирана рамка, която отчита многостранните му аспекти, които в комбинация, поставят основите на устойчивостта на обществото.

Необходимо е да се подобри прилагането на механизми за социална помощ при засегнатите от бедствия деца, възрастни, хора с увреждания и други социално-уязвими групи от населението.

В тази връзка, предприемането на необходимите действия и въвеждането на адекватни механизми за финансиране, ще осигури възможност за справяне с предизвикателствата на бъдещето. Употребата на така наречени инструменти за предварително осигуряване на финансиране, като застраховане (суверенно, параметрично, вторично-застраховане), финансови резерви, кредити за справяне с извънредни ситуации др., които допълват обикновено използваните инструменти за обезпечаване на дейности по защита при бедствия, ще осигури необходимата адаптивност на системата.

Необходимо е изборът на съответните финансови механизми да бъде съобразен с потребността от ресурси във времето. Фазата на възстановяване трябва да се основава на предварително планирани действия, които да не допускат създаването на същите рискови условия, довели до настъпване на бедствието.

Финансовото управление на риска от бедствия се реализира чрез мерки, като:

- Разбиране и адекватно оценяване на риска от бедствия върху публичните финанси;
- Въвеждане на механизми за финансиране на дейностите за намаляване на риска от бедствия;

- Въвеждане на механизми за осигуряване на ликвидност след бедствия с голям мащаб, с цел по-бързо и ефективно възстановяване (катастрофичен фонд, параметрично/ суверенно застраховане и др.);
- Стимулиране на използването на застраховането;
- Осигуряване на финансови резерви за реализиране на мерки за реагиране и възстановяване след бедствия;
- Насърчаване учредяването и развитието на инструменти за взаимно подпомагане (фонд „Общинска солидарност“ и др.).

Повишаването на инвенстициите в намаляване на риска от бедствия е възможно да се реализира чрез мерки, като:

- Въвеждане на механизми за отчитане намаляването на риска от бедствия, като критерий при финансиране на големи публични и частни инфраструктурни проекти;
- Въвеждане на механизъм за осигуряване на планиране на възстановяването след бедствия;
- Изграждане на система за наблюдение и отчетност на разходваните финансови средства при превенция, реагиране, възстановяване и подпомагане.

2. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ.

- Общински бюджет;
- Републикански бюджет;
- Бюджетите на министерствата и ведомствата;
- Търговските дружества и едноличните търговци - за обектите им;
- Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет (МКВП);
- Структурни фондове на Европейския съюз.

Председателят на Общинския съвет за намаляване на риска от бедствия, ежегодно до месец април внася в съвета по чл. 64а, ал. 1 от ЗЗБ, доклад за приоритетните дейности за намаляване на риска от бедствия, за които е необходимо финансиране през следващата календарна година.

Финансирането чрез МКВП се осигурява за превантивни дейности заложената в общинската Програма за намаляване на риска от бедствия, имащи принос за постигане на стратегическите цели на Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия, които водят до решаване на конкретни проблеми, свързани с намаляване на риска от бедствия и/или повишаване на готовността, и/или изграждане на способности за реагиране на областно или общинско ниво.

Тези средства трябва да са в рамките на предвидените по резерва за непредвидени и/или неотложни разходи в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година и да са част от определения лимит, съгл. чл. 56, ал. 2 от Закона за защита при бедствия и Постановлението на Министерския съвет за изпълнение на Държавния бюджет на Република България за съответната година.

Изготвил по предложение на членовете на Общински съвет за намаляване на риска от бедствия: Женета Железова - специалист, „ЗН и ОМП”

Неразделна част от настоящата програма са:

Приложение №1 - Рисков профил по отношение на бедствия и климатични явления

Приложение №2 - Оперативни цели и дейности за изпълнение за периода 2024-2025 год.

Програмата за намаляване на риска от бедствия на Община Върбица е приета на заседание на Общински съвет - Върбица, проведено на ..... , с Решение №..... по Протокол № .....

Отпечатано в 2 (два) екз.

Екз.№ 1 - Община Върбица

Екз. № 2 - Областен съвет за намаляване на риска от бедствия

Приложение № 1

РИСКОВ ПРОФИЛ ПО ОТНОШЕНИЕ НА БЕДСТВИЯ И КЛИМАТИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

I. ПРИРОДНИ И ПРИЧИНЕНИ ОТ ЧОВЕШКАТА ДЕЙНОСТ ОПАСНОСТИ, КОИТО МОГАТ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЯ.

1. ПРИРОДНИ ОПАСНОСТИ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЯ.

Природното бедствие е съвкупността от дестабилизиращи природни явления, характеризиращи се с голяма интензивност и висок поразяващ фактор, водещи до нарушаване жизнената дейност на социума, унищожаване на материални ценности, травми и човешки жертви. Природните бедствия имат сенергетически характер, т.е. възможно е едно бедствие да породни друго, например вулканичните изригвания често са съпътствани от земетресения, земетресенията инспирират цунами и т.н., т.е. получава се „домино ефект“.

С всяка изминала година природните бедствия достигат все по драматични величини по отношение на броя и степента на проявление. Разрушителният им потенциал непрекъснато нараства. Независимо от научно-техническия процес и превантивните мерки за обезпечаване безопасността, хората стават все по-слабо защитени.

От направени анализи на природните бедствия в България ясно личи тенденция към нарастване, което показва необходимостта от предприемане на спешни мерки за превенция. През последните десетилетия значително е нараснал дялът на наводненията, ветровите бури, екстремните температури и земетресенията. Предвид глобалните климатични промени, към тази група за в бъдеще все по-често ще се причисляват и засушяванията, което от своя страна ще окаже пагубен ефект върху икономическата, а от там и върху социалната сфера в нашата страна.

1.1. Сизмична опасност.

Сеизмичните въздействия се характеризират със своята непредвидимост, особено по отношение на времето, поради което при проявата им се причиняват големи по размер негативни последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др.

Земетръсната опасност за дадена територия зависи от нивото на земетръсната активност, т.е. от силата и чистотата на възможните бъдещи земетресения. Земетресението е природно

бедствие, което не може да бъде предсказано. Неговата продължителност е кратка, но последствията могат да бъдат изключително тежки. Разрушителният ефект от земетресенията се дължи на процесите, протичащи на земната повърхност в района на епицентъра. Земетресението е комплексна катастрофа. Освен преките поражения-разрушения и изменения в релефа, не по-малко са и вторичните отрицателни ефекти, съпътстващи земния трус или получени като негово следствие. Това са: пожари и взривове вследствие на огромни водни вълни-от разрушаване на язовирни стени и други хидротехнически съоръжения; епидемии, причинени от нарушения във водоснабдяването и канализацията; радиационна опасност при разрушаване в ядрено-енергични обекти и др.

От сеизмологична гледна точка България е разположена в Алпо-Хималайския сеизмичен пояс.

Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като “втори ранг земетръсно-опасни участъци” по Земята. Тази територия попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитуд до 8-ма степен по скалата на Рихтер и интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник.

На територията на страната се определят три вътрешни сеизмични района:

➤ Североизточен – включва Горнооряховската сеизмична зона (очакван магнитуд по скалата на Рихтер до 7,5 –та степен, интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник /МШК/), Шабленска зона (максимален магнитуд до 8-ма степен, интензивност до 9-та степен по скалата на МШК за Черноморското крайбрежие), Дуловската зона (максимален магнитуд 7,5 поради

относително голямата дълбочина на огнището, максималното въздействие е с интензивност над 8-ма степен по скалата на МШК);

➤ Средногорски – състои се от Софийска зона (максимален очакван магнитуд 6,5 – 7 и интензивност около 9-та степен по скалата на МШК), Маришка зона (максимален магнитуд 7,5 и интензивност до 10-та степен по скалата на МШК), Тунджанска зона (магнитуд до 6, интензивност в епицентъра до 9-та степен по скалата на МШК) и Подбалканска зона (магнитуд до 7,5 и епицентрална интензивност между 8-ма и 9-та степен по скалата на МШК);

➤ Рило - Родопски – включва Струмска зона (максимален очакван магнитуд 8, интензивност над 9-та степен по скалата на МШК в епицентралната област), Местенска и Западно-Родопска (Велинградска) зони (във всяка от тях максимален магнитуд 6, съответно епицентрална интензивност около 8-ма степен по скалата на МШК).

Община Върбица е разположена в В сеизмично отношение районът е разположен в зона с интензивност от седма степен и сеизмичен коефициент $КС = 0,10$, съобразно скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник.

Въпросът за същинското прогнозиране - едновременното определяне на силата, мястото и времето на земетресението все още няма еднозначно решение в световен мащаб. Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален. Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите.

Земетръсната обстановка на Балканите има своя специфика. Основна част от земетресенията са с плитки огнища на дълбочина до 60 km, което силно увеличава ефектите върху земната повърхност. При висока гъстота на населението и голяма плътност на застрояването, този факт

означава значителни последствия даже от сравнително слаби земетресения (магнитуд $M=5.0-6.0$). Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като земетръсно-опасни зони на Земята. Съществуващата Българска сеизмична мрежа в рамките на Националната Оперативна Телеметрична Система за Сеизмологична Информация (НОТССИ) към Геофизичния институт осигурява надеждна регистрация и качествена информация за земетресенията, станали на територията на страната и околностите ѝ. Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален. Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите и съоръженията. Съгласно картата за сеизмично райониране на Република България за период 1000 години към Наредба № РД-02-20-2 от 27 януари 2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони, Шумен попада в райони с интензивност от 7-ма степен по скалата МШК.

В резултат на сеизмичното въздействие по разглеждания сценарий за възникване на земетресение с интензивност 7-ма степен е възможно възникване на следната обстановка:

- паника и наранявания на хора;
- средни, частични и слаби разрушения на сградния фонд;
- част от населението ще остане без подслон, нуждаещо се от настаняване и осигуряване с необходими средства за живеене;
- нарушаване на връзки в тръбопроводи;
- вероятни прекъсвания на електроподаване и на телефонни линии;
- вероятни прекъсвания на участъци от транспортната инфраструктура, поради свличания и слягания на почва, срутвания на скални късове и др.;
- вероятни са пожари в ограничени размери.

1.2. Опасност от наводнения.

1.2.1. Анализ на възможните наводнения, които биха засегнали територията на общината или част от нея.

Наводнението е временно заливане с вода на значителна част от сушата в резултат от действието на природни сили или разрушени хидротехнически съоръжения, при което се нанасят тежки поражения, като разрушаване на жилища, стопански постройки, пътища и мостове. В някои случаи то е свързано и с човешки жертви.

Наводненията са често срещани природни бедствия. В съответствие с класификация за този вид бедствия за територията на Република България са характерни следните видове наводнения:

- **природни наводнения:**
  - наводнения от речни разливи – разрушаване на язовирни стени, диги или други хидротехнически съоръжения, стеснени и с намалена проводимост, затлачени речни русла, дерета и канали;
  - поройни наводнения – наводнение, предизвикано от падане на обилни, поройни валежи – над 30 л/м^2 или при интензивно топене на снеговете и препълване на канализационната мрежа за повърхностни води.
- **техногенни наводнения:**
  - наводнения от аварии и неправилно управление на хидротехнически съоръжения;
  - наводнения, причинени от преднамерени действия.

На територията на Община Върбица наводнения могат да се получат при:

- проливни дъждове или интензивно снеготопене;
- пропукване /скъсване/ стените на хидротехнически съоръжения;
- комбинация от двата фактора.

На територията на община Върбица потенциално опасни са следните язовири:

язовир "Тича" - обем 311 800 000 куб.м.- внезапно скъсване на язовирната стена ще предизвика наводнение и ще бъдат засегнати част от общините Велики Преслав, Шумен и Смядово, при което ще бъде прекъснато ел.захранването и водоснабдяването в населените места Хан Крум, Маращ, Салманово, Радко Димитриево, Ивански, Кълново, Смядово, Янково и Бял бряг, както и прекъснати част от пътните комуникации – Върбица – Шумен ;

язовир "Маломир" - обем 440 000 куб.м. - застрашено от заливане е път Върбица – Риш и единични сгради в ниската част на с. Маломир;

язовир "Станянци" - обем 428 000 куб.м. - застрашен от заливане е пътя Шумен-Върбица.

Времето за пристигане на водите от язовирите до застрашените селища е от 5 мин. до 12 мин.

При скъсване стени на язовири, преливане на големи водни маси през преливните съоръжения, придружени с обилен валеж се сформира голям воден отток по реките и деретата след язовирите. По-голямата част от тях пресичат участъци от републиканската и общинска пътна мрежа. Изградените на тези участъци съоръжения /мостове, водостоци, пътна настилка/ ще претърпят сериозни поражения, като голяма част от тях ще бъдат разрушени, което ще наложи промяна в организацията на движението до възстановяването им. Конкретните места с нарушени експлоатационни качества и наложената промяна в движението могат да се уточнят при възникване на ситуация-съоръжения на БТК.

Наводненията могат да предизвикат прекъсване на магистрални и вътрешно-районни кабелни линии в направленията:

Най-тежко положение ще се създаде при скъсване стената на яз." Тича", при което заливната зона ще раздели областта на две в посока запад – изток. Това силно ще затрудни придвижването на силите и средствата за провеждане на СНАВР. Връзката между северната и южната част на областта ще се осъществява по маршрута Шумен – Търговище – Омуртаг – Върбица – Смядово.

Речната мрежа в пределите на община Върбица се отнася към Черноморския водосборен басейн. На територията на общината е разположен язовир „Тича с площ 19 000 дка, с височина на язовирната стена около 54,50 м., а котата на преливния ръб е 186 м. Завирения обем на язовира е 311,80 мил.куб.м. Водата на язовира се използва за водоснабдяване на градовете Шумен, Търговище, Преслав, както и за напоителни цели. Бреговете на „Тича| предлагат добри условия за почивка, съчетана с чист планински въздух, селски, спортен туризъм, риболов и др. Освен язовир „Тича| на територията на общината има още около 20 микроязовира, които са разпръснати по цялата територия и заемат площ от 5 до 136 дка. Те имат локално значение – за напояване и рибовъдство. Основните реки, които преминават през територията на общината са: р. Камчия, р.Тича, р.Герила, р.Елешница и р.Вардун дере. В курортния комплекс „Върбица, който се намира на 5 км от града има два минерални извора, с доказани лечебни свойства при стомашно-чревни и очни заболявания. На територията на общината се намират общо три водоизточника с минерална вода.

1.2.2. Речни прииждания.

Речните прииждания са екстремни състояния на речните течения, които са резултат от активно протичащи хидроложки процеси във водосборите на реките при проявата на съответни синоптични обстановки. Най-голяма роля за формирането на прииждания през студеното полугодие играят валежните обстановки по топли фронтове, а през топлото полугодие – валежните обстановки по студени фронтове.Приижданията са характерни явления в режима на реките, които много често

предизвикват неблагоприятни последствия за човека, околната среда и инфраструктурата. От една страна, те увеличават съхранените водни ресурси, но от друга, причиняват разрушителни наводнения, а също така ускоряват ерозионно - денудационните и акумулативните процеси.

Като цяло параметрите на приижданията определят до голяма степен генетичните и режимни характеристики на водните ресурси и поройността на реките.

Съществени потенциални предпоставки за приижданията са и геолого-геоморфологичните и почвено-растителните характеристики (атмосферно-литоложки водообмен, разчлененост и наклони на релефа, водно-физични свойства на почвите, характер на растителността и др.). Освен от естествените характеристики поройно-ерозионните процеси се активизират и от продължителните, многостранни и повсеместни антропогенни изменения на природните условия във водосборните басейни.

Предвиждането за очакваните последствия от наводненията, на този етап, може да има само приблизителен характер, с качествени определения на възможните щети.

Случаите на изключително големи прииждания са съпроводени с катастрофални наводнения, нанасящи щети на човека, околната среда и инфраструктурата. За предпазване на заливаемите територии през годините са изградени защитни съоръжения.

Наводнението от речни разливи в урбанизираните територии нанася щети на най-близко разположените поземлени имоти, на сградите и инфраструктурата, а извън урбанизираните територии - на селскостопанската продукция, предприятията и други обекти.

Защитата при наводнения от речни разливи е комплексна дейност, включваща широк кръг от превантивни, инженерно-защитни, териториално-устройствени, градоустройствени, правно-административни, организационни и други мерки.

Инженерно-строителните мерки за защита от речни разливи имат традиция и се осъществяват чрез изградените частични корекции на реки, защитни диги по бреговете на застрашените от наводнения речни участъци, брегоукрепващи съоръжения и др.

В района на Община Върбица има микроязовири, които служат за поемане на високата вълна при речните прииждания.

1.2.3.Наводнения от аварии или неправилно управление на хидротехнически съоръжения.

Този вид наводнения се дължат главно на две основни причини:

- аварии при големи хидротехнически съоръжения ;
- неправилно управление на язовири, предимно с голям хидравличен капацитет на облекчителните съоръжения.

И в двата случая, особено при първия, в подязовирния участък могат да се получат тежки наводнения, които са особено опасни поради неочакваната им поява, дори и при спокойна хидрометеорологична обстановка. Неправилна маневра с тези съоръжения /което по принцип се изключва от правилата за тяхното управление/ може да причини внезапно наводнение в подязовирния речен участък.

Наводнение по изкуствени причини може да се получи и при лошо поддържано или неподдържано речно корито след язовирната стена, което по естествен път се превръща в гора.

Защитата от този вид наводнения се води чрез извършване на всички утвърдени дейности по наблюдение и техническа поддръжка на съоръженията, както и чрез спазване на разработените правила за управление на водохранилищата. Допълнително се предприемат и пасивни инженерно-строителни мерки за предпазване на бреговете от технологично изпусканите на води от водохранилищата при профилактични изпитания и преминаване на високите води с нормираната обезпеченост.

Експлоатационната практика показва, че по язовирните стени и съоръженията към тях са възможни различни по вид и обем аварийни ситуации. Това могат да бъдат преминаване на високи води с обезпеченост близка или по-ниска от проектната, повреди във водоотвеждащите и облекчителни съоръжения, като основни изпускатели и преливници, повреди в затворните органи в машинната и електрическа част на съоръженията, свличане на земни маси по скатове или сух мокър откос на язовирната стена, завишени филтрации под или през тялото на стената, необичайни премествания и деформации, както и нарушаване цялостта и стабилността на стената и съоръженията вследствие на земетресение или терористичен акт. Аварийните ситуации в зависимост от причината за възникването им могат да предизвикат различни последици, което не дава възможност предварително да се определят времето, характера и очакваните размери на наводнение.

1.2.4. Поройни наводнения.

Поройните наводнения /вследствие на интензивни валежи с рядка повтораемост над 60 – 80 л.м²/ се дължат на голямото количество вода, паднала върху земната повърхност. Когато интензивността на водобразуването надвишава есетствения отточен модул на терена или действителния отточен модул на изградените канализационни и дренажни системи, върху земната повърхност се формират големи обеми вода, които във вид на порои се стичат и запълват ниските теренни форми. Поройните наводнения не са свързани с наличието на речна мрежа и могат да възникнат след интензивен валеж, независимо от състоянието на водния режим в нея.

Особено опасни са поройните наводнения за селищните райони, където водонепропускливите и гладки улични настилки създават условия за големи скорости на водата, бърза концентрация и почти никакви загуби от инфилтрация в почвата.

Подобен ефект се получава и в суходолията с голям наклон на дъното и скатове, където бързата концентрация на оттичащите се води е в състояние да породи катастрофални високи вълни с много малка трайност.

Защитата от поройни наводнения се провежда главно чрез изграждане на дъждовни канализационни системи в селищата, окритите технологични площадки на промишлеността, предпазните събирателни скатови канали, както и чрез дренажни системи в мелиоративните площи на земеделието.

Относно състоянието на защитата от поройни наводнения могат да се направят следните констатации:

- канализационните системи все още не са изградени във всички райони, а там където съществуват, не обхващат цялата територия;
- в преобладаващия брой на селата няма канализационна система;
- оразмерителните параметри на съществуващите канализационни системи в много от районите не отговарят на съвременното развитие на урбанизираните територии;
- техническата поддръжка на съществуващите канализационни системи в редица случаи е незадоволителна и не обезпечават отвеждане на водите с проектната обезпеченост.

След продължителен, обилен дъжд, падналите водни маси не могат да се поемат от дъждоприемните оттоци. Съществуващите отводнителни и охранителни канали в отделните райони на общината и наличните сухи дерета са предназначени за приемане на по-умерени количества повърхностни води и ги поемат, ако същите са насочени в техните корита.

Много често пълноводните потоци от интензивни дъждове се насочват по улиците, препълват канализацията за повърхностни води и водата излиза над нивото на бордюрите. Възможно е наводняване на отделни райони от територията на общината. При такива обстоятелства се

наводняват приземните етажи, мазетата, сутерените и други помещения, намиращи се под нивото на уличните платна.

Наводнения от този характер може да се случат през пролетта и есента, когато от листопада се запущат повечето от дъждоприемните шахти и дъждовната вода не може да се поеме от канализационната система.

1.3. Опасност от свлачища и ерозия.

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на огромни количества земни маси и се създават предпоставки за предвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и са достъпни за интервенция. Във времето те имат периоди на затихване и усилване. След активизирането на земните маси може да се стигне до възникване на бедствена ситуация.

През последното десетилетие статистиката показва увеличаване броя на свлачищата, които имат негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на страната. Със Закона за устройство на територията, като превантивна мярка, е вменено задължението на Министерството на регионалното развитие да извършва дейности по регистриране и мониторинг на свлачищните райони в страната и на районите с ерозионни и абразионни процеси по Дунавското и Черноморското крайбрежие чрез държавните дружества за геозащита, формирани на териториален принцип – „Геозащита” ЕООД – Варна, Плевен и Перник.

За територията на Община Върбица дейностите по регистриране и мониторинг на свлачищните райони в страната и на районите с ерозионни и абразионни е „Геозащита” ЕООД” – Варна.

На територията на Община Върбица няма регистрирани свлачища.

ЕРОЗИЯ

Ерозията е един от най-важните дегредационни процеси в страната ни, който основно засяга производствения потенциал на почвите. Тя е процес на механично разрушаване и отнасяне на почвения слой под влияние на вода или вятър. В България се разглеждат два вида ерозия: водоплощна и ветрова.

Загубата на почва (ерозията) до голяма степен е природен процес, който се засилва при прилагане на неподходящи селскостопански техники и практики. При изнасяне на хумусните вещества, почвите губят своята плодородност и водните екосистеми се замърсяват. Главните фактори влияещи върху степента на проявление на ерозията са климатичните условия, релефа, начина на използване на земята, състоянието на растителната покривка и времето през което почвата е била покрита с растителност. Също така влияние оказват и антропогенните фактори – обезлесяването, неправилната обработка на почвата, пожарите.

➤ Водоплощна ерозия

Площната водна ерозия се проявява най-вече при обработваемите земеделски земи и при земи с наклон на терена по-голям от 1°. За възникването и наличието на ерозионните процеси освен наклона голяма роля играят и валежите.

Водоплощната ерозия причинява най-големи щети на почвата у нас, тъй като е тясно свързана с наклона на терена. При наклон по-голям от 1° се наблюдава поява на ерозионни процеси. Този фактор е в тясна връзка с валежите и тяхната интензивност, което води до деградивното механично въздействие на водата върху почвата. В следствие на което много от обработваемите земи се лишават от повърхностния слой почва, образуват се бразди, ровини, оврази, което ги прави негодни за селскостопанска експлоатация.

➤ Ветровата ерозия (дефлация)

За развитието на този процес основна роля има вятъра и неговата скорост. За разлика от водоплещната ерозия, която е в тясна връзка с водата и наклона на терена, ветровата ерозия се проявява главно при големи и открити равнини и места със засушливи територии. На такива благоприятни места вятъра проявява своята сила, посока и скорост. Вятъра по важност е на първо място като предпоставка за развитие на дефлационни процеси, след него се подреждат валежите, относителната влажност и температурата на въздуха.

Ветровата ерозия се проявява с различна интензивност и честота. Подложени на ветрова ерозията са най-вече обезлесените и равнинните райони.

1.4. Горски и полски пожари.

Горските пожари са една от основните опасности за състава, структурата и функционирането на горските екосистеми. Климатичните промени през последното десетилетие и човешката небрежност повишават случаите на възникване на горските пожари и размера на засегнатите от тях територии. Антропогенният характер на над 90% от пожарите налага категоризирането на горите в близост до урбанизирани територии като високорискови.

Горският фонд в община Върбица възлиза на 248 000 дка, в това число – иглолистни; широколистни.

Горите в общината са разположени в 2 Държавни горски стопанства Върбица и Велики Преслав.

На територията на общината има обработваема земя – 281 000 дка, в т.ч.: ниви – 101 750 дка ; мери и пасища – 28 100 дка; естествени ливади – 1000 дка; трайни насаждения – 121 дка.

Горите са разположени предимно в пресечени местности, до които водят черни, тесни и с големи наклони пътища. Липсва противопожарно водоснабдяване, естествени и изкуствени водоеми или водоизточници, което в голяма степен затруднява пожарогасенето.

Основни причини за възникване на горски пожари са природни бедствия /гръмотевични бури с мълнии/, човешка небрежност или умисъл.

Характерно за горските пожари е бързото им нарастване на големи площи със завихряне и прехвърляне на искри на големи разстояния и образуване на нови огнища, което създава реална опасност за живота на екипите, потушаващи пожара и животните.

Най-вероятни райони за възникване на горски пожари са насажденията от I клас на пожарна опасност. Това са предимно иглолистни култури и широколистни насаждения, растящи върху много сухи и сухи почви.

За ограничаване на мащабите на възникнали пожари на територията на общината в горския фонд са изградени следните съоръжения:

- минерализовани ивици

- бариерни прегради /просеки/ шосета и трасета на далекопроводи високо напрежение /с ширина – 20-30 м/ .

По-често горски пожари през последните години са възникнали в районите на ДГС Върбица местността „Елешница”.

Честотата на проявление на горските пожари е ежегодна.

Последиците от възникване на горски пожари могат да се групират в две направления:

- материални загуби – изразяват се в изгаряне на дървесина на определена стойност и разходите свързани с последващи залесявания;

- екологични щети:

- постъпване в атмосферата на CO₂ и други газове, отделяни при горенето;

- нарушаване естествените местообитавания на птиците и дивите животни в района на пожара;
- изгаряне на мъртвата горска постилка и плодородния повърхностен хумусен слой на почвата;
- увеличаване обема на повърхностния воден отток и започване на ерозионни процеси на наклонените терени.

Сериозна опасност представляват и полските пожари. Най-често те се предизвикват при нерегламентираното палене на стърнища. Неосигуряване на наблюдение и неизораване на предпазни ивици създава предпоставка за прехвърляне на огъня в горски фонд и превръщането на пожара в горски. Раздробяването на земеделските имоти и безразборното палене на стърнища рязко повишава броя на полските пожари /средно 70-120 на година/. Около 25% от тях преминават в горски.

Честотата на проявлението им е ежегодно.

В района на община Върбица по статистически данни горските пожари възникват главно от запалени земеделски територии, граничещи с горския фонд /стърнища, пасища, пустеещи земи и т.н./.

1.5. Засушавания.

Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в общината, както и относителната бедност на повърхностно течащи води.

Модулът на оттока е един от най-ниските за страната. Той се колебае от 0,5 до 8-10 l/s/km² и се обуславя както от неголемите суми на валежите, така и от водопропускливата льосова и карбонатна основа и значителното изпарение.

Засушаването е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват съвместно със засушаването, което прави това явление много силно изразено. Установената негативна тенденция в многогодишните изменения на валежите за много райони на страната показва, че съществува вероятност за проява на засушавания. Това налага да се изследва и анализира риска от суша и да се разработят и прилагат мерки за неговото намаляване и възможно отстраняване.

Климатът в общината е умерено-континентален с четири сезона, но има някои особености, продиктувани от релефа и надморската височина. Средните годишни амплитуди и средните годишни минимални и максимални температури в най-ниските и най-високите части от района на лесничейството не се различават съществено. Характерни за региона са късните пролетни слани до края на месец април, което се отразява неблагоприятно върху развитието на растенията. В района преобладаващи са северните и североизточните ветрове, които пренасят студени въздушни маси, главно през зимния период. През пролетта и лятото преобладаващи са източните ветрове, а през есента посоката на ветровете най- често е от юг. Студените северни ветрове създават условия за образуването на поледици по билните части, които причиняват повреди на насажденията и културите.

Максимумът на валежите е през пролетта и лятото, а минимумът през зимата и в края на лятото и началото на есента. В пряка връзка с валежите са и засушаванията. Най- голям брой засушавания с продължителност над 10 дни има в края на лятото и през есента. Снежната покривка във високите части е по-устойчива - достига до 40-50 см и се задържа около 80-100 дни, докато в ниските части достига 20-40 см и се задържа 50-80 дни.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и

климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки. Предвижданията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

1.6. Силни ветрове и смерч.

Силните ветрове не са често явление за страната. Средногодишният брой на дни със силен (ураганен) вятър е между 5 и 20 дни. Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти е рядко явление, но въпреки това се случва. Силните ветрове на територията на Общината могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването вследствие на късане на въздушни далекопроводи, пречупване на клони и дървета, нарушения на инфраструктурата и представляват заплаха за живота, здравето и имуществото на хората.

1.7. Снегонавявания.

Спецификата на континенталния климат е в основата и на възможни снегонавявания. Снежните виелици и заледявания са често явление за територията на Община Върбица. Честотата на проявление на снежни бури и създаване на сложна обстановка по републиканската и общинска пътна мрежа е 2 години, а в определени периоди и ежегодно. Снеговалежите обикновено са съпроводени с бури, а в определени моменти и ураганни ветрове, което създава сложна обстановка. Нарушава се електро- и водозахранването на голяма част от населените места /особено в северната част на областта/. Затруднява се медицинското обслужване на населението и снабдяването му със стоки от първа необходимост. По пътищата се образуват преспи с височина 2-3 метра и дължина 100-150 м. Достъпът до редица населени места на практика става невъзможен без използването на верижни машини.

Непроходими в резултат на обилен снеговалеж и навявания при зимни условия стават пътните участъци:

РЕПУБЛИКАНСКА ПЪТНА МРЕЖА

I-7 Силистра – Шумен – Върбица – Ямбол 157+00

През зимния сезон се затваря „Върбишки проход” от км.175+000

III-7304 /Риш – Тушовица – Върбица/

Бяла река – Нова бяла река /община Върбица /20+000 до 21+000

ОБЩИНСКА ПЪТНА МРЕЖА

с. Станянци – с. Крайгорци – 4 участъка – общо 5 км

с. Иваново – с. Методиево – 2 км

с. Конево – с. Сушина – р-н Иваново – 2 участъка – общо 2 км

р-н Маломир – с. Маломир – 1 км

Възможно е образуване на снегонавяване и по други участъци от пътната мрежа, особено по общинската в северните части на областта.

1.8. Екстремни температури.

Към природните бедствия могат да се отнесат и екстремните температури. От една страна това са аномално ниски температури в зимния период – студове, от друга – аномално високи температури през лятото – горещини. Освен, че затрудняват ежедневната дейност на човека,

екстремните горещини причиняват различни аварии и кризисни ситуации. Екстремните ниски температури и горещини могат да вземат и човешки жертви.

1.9. Опасност от градушки.

Като атмосферно явление градушките причиняват чувствителни загуби на аграрното производство и едновременно с това нанасят големи материални щети на сградния фонд и на стопанските постройки, а нерядко водят и до човешки жертви. Най-опасни са градовите щормове, при които щетите, нанесени на селскостопанските култури на полето, възлизат от 50 до 100%. Градушките, в техните екстремни проявления като отделни или серия от щормове и като акумулирани в един сезон събития, имат бедствен характер и могат да повлияят съществено на икономическите резултати от селското стопанство, а от там и на националната икономика.

1.10. Гръмотевици и мълнии.

Гръмотевицата е разряд на статично електричество в атмосферата и като явление има предсказуеми последици: значителни материални щети, не рядко и човешки жертви. Най-често мълнии възникват в купесто-дъждовни облаци, но могат да се образуват и от други метеорологични проявления като торнадо, вулканични изригвания и пясъчни бури.

Ако един облак, зареден с положителен заряд, се доближи до облак, зареден с отрицателен заряд, също се получава мълния. Може да се предизвика и от наелектризиран облак в съприкосновение със земята.

Мълниите предизвикват два вида поражения: вследствие прякото попадение на мълнията върху обект от земната повърхност и вследствие на така наречените вторични въздействия на мълнията. Огромната енергия на мълнията, попаднала върху обект от земната повърхност създава поражения, свързани с поражения върху животни, хора, разрушения, възникване на пожари. При така наречените вторични въздействия на мълнията, по време на гръмотевичната буря много често изгарят телевизори, компютри, апаратури за контрол на достъп и др. Учените са изследвали и има данни за още опасни вторични поражения.

За намаляване риска от гръмотевици и мълнии се изпълняват определен вид дейности по заземяване на електроинсталациите и поставяне на гръмоотводни системи.

Независимо, че са известни начините за самозащита при възникване на това природно явление, за тези, които работят на открито има сериозен риск, ако не знаят основните правила

2. ОПАСНОСТИ ПРИЧИНЕНИ ОТ ЧОВЕШКА ДЕЙНОСТ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЯ.

2.1. Опасност от ядрени или радиационни аварии.

Въпреки строгите мерки за сигурност при работата на различните видове ядрени реактори и наличието на автоматизирани системи за управление, контрол и защита, практиката по експлоатацията им показва, че е възможно възникването на ситуации, които са съпроводени с аварийно изпускане на радиоактивни вещества в околната среда. Радиоактивно замърсяване би могло да се получи, както при аварийна ситуация в АЕЦ “Козлодуй”, съпроводена с изпускане в околната среда на радионуклеиди, така и при трансгранично радиоактивно замърсяване, вследствие на ядрена или радиационна авария в други страни, а също и при инциденти с транспортни средства (автомобили, ж.п. вагони, плавателни средства и самолети), превозващи радиоактивни материали.

През последните години се забелязва и тревожна тенденция на увеличаване на опитите за злонамерено използване на радиоактивни източници за терористични цели. В тази връзка, както и за изпълнение на Плана за действие на ЕС за усилване на мерките за

противодействие на терористични заплахи, свързани с химически, биологични, радиоактивни и ядрени (ХБРЯ) материали от 2009 г., е създадена междуведомствена работна група от експерти в Република България.

Община Върбица попада извън 100 км. зона на замърсяване от АЕЦ "Козлодуй".

2.2. Опасност от биологично заразяване.

Съществуващите производствено-икономически условия, структурата на селското стопанство, влошената епизоотична и епифитотична обстановка, търговията, вносът и износът с живи животни, продукти от животински и растителен произход са условия за възникване на огнища на биологично заразяване. Границите на биологичното огнище се определят от специализирани протиепидемични и протиепизоотични формирования на компетентните ветеринарни власти, които в дадени условия действат синхронизирано, а тези на поразените растения се определят от фитосанитарните инспектори в Българска агенция по безопасност на храните.

3.ОПАСНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ И АВАРИИ ПРИ ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА, МАТЕРИАЛИ И ОТПАДЪЦИ И АВТОМОБИЛНИ КАТАСТРОФИ.

Чувствителни са зоните, в които продуктопроводи и газопроводи са в непосредствена близост до инфраструктурни обекти.

3.1. Опасност от промишлени аварии .

На територията на Република България работят предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал”, както и „предприятия с нисък рисков потенциал”, съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. Това са предимно предприятия от химическата промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за нефтопреработка и търговия с петролни продукти и газ.

Съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества, предприятията, които работят с опасни вещества или създават риск от физическа ситуация с възможности за нанасяне вреда на човешкото здраве и/или на околната среда, са класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал” или „предприятия с нисък рисков потенциал”. Това са предимно предприятия от химическата промишленост, военната промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за нефтопреработка и търговия с петролни продукти и газ и др.

Големите промишлени аварии често имат тежки последствия върху населението и околната среда, освен това въздействието може да засегне територии извън самите обекти.Необходимостта от висока степен на координация и подобряване на съществуващия контрол на опасностите от големи промишлени аварии, които включват и емисии на опасни вещества е от значително значение. Намалването на риска от бедствие е в предприемане подходящи превантивни действия за осигуряване високо ниво на защита за населението и околната среда преди възникване на аварийни ситуации.

На територията на Община Върбица няма предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал”.

3.2. Инциденти в газопреносната мрежа.

На територията на Община Върбица няма изградена газоразпределителна мрежа (ГМР), мрежа от газопроводи и съоръжения към тях за доставка на природен газ до съответните потребители.

3.3. Опасност от превоз на опасни товари.

Потенциална опасност представляват преминаващите през територията на общината моторни превозни средства, превозващи опасни товари, материали и предмети. Опасните товари биват различни класове на опасност: от взривни вещества и предмети, газове, запалими течности, твърди запалими вещества, самоактивиращи се вещества и експлозивни десенсибилизирани твърди вещества, самозапалващи се вещества до вещества, които при контакт с вода отделят запалими газове, вещества поддържащи горенето, органични прекиси, токсични вещества, заразени вещества, радиоактивни вещества и други опасни вещества и предмети. При транспортирането на опасни вещества задължително се спазват международни стандарти и има определена специфика за самия товар. Изисква се специално подреждане, опаковане и обучени екипи, които следва да се грижат за безопасността при пренасянето им.

4. ОПАСНОСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ ИНФЕКЦИОЗНИ АГЕНТИ - ВЪЗНИКВАНЕ И ПРЕНОС НА ЗАРАЗИ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЕ.

4.1. Опасност от епидемии.

В епидемиологията за епидемия се говори, когато нови случаи на определено заболяване, при определена популация и през определен период, значително надхвърлят обичайното и очакваното, при което е налице масово разпространение на заболяването.

Епидемията се отнася до локално разпространение, но ако излезе извън границите на страна и континент, се смята за пандемия. Най-често причинителят за епидемията е инфекциозен агент, така че става дума за инфекциозно заболяване, като чума, тиф, холера, дифтерия, скарлатина, грип, корона вирус и др.

Епидемичният процес се характеризира с непрекъснато предаване на възбудителя на инфекцията между хората. За възникването му са необходими 3 фактора - източник на инфекцията, механизъм за предаване и възприемчивост от хората към заболяването. В процеса на развитие на епидемиите влияят както процесите, протичащи в природни условия, каквито са епизоотите например, така и социални фактори - комунално благоустройство, битови условия, състояние на здравеопазването и др. Инфекции, чийто източник е само човек, се наричат антропонози; когато източник на инфекцията са хора и животни, се наричат зоонози (антропозоонози или зооантропонози). Разпространение на инфекцията бива хранителна или водна (дизентерия, тиф), въздушно-капкова (грип, корона вирус), трансмисивна (малария, тиф), и контактна (СПИН, бяс).

4.2. Опасност от епизоотии.

Епизоотия е широко мащабно разпространение на инфекциозно заболяване на определена територия при един или повече животински вида. Заболяването значително повишава нивото на заболеваемост, обичайно регистрирано на същата територия. Независимо от усилията за осъществяване на ефикасен контрол, периодично заразените болести по животинските видове „напомнят“ за себе си: шап, класическа чума по свинете, нюкясълска болест по птиците, бурцелоза по овцете и козите, както и нозологични единици като африканска чума по свинете, чума по дребните преживни, заразен нодуларен дерматит по говедата.

4.3. Опасност от епифитотии.

Епифитотия или каламитет е масова поява на заразна болест по растенията върху определена площ за ограничен период. Бива екстензивна (взривоподобна) и тардивна (бавно разрастваща се). Причиняват огромни материални щети на земеделското, зелената система и горското стопанство, а в някои случаи водят до почти пълното ликвидиране на отделни видове растения на цели континенти, какъвто е случаят с пригора по кестена, холандската болест по бряста и ръждата по петолестния бор. Най-доброто предложено на практика средство за борба срещу болестите по

растенията са устойчивите сортове. В много случаи, както е при вирусните болести, ръждите по житните сортове и редица болести, причинявани от почвени фитопатогени устойчиви причинители, са почти единственото практически приложимо решение на проблема.

Селекционно-генетичният метод има още две важни предимства: той дава на практиката екологосъобразни решения, изключвайки употребата на фунгициди. При използването на устойчиви сортове се постига и висока икономическа ефективност.

4.4. Опасност от пандемии.

Предизвикателствата на пандемията от COVID-19 създадоха безпрецедентно сътрудничество в рамките на Европейски съюз, което надхвърли традиционната рамка на действия. Трансграничния характер на кризата наложи търсенето на решения за общи действия и прилагането на по-структурирана и всеобхватна политика в рамките на Общността, основана на засилената координация на всички нива и приемането на решения с консенсус на ниво Европейски съюз. Институциите на Общността одобриха документи с пакет от мерки, които обхващаха все по-голям брой сфери на здравеопазването и други политики на обществения живот, с цел координиране на действията на държавите членки и подпомагането им при мониторинга и ограничаването на последствията от пандемията.

Възникващите пандемии изискват да се търсят и налагат решения за справяне и на национално ниво. До настоящия момент през страната са преминали пет COVID-19 вълни, последните две със сериозен натиск върху болничната система.

Със Заповед № 1581/03.09.2021 год. е утвърден Общински оперативен план за справяне с пандемията от COVID-19 в община Върбица, съобразена с Националния оперативен план за справяне с пандемията от COVID-19, като ще се създаде организация за своевременно предприемане на необходимите действия, както следва:

- Периодичен контрол във всички рискови обекти на територията на Община Върбица за спазване на противоепидемичните мерки, разпоредени със Заповед на Министъра на здравеопазването;
- Превенция и контрол на заболяемостта от COVID-19;
- Поддържане на функционирането на основни за обществения живот сектори и служби;
- Осигуряване на постоянна, достоверна и актуална информация за населението на общината относно хода на пандемията и предприетите мерки;
- Опазване живота и здравето на населението на територията на общината, като се акцентира върху информационната кампания за COVID-19 и нуждата от ваксиниране.

5.ОПАСНОСТ ОТ ТЕРОРИСТИЧНА ДЕЙНОСТ.

5.1. Терористичен акт.

В Община Върбица има изготвен и одобрен План за противодействие на тероризма в изпълнение на изискванията на чл.5 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, чл.6, ал.3 от Закона за противодействие на тероризма, т.2 от Решение № 669 на Министерски съвет от 02.11.2017 год. и т.6 от Националния план за противодействие на тероризма. Планът е съгласуван със съответните институции за действие и взаимодействие.

I. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПЕРИОДА 2024-2025 год.

Оперативна цел (от НПНРБ)	Дейности за реализиране на оперативните цели (от НПНРБ)	Дейности за реализиране на оперативните цели определени на общинско ниво
1. Въвеждане на система за повишаване на обществената осведоменост и изграждане на познания за риска от бедствия в компетентните органи, частния сектор, доброволното формиране и населението и споделяне на опит, извлечени поуки, реализирани добри практики, тренировки и обучения.	1.1. Провеждане на разяснителни кампании сред населението (информационни дни) обучения за органите на изпълнителната власт (състезания) конкурси, свързани със защитата при бедствия за деца. Организиране и участие на съставните части на единната спасителна система и на населението в обученията, тренировки и учения, включително и международни, при различни видове бедствия.	1.1.1 Създаване на организация и поддържане на система за повишаване на обществената осведоменост и изграждане на познания за риска от бедствия. 1.1.2 Провеждане на тренировки и обучения съвместно с длъжностни лица от РСРБЗН в образователните структури. 1.1.3 Организиране на конкурси свързани със защитата при бедствия в образователните структури. 1.1.4 Участие в конкурси на областно и общинско ниво на формированията „Млад огнеборец“.
	1.2. Разработване, публикуване и периодично актуализиране на карти на риска чрез използване на географски информационни системи.	1.2.1. Интегриране на картографираните рискови участъци и зони в Плановите за управление на риска от наводнения . 1.2.2. Създаване на регистър за свлачищата на територията на община Върбица.

		1.2.3. Публикуване на информация на официалната интернет страница на общината на картите на риска.
	1.3. Изграждане и използване на центрове за обучение на населението за действия при бедствия.	1.3.1. Обособяване на зала за обучения и практически занятия за действия при бедствия.
2. Изграждане на система за регистриране, измерване, отчитане, съхраняване на данни за загубите от бедствия на Общинско ниво. Споделяне и предоставяне на информацията за последиците върху икономиката, социалния сектор, здравеопазването, образованието, околната среда и културното наследство.	2.1. Разработване на национална система за събиране на данни за загуби от бедствия, която да осигурява информирано вземане на решения, както и данни за целите на докладването за напредъка на България по изпълнението на глобалните цели от Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай.	2.1.1. Предоставяне на информация и изготвяне на доклади за състоянието на системите за оповестяване на територията на общината, развитие и дейността на доброволното формиране, организацията и мероприятията за превенция на риска от бедствия. Адекватно отчитане и мониторинг на възникнало събитие, създаване на регистър на възникналите бедствия на територията на община Върбица.
3. Интегриране на намаляването на риска от бедствия в публичния и частния сектор, с цел повишаване на устойчивостта и осигуряване на непрекъснатост на доставката на основни стоки и услуги.	3.1. Засилване ролята на платформите за намаляване на риска от бедствия на национално, областно и общинско ниво.	3.1.1. Следване държавната политика в областта на защитата при бедствия. Координиране на действия съобразно визията на България свързана със защитата при бедствия. Прилагане на добри практики.
	3.2. Провеждане на обучения за повишаване	3.2.1. Участие в семинари и

	на капацитета за управление на риска от бедствия на служителите от съответната администрация, служби, други оперативни структури за изпълнение на дейности по защита при бедствия.	обучителни кампании за повишаване капацитета за управление на риска от бедствие на служителите на общинска администрация и общинските структури за изпълнение на дейности по защита при бедствия. 3.2.2. Осигуряване на възможност за обучение и допълнително придобиване на квалификация на състава на доброволното формиране.
	3.3. Извършване на периодична оценка на риска от бедствия и оценка на способностите за управление на риска, включително и за целите на докладването по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза.	3.3.1. Анализ и оценка на рисковете от бедствия, както и оценка на способността за управление и реакция, отчитане и докладване.
	3.4. Извършване на прегледи на нормативните актове свързани с управлението на риска от бедствия и инициране на промени, при необходимост.	3.4.1. Подобряване на съществуващата документална база за намаляване на риска от бедствия и поддържането ѝ в актуално състояние, съобразно нормативните актове свързани с управлението на бедствия.
	3.5. Въвеждане на система за осигуряване непрекъснатост на доставките на основни стоки/услуги.	3.5.1. Подобряване на диалога и сътрудничеството между организациите осигуряващи жизнеността на населението. 3.5.1.1. Координация и взаимодействие с бизнес операторите за осигуряване на стоки от първа необходимост при

		възникване на бедствени ситуации. 3.5.1.2. Утвърждаване на добра практика за сключване на споразумения с физически и юридически лица, във връзка с осигуряване изпълнението на плановете за защита при бедствия, съгласно Закона за защита при бедствия.
	3.6. Насърчаване участието на частния сектор, професионални и научни организации в управлението на риска от бедствия.	3.6.1. Интегриране на намаляването на риска от бедствия в публичния и частния сектор, с цел повишаване на устойчивостта и мотивацията за изграждане на общество на превенция, а не на действия.
4. Прилагане на единен и цялостен подход към управлението на риска от бедствия на всички административни нива.	4.1. Изготвяне, преразглеждане и актуализиране на областни и общински планове за защита при бедствия и планове за изпълнение на задачите, произтичащи от Националния план за защита при бедствия, в съответствие с Указанията за разработването и готовността за изпълнението на планове за защита при бедствия.	4.1.1. Прилагане на единен и цялостен подход към управлението на риска от бедствия на всички административни нива: 4.1.1.1. Изготвяне и поддържане в актуално състояние на вече утвърден общински план за защита при бедствия,
	4.2. Разработване и актуализация на областни и общински програми за намаляване на риска от бедствия и годишните планове за изпълнението им.	4.2.1. Изготвяне или преразглеждане и привеждане в актуално състояние на вече утвърден общински План за защита при бедствия; 4.2.2. Разработване и поддържане в актуално състояние на Общинската

	4.3. Изготвяне на годишни доклади за състоянието на защитата при бедствия на национално, областно и общинско ниво.	програма за намаляване на риска от бедствия, съобразно Указания за разработването и изпълнението на областни и общински програми за намаляване на риска от бедствия. 4.3.1. В срок до 31 януари, ежегодно предоставяне на информация и доклад за дейността на доброволното формирование до министъра на вътрешните работи. 4.3.2. Внасяне на Доклад на Председателя на общинския съвет за намаляване на риска от бедствия до председателя на областния съвет за приоритетните дейности за намаляване на риска от бедствия, за които е необходимо финансиране през следващата календарна година.
5. Повишаване способността на институциите за управление на риска от бедствия.	5.1. Разработване и приемане на Стратегия за развитие на доброволните формирания за защита при бедствия, съответстваща на настоящите добри международни и европейски практики и насоки и Закона за защита при бедствия. Разработване на план за действие/програма за изпълнение на Стратегията с ясно определени приоритети, цели, задачи, отговорни органи, срокове и източници на финансиране.	5.1.1. Поддържане в актуално състояние на План за взаимодействие между РСПБЗН-Велики Преслав и Доброволно формирование Н – 252 – 01 към Община Върбица.

	5.2. Засилване на трансгранично сътрудничество при бедствия чрез сключване на двустранни и многостранни споразумения.	5.2.1. Търсене на възможности за включване в програмите на Европейския съюз за сътрудничество, целяща обмяната на опит и познания между Европейските местни власти (градове) в сферата на устойчивото интегрирано градско развитие (без пилотни проекти). 5.2.1.1. В рамките на специфични градски мрежи, партньорството се изразява в съвместно разработване на прагматични решения на основни градски проблеми и предизвикателства, интегрирайки икономически, социални и екологични решения чрез холистичен подход, имащи за цел повишаване ефективността на регионалната политика и политиката на сближаване. 5.2.1.2. Трансфер на познания и технологии.
	5.3. Развитие, при необходимост на допълнителни способности за реагиране при различни видове инциденти, аварии и бедствия.	5.3.1. Насърчаване на юридически лица за създаване на доброволни формирания по реда на наредба по чл.44, ал.2 от Закона за защита при бедствия.
6. Изграждане на система за провеждане на обучения, тренировки и учения на	6.1. Разработване на механизми за извършване на оценка и анализ на предприетите действия непосредствено преди, по време на и	6.1.1. Включване на допълнителни специалисти в комисиите назначени за извършване на дейността, притежаващи

съставните части на единната спасителна система, включваща и механизми за мониторинг и оценка.	след бедствия. 6.2. Повишаване осигуреността със специализирана екипировка и оборудване на изградените способности за реагиране при бедствия на България.	нужната експертиза. 6.1.1. Осигуряване на екипировка на членовете на общинското доброволно формирания и предоставяне за безвъзмездно ползване на помещения, специализирана техника и оборудване.
7. Изграждане, поддържане и разширяване на системата за ранно предупреждение на населението и органите на изпълнителната власт чрез използване на съвременни технологии.	7.1. Анализиране на наличните системи за мониторинг и изготвяне на прогнози, с цел усъвършенстване на системата за ранно предупреждение.	7.1.1. Провеждане на профилактика на изградената оповестителна система на територията на община Върбица, съвместно със звената поддържащи системите към МВР. Набелязване на проблеми и дейности свързани с функционалността на съоръженията. 7.1.2. Търсене на възможности за усъвършенстване на съществуващата или изграждане на нова система за оповестяване.
8. Ефективно възстановяване след бедствия при задължително спазване на принципа „да изградим отново, но по-добре“.	8.1. Въвеждане на организация за планиране на възстановяването след бедствия при спазване на принципа „да изградим отново, но по-добре“.	8.1.1. Създаване на работещ механизъм на ниво общинска администрация за анализ и оценка на обстановката при бедствия: 8.1.1.1. Разграничаване и ясно определяне ангажираността на отделните звена в общинска администрация и общински структури за адекватна реакция при възникване на бедствие-ясни отговорности и задължения. 8.1.1.2. Адекватност при

		решенията, относно извършването на спасителни и неотложни възстановителни работи при бедствия и необходимия обем и ресурсно осигуряване за за предотвратяване, ограничаване и ликвидиране на последствията от бедствието и за подпомагане на засегнатото население. 8.1.2. Поддържане и координиране на действията между Общинска администрация и Агенция за социално подпомагане за следване на механизмите за социална помощ при засегнатите от бедствия деца, възрастни, хора с увреждания и други социално-уязвими групи от населението.
9. Въвеждане на механизми за осигуряване на свързаност между отделните сектори по отношение на намаляването на риска от бедствия.	9.1 Включване на адекватни мерки за намаляване на риска от бедствия в интегрираните териториални стратегии за развитие на шестте региона за планиране от ниво 2 и в плановете за интегрирано развитие на общините.	9.1.1.Интегриране на стратегическите документи планиращи развитието на Общината в посока намаляване на риска от бедствия. 9.1.2.Прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с изменението на климата в секторните документи на екологичната политика на община Върбица. 9.1.3.Ограничаване изменението на климата: 9.1.3.1. Опазване на общински

		терени и недопускане на замърсяване; 9.1.3.2. Обогаляване на земеделски терени с определен брой дървета и превръщането им в гора; 9.1.3.3. Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради. 9.1.4. Мерки за адаптация към изменението на климата. 9.1.4.1. Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационните мрежи. 9.1.4.2. Намаляване на парникови емисии и смекчаване на антропогенни причини за изменение на климата. 9.1.4.3. Подобряване управлението на отпадъци и отпадни води. 9.1.4.4. Рационализиране консумацията на питейни води, повишаване ефективността на използваните ресурси.
	9.2. Изготвяне на доклади с приоритетни дейности за намаляване на риска от бедствия, за които е необходимо финансиране.	9.2.1. Изготвяне на доклад, ежегодно до месец април, до Председателя на областния съвет за намаляване на риска от бедствия, за които е необходимо

		финансиране през следващата календарна година.
10. Подобряване разбирането и адекватно оценяване на въздействието на бедствията върху публичните финанси.	10.1. Насърчаване учредяването и развитието на инструменти за взаимно подпомагане например фонд "Общинска солидарност" и др.). 10.2. Мониторинг на разходваните финансови средства при превенция, реагиране, възстановяване и подпомагане.	10.1.1. Обсъждане на възможността за включване във фонд „Общинска солидарност“. 10.2.1. Създаване на организация за наблюдение, анализ и оценка за разходването на средства за превантивна дейност и средства при възникнало събитие за възстановяване и подпомагане. 10.2.2. Контрол на извършването на неотложни възстановителни работи при бедствия.
11. Повишаване ефективността на инвестициите, включително чрез иновативни решения за намаляване на риска от бедствия и недопускане възникване на нови рискове.	11.1. Повишаване устойчивостта на доставките на основни стоки/услуги. 11.2. Изграждане, поддържане, укрепване, реконструкция и модернизация на системи, обекти, инфраструктура, съоръжения и др. с цел намаляване на риска от бедствия, включително оборудване за наблюдение и оперативно управление.	11.1.1. Създаване на добър диалог с частния сектор за създаване на добри практики за доставка на основни стоки и услуги. 11.2.1. Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия; 11.2.2. Законодателни инициативи за недопускане на строителство в заливаемите зони; 11.2.3. Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни

		водохранилища. Преоценка на хидроложка и хидравлична осигуреност на язовирните стени от насипен тип, от гледище на новите нормативни изисквания за сигурност на стените и асоциираните с тях водопроводящи съоръжения. Актуализиране на аварийни планове; запознаване на населението под такива съоръжения със съществуващите рискове. Набелязване на дейности за привеждане на язовирните стени и хидротехническите съоръжения в режим за безопасна експлоатация. 11.2.4.Изграждане на технически съоръжения с борба с ерозията на водосбора – прагове и др. 11.2.5.Реконструкция и поддържане на корекции на речни корита. 11.2.6.Поддържане на съществуващи - те канализационни мрежи в добро състояние.
	11.3. Въвеждане на подход за извършване на публични и частни инвестиции, отчитане риска от бедствия.	11.3.1 Формиране на партньорски модели и мрежи за подобряване на екологичната обстановка и качеството на живот в община Върбица.
	11.4. Повишаване дела на финансовите средства на национално, областно и общинско ниво за изпълнение на дейности за намаляване на	11.4.1. Финансово обезпечаване на неотложно - аварийно възстановителните дейности.

	риска от бедствия.	

XI.

По точка единадесета от дневния ред:

ОТНОСНО: Докладна записка с вх. № 61/22.03.2024 г. от от Мердин Байрям – кмет на Община Върбица, *относно:* Даване на съгласие за строеж на граница на съседен имот в с. Маломир.

Виолета ФИЛИПОВА – Гл. спец.“ КРВП“, запозна съветниците с Докладната записка.

Кадир ХАСАН – Председател на ОБС

Имате думата уважаеми общински съветници.

Ако няма въпроси подлагам на гласуване проекта за решение. Видно няма въпроси.

Режим на поименно гласуване.

Резултати от гласуването:

за - 17

1. Кадир Назиф Хасан
2. Бирсен Еюбов Елманов
3. Мехмед Сабри Юсуф
4. Севдалин Бориславов Алдинов
5. Руфи Исмет Чуфадар
6. Мехмед Хюсеинов Юсуфов
7. Ердинч Ахмедов Исмаилов
8. Мустафа Решидов Хюсеинов
9. Мехмед Мустафа Мехмед
10. Енвер Якуб Исуф
11. Исуф Алиев Газинов
12. Стоян Георгиев Димитров
13. Радослав Добрев Чалъков
14. Емил Иванов Димов
15. Мустафа Халилов Еминов
16. Басри Екремов Басриев
17. Емел Ахмед Петрова

против - 0;

въздържали се - 0,

предложението е прието.

Общ брой присъстващи общински съветници – 17

На основание с чл.21, ал.1, т.8, чл.27, ал.3, 4 и 5 от ЗМСМА

Общински съвет Върбица прие следното:

РЕШЕНИЕ:№11

На основание чл.21, ал.1, т.8 от ЗМСМА/Закон за местното самоуправление и местната администрация/, във връзка с чл. 21, ал.5 от ЗУТ/Закона за Устройство на територията/ общински съвет Върбица ДАВА съгласие за свързано ниско застрояване на собственика на УПИ III-172, кв.35 по плана на с. Маломир на Мехмед Дагонов – за изграждане на обект „еднофамилна жилищна сграда“ на границата с общински имот – УПИ VI-198, кв.35.

Мотиви: Постъпило е заявление вх.№ 94-М-142/13.03.2024г. от Мехмед Дагонов, собственик на УПИ III-172, кв.35 по плана на с.Маломир с нотариален акт №11/14.09.2022г.

Собственикът възнамерява да изгради на границата с УПИ VI-198- общински имот, нов обект – еднофамилна жилищна сграда, който по смисъла на чл.21, /1/ и ал./2/ от ЗУТ/ Закона за устройство на територията/ представлява свързано ниско застрояване и се допуска само при наличие на писмено съгласие от собствениците на съседния имот.

XII.

По дванадесета точка от дневния ред:

ОТНОСНО: Питания.

Кадир ХАСАН – Председател на Об С
Уважаеми госпожи и господа имате думата.
Въпроси или питання има или няма?
Видно няма.

Колеги благодаря Ви за ползотворната работа.

Поради изчерпване на точките по дневния ред обявявам заседанието на Общински съвет Върбица за закрито в 11.30 часа.

**Протоколчик: ...../П/.....
Джемиле Ниязиева**

**Председател на Об С:..../П/.....
Кадир Хасан**